

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 " "	30 " "
Földbirtokosok, bérlők és uradalmak	1000 " "
	2000 " "
	3000 " "
ezen felül	150 " "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Buday Barna főszerkesztő.

Szerkesztő: Rothmeyer Imre.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 866—01.
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Űhöl-ut 25. Telefon: Aut. 899—32.

Előfizetési árak:

a M. kir. földművelésügyi minisztérium által időnkint kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt

OMGE-tagoknak:	Előfizetőknek:
Negyed évre — 6 pengő	Negyed évre — 10 pengő
Fél évre — 11 " "	Fél évre — 19 " "
Egész évre — 20 " "	Egész évre — 32 " "

Romániába:	Jugoszláviába:
Negyed évre — 360 lej	Negyed évre — 120 dinár
Fél évre — 660 " "	Fél évre — 220 " "
Egész évre — 1200 " "	Egész évre — 400 " "

Előfizetéseket Romániából kiadósági képviselőnk: Hegedűs István, Oradea-Mare (Nagyvárad) veszi fel.
Előfizetést elfogad bármely jugoszláviai hírlapiroda és könyvkereskedés.

TARTALOM:

- A mezőgazdasági haszonbérleti szerződések bejelentése.
- A jugoszláv kereskedelmi szerződés életbeléptetése.
- A magyar buzamemesítés diadala. (F. E.)
- A szekesfővárosi tejgyedárúság terve.
- A keménymagvú búza természetese. (Jankó-Brezovay Miklós.)
- A nitrogéntrágyázás jelentősége a rétek és a legelők jövedelmező termésközelítés szempontjából. (G. E.)
- Állattenyésztésünk jövedelmezővételének legbiztosabb eszköze — a szilozás. (Kovátsits Károly.)
- Alkalmos-e a leghorn fajta a népies baromflanyag keresztezésére? (Westsik Vilmos.)
- A kendertermesztés jövedelmezősége a hazához viszonyítva. (Kutas János.)
- Könyvismertetés.
- A gazdaközönség köréből. (A hitbizományi kérdés. — Wenninger Máttyás.)
- A díospusztai angol tellér ménés. (Batta Pál.)
- Bethlen Pál gróf felhívása. (Bernekker Béla.)
- Kovátsits Károly.
- Vegyes közlemények.
- Tözsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.
- Mellett: Rádiós gazdasági előadások II. köf. 2. félév B. sorozat 14. számú füzet. (Az állatbiztosítás fogalma és általános ismertetése. — Kusztos Béla.)

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelési és növénytermelési szakosztályának

follyó évi november hó 29-én (péntek) délután 5 órakor a Köztelek székháza (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) tanácstermében tartandó

gyűlésére.

Tárgyak:

- Műtrágyaárak és a mezőgazdaság. Előadó: Fabricius Endre főtitkár.
- A földbecslés természeti alapjai. Előadó: Prack László dr. gazdasági akadémiai tanár.

Budapest, 1929. évi november hó 21-én.

Kerpely Kálmán dr. s. k. szakosztályi elnök.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület traktortanfolyama.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a gép-munka nagyarányú terjedése következtében szükségét látja annak, hogy a gazdaságok vezetőinek (földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek stb.) módot és lehetőséget nyújtson arra, hogy a traktorok szerkezetét és kezelését az ő különleges igényeiknek megfelelően elsajátíthassák. Ezért a nagyobb képzettségű gazdák részére, akiknek traktoruk van vagy traktort beszerezni óhajtanak, a szántógépvezetői tanfolyamoktól teljesen különállóan december hó 2—7-ig az OMGE székházában (Budapest IX., Köztelek-u. 8.)

traktortanfolyamot

rendez.

A tanfolyam célja megismertetni a traktor helyes megválasztását, gazdaságos kihasználását, az egyes üzemenyagok tulajdonságait és egyáltalában mindazt, ami a traktor üzemenek és a szántógépvezető ellenőrzéséhez szükséges.

A tanfolyam irányítója Szabó Gusztáv dr. műegyetemi tanár, az OMGE műszaki szakosztályának elnöke, előadói Kund Ede és Thamm István dr. műegyetemi adjunktusok.

Az előadások december hó 2-től kezdődően naponta délelőtt 9—12-ig és délután 4—6-ig fognak tartatni. Részvételi díj 20 P.

Jelentkezési határidő november hó 30. A bemutatásokra való tekintettel a tanfolyamra csak korlátolt számban vehetünk fel résztvevőket, ezért felhívjuk a tanfolyamon résztvenni szándékozókat, hogy jelentkezésüket mielőbb juttassák el a részvételi díjjal együtt az OMGE titkári hivatalához (Budapest IX., Köztelek-u. 8.), annál is inkább, mert az előírányzott számnál nagyobb jelentkezés esetén kénytelenek leszünk a jelentkezés sorrendjét mérvadónak tekinteni. Budapest, 1929 november hó 7-én

Mutschenbacher Emil dr. s. k., az OMGE ügyvezető igazgatója.

Egyről-másról.

A mezőgazdasági haszonbérleti szerződések bejelentése.

A földművelésügyi miniszter e hó 19-én bizalmas értekezletre hívta össze a mezőgazdasági értekezletet és az altruista pénzintézeteket. Az értekezlet tárgya a mezőgazdasági haszonbérleti szerződések bejelentéséről szóló törvénytervezet volt. Tudvalevő, hogy a földreform törvény befejezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása kapcsán az a megállapodás történt, amely a Felsőház határozatában

is kifejezést nyert, hogy a földhaszonbérletekre vonatkozó rendelkezésekről a földművelésügyi kormány külön törvényjavaslatot fog kidolgozni és ezt egy éven belül, tehát folyó évi december 31-ig a parlament elé terjeszti. Az akkori tárgyalások szelleméből az a jogosult feltevés következett, hogy a kormány a haszonbérleti szerződések régi szabadságát lehetőleg helyreállítani kívánja és csak az államérdek szempontjából mellőzhetően szükséghez képest fog korlátozó intézkedéseket alkalmazni. Annyival inkább jogosult volt ez a várakozás, mert hiszen a földreform törvény végrehajtása során mintegy millió kat. hold földet használtak fel a birtokpolitikai szükségletek kielégítésére és ezenkívül a parcellázási mozgalom is olyan nagyarányúvá vált, hogy ezen a réven is a felvevő képességet túlhaladó mértékben áll föld rendelkezésre, minélfogva egyelőre nincs szükség arra, hogy a kisemberek földhöz juttatása érdekében a tulajdonjogot és a szabad rendelkezést sértő kényserintézkedéseket alkalmazzanak.

Ilyen körülmények között a várakozást a földművelésügyi miniszter által kidolgoztatott törvénytervezet nem elégítette ki, mert ez a földreform törvény által teremtett megkötöttséget, amelyet átmeneti intézkedésnek kellett tekinteni, fenntartja és állandósítani kívánja. Ezért a mezőgazdasági értekezletiek egyértelműen arra kérték a földművelésügyi minisztert, hogy szíveskedjék a törvénytervezetet a felmerült aggodalmak megnyugtató szempontjából átdolgoztatni és alkalmas adni arra, hogy a kellően átdolgozott javaslattal a mezőgazdasági érdekeltség ismét foglalkozhassék. A földművelésügyi miniszter utalt arra, hogy a kormány a tervezett törvénnyel távolról sem kívánja a gazdákat zaklatni és a haszonbérletek átvételére szerzendő jogát csak a legszükségesebb esetben alkalmazná, amint ezt eddig is tette. Eddig ugyanis az elbírálásra került haszonbérleti szerződések által érintett birtokterületnek nem egészen 3%-át vette át a kisemberek számára és ezt is az altruista intézetek közvetítésével olyan módon, hogy az érdekelteket semmiféle sérelem nem érte. Mértlegre veti azonban az érdekképviselet részéről hangoztatott aggodalmakat s módját keresi annak, hogy ezeket már a törvénytervezet szövegezésével lehetőleg eloszlassa. Legközelebb az értekezletet ismét összehívja és reméli, hogy — mint a múltban — egy most is meg fogják találni azt a megoldást, amely a gazdaközönség és az ország közérdeke szempontjából megnyugtatót hoz létre.

A jugoszláv kereskedelmi szerződés életbeléptetése.

A jugoszláv királlyal 1926 július 24-én egyes közlekedési kérdések rendezése és határjelzések fenntartásának szabályozása tárgyában kötött s a f. évi XLV. t.-cikkbe iktatott egyezményeket, valamint az ugyanakkor aláírt kereskedelmi és vámszerződést, amely a f. évi XLVI. törvényoikkbe iktatott be, végül pedig a f. évi XLVII. t.-cikkbe iktatott 1928

Lótakarók

Nehéz uradalmi MONTÁN és könnyebb GAZDASÁGI minőségben drb.-kint már 14 P-től kezdve, angol PARÁDÉS LÓTAKARÓK, valamint KOCSITAKARÓK legjutányosabban szerezhetők be a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Kivánságra külön megmintaolt árajánlattal is szolgálunk

november 19-i póttjegykönyvet az Országos Törvénytar f. hó 17-i száma kihirdette s ennél fogva ezt a három törvénycikket a pénzügyminiszter 155.337. számú rendelete f. hó 18-án hatályba is léptette.

Az első helyen említett közlekedési egyezmények a Magyarország és Jugoszlávia vasutjain való közlekedést és átmenetet, a két királyság vasuti vonalait összekötő vasszerkezetű hidak karbantartását, a jugoszláv területen fekvő Góla községhez tartozó, magyar területen levő pályaudvar használatát, a határmenti utak és hidak fenntartását és gondozását, végül pedig a határvonal megjelölésére szolgáló kövek, oszlopok, jelek védelmét és kölcsönös megóvását szabályozzák.

A Jugoszláviával megkötött és most életbelépett kereskedelmi szerződés a két állam kölcsönös forgalma tekintetében a legnagyobb kedvezmény elvének alkalmazását biztosítja, még pedig nem csak az egyes vám-ételek, hanem a vámalakosságok, továbbá az adók és illetékek tekintetében is. A kereskedők, gyárosok és egyéb iparosok részére biztosított kedvezmények nem vonatkoznak a vándoriparra, kivéve mégis, hogy a póttjegykönyvből foglalt rendelkezések megengedik az Ivanca kerületbeli jugoszláv állampolgár hazaióknak szabad elvámolt fa-, cserép- és háziipari termékeikkel Baranya, Somogy, Vas és Zala megyék területén hazaiókereskedés üzését.

A kereskedelmi szerződéshez fűzött A) mellékletben foglalt egyezmény az ugynevezett kisebb határszéli forgalomnak engedélyezett különleges kedvezményeket tartalmazza, a B) melléklet foglalja magában a Jugoszláviával megkötött állategészségügyi egyezményünket, a C) melléklet a kereskedelmi üzások új igazolványának a mintáját tartalmazza, a D) melléklet pedig a vámkezelésnél való kölcsönös támogatásról, üldözéséről és megbüntetéséről, valamint a vámjövendek büntető ügyekben nyújtandó kölcsönös jogsegélyre vonatkozó közös határozmányokat foglalja össze.

A póttjegykönyv az utlevek kiállításáról és láttamozásáról, a származási bizonyítványok formai szabályairól intézkedik. Majd megállapítja, hogy kisebb határszéli forgalom alatt a határ két oldalán, legfeljebb 15 km mélységig terjedő határvédelmi területek lakóinak biztosított kedvezmények értendők, amelyek csupán az említett határszéli lakók saját élelmiszerezésükre és állataik takarmányszükségletére vonatkoznak.

A használt zsákok csak akkor kezelhetők vámentesen, ha jellel vannak ellátva és gabonával, maláival, szárított hüvelyesekkel és vetőmagokkal megtöltve négy heti határidőn belül újból visszacsomagoltnak. A lefelé helyezett vámbiztosíték még a zsákok üresen történő visszazállítása esetén is visszaadandó.

A két szerződő állam polgárai a másik államban való iparüzésük vagy kereskedelmi üzletük után sem más, sem magasabb adókkal, díjakkal nem terhelhetők, mint a saját nemzetbeliek.

Az állategészségügyi határozmányok csupán a két szerződő állam valamelyikének területéről származó állatokra és állati terményekre vonatkoznak.

A magyar buzanemesítés diadalja.

Gazdatársadalmunk előtt még élénken emlékeztetés az a sajtóhadjárat, amely bizonyos körök részéről a magyar buzanemesítés, illetve a nemesített buza ellen irányult. Ragalomnak beillő állítások hangzottak el, hogy a buzanemesítéssel csökkent és szinte odáig ment ez a tervszerű támadás, hogy a magyar buzanemesítést be kell tiltani. Ezek az állítások a hivatott szervezők által annak idején megcáfolhattak és az OMGE-ben tartott szakülésen is ezek az állítások kellő értékükre szállítottak le. Ezen az ülésen is be-

bizonyosodott, hogy a hazai malomipar a nemesítés lényegével nincsen tisztában és az ülésen akkor jelen volt és azóta elhunyt egyik malomigazgató adta meg a nemesített buzának a legnagyobb elégtételt, amikor az eléje tett eredeti nemesített Székács buzára kijelentette, hogy annál jobbat sohasem kíván.

A Magyar Közgazdasági Társaság az elmúlt napokban foglalkozott a magyar buzanemesítésnek sőt ipari szempontból való kérdésével és ez alkalommal Hankóczy Jenő, a M. Kir. Gabona- és Lisztkísérleti Intézet igazgatója ismertette ide vonatkozó vizsgálatait, amelyek eredménye a magyar buzanemesítést nemcsak a legteljesebb mértékben rehabilitálta, de egyszersmind fényes tanúságot szolgáltatott a magyar buzanemesítés diadaláról.

A M. Kir. Gabona- és Lisztkísérleti Intézet az elmúlt évben az ország területét pontosan négyzetökre való osztás metszéspontjairól ezernél több helyről szerzett be nemesített és nem nemesített buzamintákat, tehát ugyanarról a helyről egy nemesített és egy nem nemesített buzamintát. Ezek a minták minden tekintetben beható vizsgálat alá vették, kezdve a hektoliter súlytól és ezerszem súlytól a sikermennyiségig és téztaellenállásig. Összesen 23 tulajdonság került vizsgálat alá. Valamennyi vizsgálat azt eredményezte, hogy a nemesített buza értékszáma jobb, tehát nemcsak a külső tulajdonságokban, mint hektoliter súly stb., nem is említve a kat. holdankinti nagyobb hozamot, hanem a süthetőség szempontjából is. Utóbbiban (szárazsíkértartalom, téztaellenállás, vízfelvételképesség) a nem nemesített buza értékszáma 8106 volt, míg a nemesített buza értékszáma 8647-re rugott. Ezt az eredményt mutatta az országos átlag alapján végzett vizsgálat, ahol azonban tekintetbe kell azt is venni, hogy számos nemesítettnek jelzett buza talán olyan volt, amely 6-8 évvel ezelőtt került nemesített vetőmagként a termelőhöz, amely tehát azóta értékéből már veszített.

Ez országos átlageredmény mellett külön vizsgálatot végzett nevezett intézet a nemesítőktől közvetlenül beküldött nemesített buzákkal. Ezek a buza valóban nagyszerű eredményt adtak, mert kitűnt, hogy azok valamennyien tulajdoni minőségben a legjobb Manitoba buzákat. Ez az eredmény nemcsak megdönti most már végérvényesen a magyar buzanemesítésről terjesztett balhítet, esetleg rágalmat, de hirdeti a magyar buzanemesítés diadalát és igazolja, hogy céltudatos növénynevelés munkával és a termelők felvilágosításával országos átlagban is termelhetünk olyan buzákat, amelyek minden tekintetben felverszik a versenyt a világ legjobbnak elismert buzáival, a Manitoba buzával. (F. E.)

A székesfővárosi tejgyedárúság terve.

Közel egy éve annak, hogy az OMGE tejgazdasági bizottsága Budapest székesfőváros airta alapján behatóan és szakszerűen foglalkozott a tej közszéki kezelésbe vételének tervével, amelyet a főváros pénzügyi bizottságában a városatyák vetettek fel. A közszéki kezelésbe vételnek első pillanatra érthetetlenül hangzó megszervezése gyakorlatilag azt jelentí — amint ez az illetékes helyről kifejezésre jutott magyarázatból is kiderült —, hogy ez esetben Budapesten senki másnak tejet forgalomba hozni és árusítani nem szabadna, csakis a székesfőváros által létesítendő egy vagy több tejtüzemnek. Még rövidebben fogalmazva: ez a terv a székesfőváros tejárusítási egyedárúságát jelentené.

Az OMGE tejgazdasági bizottsága természetesen egyhanguan állást foglalt e terv ellen és pedig ugy elvi, mint gyakorlati szempontokból. Nem akarjuk most az akkor lefolyt vitát részletesen visszaidézni, elég talán arra utalnunk, hogy a magyar gazdak éppen a háborus tapasztalatok alapján a hatóságok messzemenő beavatkozásától, különösen pedig az egyedárúságtól semmi jót nem várnak. Bár a tej minőségének javítását tolják előtérbe, végeredmény-

ben azonban a tejárak diktálása lenne a következmény, mert ez esetben csak a székesfőváros volna az egyedüli vevő.

Azt hittük, hogy ez a furcsa terv régen belekerült már a fejedes sülyesztőjébe. Ezt annál inkább bíhattuk, mert ugy a kormány, valamint a főváros önkormányzati szervezete ellene van a hatóságok üzemek gyarapításának, eőt a már meglévők csökkentését is nyomtatékosan kívánják. Annal inkább meglepett, hogy a székesfőváros pénzügyi bizottságának tárgyalásai során a tej közszéki kezelésbe vételének terve ismét felszínre került és bár egyesek tiltakoztak egy újabb üzem létesítésének még csak a gondolata ellen is, végeredményben a pénzügyi bizottság az indítványt kiadta a tanácsnak.

Nem tulajdonítunk valami nagy jelentőséget ennek a csirájában beteg tervnek, de nehogy a haligasunk beleegyezésnek lássák, az OMGE múlt évi állásfoglalásának és a gazdaközönség egyhangú tiltakozásának ismét kifejezést kell adnunk. Hiszen hasonló módon a tej mintájára egyedárúságot tervezhetné a székesfőváros a gabonából is a hazából is, mert ez még fontosabb és még általánosabb érdekű élelmiszer, vagy akár más cikkekből is. De különben a hasonló célú székesfővárosi üzemek nem valami kedvező eredményekkel és tapasztalatokkal dicsekedhetnek. Tudomásunk szerint a közszéki kenyérgyár termékei nem olcsóbbak; a hus olcsóbb tételére hivatott Budapesti Huskereskedelmi R.T. nagy veszteségeket szenvedett és mégsem tudta megoldani az olcsó hus árusítását; állandó a panasz amiatt, hogy a közszéki zöldségüzem burgonyája és zöldsége nem olcsóbb, de gyakran rosszabb a kereskedelmi anyagnál. Nehéz elképzelni, hogy éppen a kezelés és árusítás szempontjából amilyenre képes és bonyolult tejforgalmat tudna ügyes és eredményes módon megoldani a közszéki egyedárúsítás.

Abban teljes mértékben egyetértünk a fővárosi törekvésekkel, hogy a fogyasztó közönség jó minőségű és hamisítatlan tejet kapjon. Ennek érdekében a székesfővárosi hatóságok ellenőrző és felvilágosító tevékenysége biztosíthatja a megfelelő eredményt, természetesen csak a szakszerűség és tárgyilagosság megóvása mellett és nem úgy, mint a közelmúltban igen sok esetben történt, hogy egy-két kanna alacsonyabb zsirtartalma miatt az egész szállítmány ellen a hamisítás vádját emelték. Hasonlóképpen igazuk van a városatyáknak, amikön a tejkereskedelem terén mutatkozó visszas jelenségeket szóvá teszik és kifogásolják, mert emiatt a tejtüzem gazdák is évek óta sok a panaszuk és ezek orvoslása érdekében ismételt lépéseket tettek. Örvendetes, hogy a tejkereskedelmi vállalatok nagy része ma már beismeri, hogy ezen a téren a múltban nem minden történt úgy, amint a közérdek kívánta volna és ezért reményünk van arra, hogy a termelés és értékesítés terén az együttműködést az eddiginél jobban ki lehet építeni, amiből a fogyasztókra nézve is csak előny származhat. Különösen jogosan kifogásolnunk kell nekünk is azt a nagy árusítási jutalékok, amit a tejkereskedelmi vállalatok tulzolt versenyé folytán a viszontelárusító üzletek kapnak. Ez ma már literenkint 6-8 fiderig megy, ami valóban tulzottan nagy összeg. Ezt kell elsősorban lefaragni a fogyasztók és a termelők javára.

Budapest székesfővárosi tejjelátásának javítása érdekében sok mindent lehet tehát tenni és kell is tenni, de éppen azt az egyet nem lehet és nem szabad, amiről a városaházán a legtöbbet és a legszívesebben beszélnék: a tejárusítási egyedárúság megvalósítása, sőt még tervezését sem.

Kérjen arjogyzekot a gazdasági könyvviteli nyomtatványokból

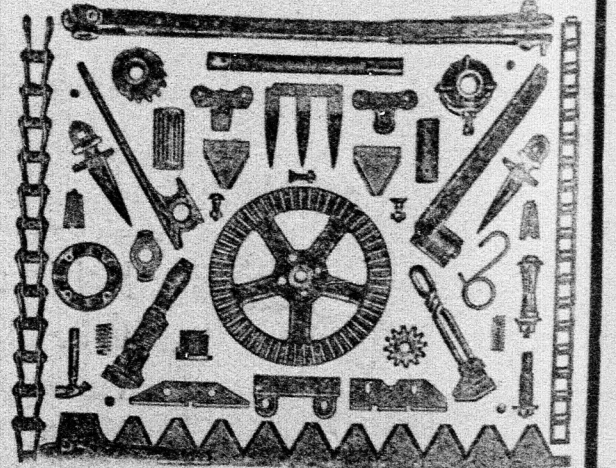
"PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Rt. Budapest, IX., Üllői-út 25. (Központ)

GONDOS GAZDA MÁR MOST RENDELJE MEG
tükaszáló- és aratógépaalkatrészszükségletét

Szavatoltan megbízható kivitelben és előnyös áron szállítjuk az összes európai és amerikai gyártmányokhoz szükséges alkatrészeket.

Vezérképviselőt és raktár:

Kalmán és László műszaki kereskedők
Telefon: 112-74, 108-80 Budapest, VI., Teréz-körút 40 42. Sürgőseim! PETAUS Budapest

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grabner Emil.

A keménymagvu buza (Triticum durum) termesztése.

A „Köztelek“ folyó évi 86. számában K. G. aláírással nagyon érdekes közlemény jelent meg a keménymagvu buza (Triticum durum) termesztéséről, amely évek óta tartó válságos gazdasági helyzetünkben egy új termesztési és értékesítési lehetőséget tárt elénk. A közlemény utolsó bekezdésében foglalt felszólításnak teszek eleget, amikor az e tárgyban szerzett tapasztalataimat közlöm.*

Vidékünkön gyakori eset, hogy kedvezőtlen őszi időjárás mellett célszerűbbnek mutatkozik a késői őszi buza vetése helyett, amely már biztos reménnyel nem kecsegtethet, az előkészített szántást a tél fagyának kitenni s abba tavaszi búzát vetni. Magam is ezt tettem már többször, azonban az itteni tavaszi buza vetőmaggal kielégítő eredményt elérni nem tudtam. Ez ösztönzött arra, hogy jó tavaszi buza vetőmag után kutassak.

Az 1924. évi aratás után hozzájutottam egy nagyon kis mennyiségű tavaszi kemény búzához, amelynek nagysága, acélossága s egész külalakja megtetszett. Állítólag Oroszországból eredt. Elhatároztam, hogy próbát teszek ezzel. Gondosan kiválogatva, 210 g vetőmagot nyertem belőle, amelyet 1925. március 24-én 26 cm sortávolságra szemenkint elültettem s azt többször megkapáltattam. A csapadékmennyiség a IV—VI. hónapok alatt 123.8 mm volt. Vetésem magtermése 2.8 kg volt.

Ezt alaposan átválogatva, 1926. március 24-én, most már vetőgéppel, minden második csoroszályával, 2.5 kg búzát vetettem el, amelyet ismét többször megkapáltattam. A csapadékmennyiség a IV—VI. hónapok alatt 324.6 mm volt, ami nálunk rendelkezésünkre álló legnagyobb mennyiség. A buza mégsem dőlt meg és a termés 27 kg volt.

Gondos átválogatás után 23 kg vetőmagunk maradt, amelyet 1927. március 24-én vetőgéppel minden második csoroszályával vetettünk el. Ezt is többször megkapáltattam. A csapadékmennyiség a IV—VI. hónapok alatt 146.6 mm volt. Az aratás eredménye 271 kg I. osztályú magot adott, amelyet a tél folyamán kézzel, asztalon háromszor átválogattunk, így akarva, más eszköz híján, a szép mag kiválasztását lehetővé tenni.

Az így nyert vetőmag 203 kg volt, amelyet 1928. március 9-én vetettünk el, most már azonban rendszeres távolságra. Ilyen vetés mellett a kapálást természetesen már el kellett hagynom. A csapadék a III—VI. hónapok alatt 215.8 mm volt. A május-juniusi nagy esők ellenére, a búzában számottevő megdőlés nem mutatkozott. A nagy esők után, június 24—26. közt beálló nagy hőhűtés azonban mintegy 10% kárt okozott. Mégis a 3300 négyzetölterületen 3504 kg volt az I. osztályú szemtermés, ami kat. holdankint 1696 kg-nak felel meg. Ez alkalommal egy érdekes jelenséget figyelhettem meg. Amíg ugyanis nagy sortávolság és kapálás mellett a buza bokrosodásával nem voltam egészen megelégedve, addig a rendszeres távolság mellett a bokrosodás határozottan erős volt. Ezért el is határoztam, hogy a jövőben kat. holdankint 80 kg-nál több magot nem vetek.

Az 1928/29. gazdasági évben nem tudtam elég őszi búzát vetni, így hat különböző parcellába kellett tavaszi búzát vetnem. Ezek közt olyan is volt, ame-

* További hozzászólás nagyon kívánatos az olyan gazdák részéről, akik esetleg valamely jól meghonosodott keménymagvu búzát termesztnek. *Rovatvezető.*

lyet csak április 23-án vehettem el a kiszántott őszi buza helyébe. A parcellák közül csak a „Széles rét“ nevű darabot kívánom részletesen leírni. Ez jó réti talaj; előtermény takarmányrépa volt. A korai fagy miatt ősszel nem volt felszántható, 1929. április 9-én szántottuk. Utána kétszer erősen fogasoltam, a munka azonban mégsem volt kifogástalan. Április 15-én katasztrális holdankint 80 kg búzát, rá vöröshérét vettem. Augusztus 8-án arattuk le. I. osztály mag 17 q, szalma és törek együttvéve 37.8 q termelt katasztrális holdankint. Csapadékmennyiség áprilisban 41.2, májusban 85.3, júniusban 70.7, júliusban 23.6, összesen 220.8 mm volt. A késői vetés hátrányait tehát a bő csapadék ellensúlyozta.

A buza rövid, de testes, 6 soros kalászu, tokláza hosszú, pergésre nem hajlamos. A szalma teljes hossza a toklás végéig 140—145 cm. A hektoltersúly 80—82.5 kg közt mozgott. Néhány métermázsát megőröltve, nagyon jó és szép lisztet nyertünk, amelyből kifogástalan rétestésztát lehetett nyújtani, ami pedig tudvalevően a sikerminőség megbízható házipróbája.

Az 1928. évi vetést kalászhányás idején Fleischmann Rudolf barátom, a buzanemesítés hívatott mestere is megtekintette s az eredményt jónak találva, kísérleteim folytatására buzdított. Ez a biztatás kedvező hatással volt rám s nagyrészen ennek köszönhetőem, hogy a buza 1928. évi termését vegyileg is megvizsgáltattam. A vizsgálat a száraz sikértartalmat 15.15% ban állapította meg. A liszt vízfelvevő képessége 65%, a lépszatohozam 165%, a kenyérhozam pedig 143.55% volt.

Folyó év október 20-án a Budapesti Hirlapban a földművelésügyi miniszter nyilatkozata jelent meg, amely többek közt a magyar búzákat különböző fajtáink száraz sikértartalmát is felsorolja. Ezek közül a legjobb 14.75% volt.

Összes termésem ezidén már 358 q volt, amelyből 160 q-t tartottam vetésre feltétlenül alkalmasnak. Ebből még 50 q nincs lefoglalva s ezt esetleg érdeklődő gazdatársaimnak felár nélkül becsátom rendelkezésére.

Megszívvelve a K. G. cikkében foglaltakat, legcélszerűbbnek tartanám, ha a kemény búzák termesztői a jövőben egységes terv alapján járnának el s az értékesítést teljesen a Mezőgazdasági Termény- és Termékforgalmi Intézet (Budapest, V., Rudolf-rakpart 6.) kezébe tennék le, mert csakis az értékesítés központosítása mellett lehet reményünk arra, hogy mind az olasz export, mind a magyarországi makkaroni gyártás fejlesztése útján az értékesítés a termelők megelégedésére megoldást nyerjen. Meggyőződéssel állíthatom, hogy K. G., akit ismerem, nincs szerencsém, a fentiek megírásával, mai nehéz helyzetünkben, igazán érdemes munkát végzett.

Egerszólát.

Jankó-Brezovay Miklós.

A keménymagvu buza termesztésénél nagyon fontos az, hogy a termesztés folyamán a magtarban, a cséplőgép, rosta, zsákok stb. útján az ne keveredjék a hazánkban általánosan termesztett Triticum vulgare magjával, mert ez a két buza keveredése esetén egymás minőségét kölcsönösen rontja. *Rovatvezető.*

KASZÁLÓ- és LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: e. Dörner Béla.

A nitrogéntrágyázás jelentősége a rétek és a legelők jövedelmező termésköszövénye szempontjából.

A magyar rét- és legelőterületek túlnyomó része nagyon elhanyagolt állapotban van és emiatt gyenge a termésük. Tudom, hogy ezzel nem mondok semmi

ujat és ha annyi jó tanács, egyúttal utbaigazítás, amennyit az erre hívatott szakemberek e területek termésének megjavítására évtizedek óta adtak nem javította meg az általános helyzetet, azt ez a cikk valóban nem javíthatja meg.

Mégis érdemes ezzel a kérdéssel behatóbban foglalkoznunk, mert sok gazdaságnak nagyon jelentékeny kiterjedésű gyepterületei vannak és azok termésének megjavításával a gazdaság jövedelmi mérlegét is jó sikerrel lehetne javítani. Ennek a mai súlyos gazdasági viszonyok között nem csekély jelentősége van.

A magyar gyepterületek túlnyomó részének elhanyagoltsága és ennek folytán gyenge termésük legtöbbször annak a következménye, hogy az ilyen területekkel rendelkező gazdaságok figyelme és ereje a szántóföldi termelésre van irányítva. Ezzel szemben a rétet és a legelőt sorsukra bízzák. Vannak olyan cukorrépa-termelő uradalmak, amelyek szántóföldi művelése csaknem tökéletes, de a 600—800 hold, vagy ennél is nagyobb rét- és legelőterületeik még a legelemibb ápolási munkában sem részesülnek. Sok külterjes gazdaságban még rosszabb a helyzet, pedig éppen ezeknek van leginkább szükségük arra, hogy természetesen gyepterületeikkel nagy és jó takarmánytermést szolgáltatassanak.

Hazánkban kevés valóban jól kezelt rét és legelő van. Ezért különösen olyan viszonyok között, ahol valóságos iskolapéldát szolgáltatnak arra, hogy miként nem szabad rétet vagy legelőt kezelni, vajmi kevés reményünk lehet ahhoz, hogy a magasabb fokú és költséget igénylő trágyázás jó eredménnyel megvalósuljon. De mégis szükségesnek vélem azt, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzunk, mert a mai súlyos gazdasági viszonyok között a természetesen gyepterületek vagyis a rétek és a legelők okszerű termésköszövénye után nyert többlet lehet az, amely az ilyen területekkel rendelkező gazdaság jövedelmezőségének mérlegét, sikeres esetben nem csekély mértékben megjavíthatja.

A régi világban azt tartották, hogy: „a rét a szántóföld anyja“, mert a takarmány termése tette lehetővé a keleti arányú állattartást és trágyatermelést. Most már, sajnos, nem az. Nemcsak azért, mert rét- és legelőterületeink a nagy arányú feltértelek folytán megfogyatkoztak és túlnyomó részben a szántóföldi művelésre alkalmatlan területekre szorítottak, hanem azért is, mert azok nagyon gondozatlanok. A legtöbb magyar gazda súlyos gondja kimerül abban, hogy miként tartsa fenn gazdasága jövedelmezőségét a szántóföldi növényekkel és ebben a küzdelemben a gyakran nagy kiterjedésű gyepterületekben rejlő erőről megfeledkezik.

Azt hiszem, hogy szemléltethetővé tehetem ennek a kérdésnek nagy fontosságát azzal, ha megemlítem, hogy a nagyobb rétterületekkel rendelkező gazdaságnak mennyivel olcsóbb lehetne az állattartása, ha réte kat. holdankint 10—15 q széna helyett 20—25—30 q-át teremnének, mert így a széna egységára lényegesen olcsóbb lehetne, még abban az esetben is, ha a nagyobb termésekre több költséget kellene áldozni. Természetesen feltételezni kell az okszerűséget.

Gondos ápolással, vagyis a viszonyoknak megfelelő őszi és tavaszi fogasolással, szükség esetén későbbi boronával (skarifikátor) való járatással, rendszeres gyomirtással, továbbá a hiányzó fű és herefélék okszerű felülvetésével már lényeges eredményt lehet e téren elérni, de még nagyobb mértékben az okszerű trágyázással.

Igaz, hogy az ilyen gazdaságokban az utóbbi a legnehezebb feladat, mert legtöbbször azok szántóföldje sincs bőségesen trágyázva, tehát a rétre, de még inkább a legelőre trágyát nem adnak, a műtrágyákra pedig még kevésbé fordíthatnak költséget.

Mégis ez a sikeres megoldás útja, olyan módon, hogy kezdetben kisebb területeken kipróbálva, az arra alkalmas műtrágyák használatával fokozatosan beállítják azt a trágyázási rendszert, amely az adott viszonyok között a legjövélmezőbbben fokozza a

A kardánmeghajtású

PULVERÁTOR

szánt, rögöt tör, porhanyít
és kever egy menetben

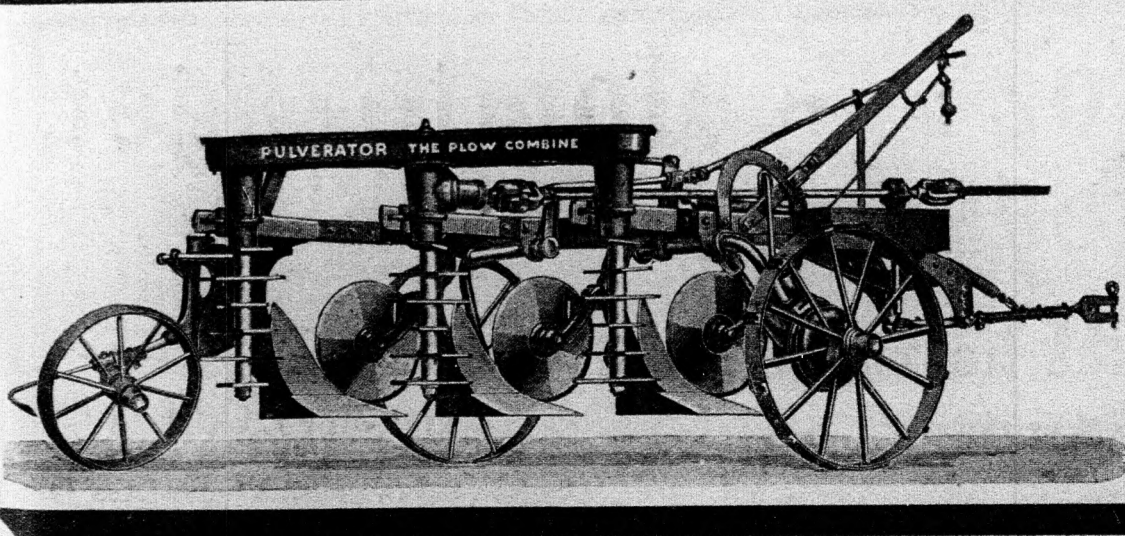
2- és 3-vasú kivitelben minden ismert
traktorral kapcsolható.

Használható, mint normális traktoreke is.

Árajánlattal és leírással szolgál:

Massey-Harris R.-T.

Budapest, V., Pannónia-utca 15/a sz.

és élmezési miniszter. Ausztriában Admontban és sok más helyen állandó silótanfolyamokat tartanak, azonosítva az egyes mezőgazdasági kamarák silóképzési nyújtanak az érdeklődő gazdáknak utba-gazdát.

De meg is van a kézzelfogható eredmény: az ipari jellegű Ausztriát, amelynek fővárosát a békeévekben jórészt Magyarország látta el tejjel, saját mezőgazdasága képes tejfelkészítéssel ellátni és ami a fő, a tejtermelés fokozását és az állatállomány szaporítását elérte anélkül, hogy a külföldi drága abrakanyagot fogyasztását növelte volna, mert hiszen a silógazdaság egyik fő törekvése, hogy az abrakanyagok etetését a lehetőségig korlátozza.

Az okszerű és jövedelmező állattenyésztés a saját gazdaságban termelt olesó takarmányfeleségek felhasználásán alapszik. Minél inkább rá van utalva valamely gazdaság arra, hogy az alaptakarmányt is vásárlás útján szerezzze be, annál inkább kérdésessé válik annak jövedelmezősége.

A talaj jobb megművelése, nagyhozamu takarmányfélék vetése, a kettős takarmánytermelési rendszer, tarlónövények vetése, de különösen erős trágyázás által olyan mértékben fokozhatjuk takarmánytermésünket, hogy az abrakanyagok vásárlását jelentékenyen apaszthatjuk. E takarmánytöbblettermelésnek azonban határt szab a nyert nagyobb takarmánytömeg téli időnyire való konzerválásának nagy nehézsége. Ez a körülmény teszi elsősorban megokoltá a takarmányfélék konzerválását silózás útján, amelynek célja tehát értékes tejsavferjedés előidézése mellett, a káros eelt- és vajsav, továbbá penészes erjedés megakadályozása.

E célt két úton érhetjük el és pedig a meleg, vagy a hideg erjesztés által.

A meleg erjesztés abból áll, hogy a silózott anyagot önmegedés folytán 50 C fokra engedjük felmelegedni és csak azután zárjuk el a levegőtől. Ilyen magas hőmérséklet mellett a káros ecetsav- és vajsavbaktériumok elhálnak, a tejsavbaktériumoknak azonban nem árt e hőmérséklet és azok szabadon tenyészhetnek. Ez az eljárás azonban viszonyaink közé nem való, mert nagyon körülményes és eredménye nem mindig biztos, továbbá mert a nagyfokú fölmelegedés által a takarmány szárazanyag és tápanyag tartalmában jelentékeny veszteségek állanak elő.

A hideg erjesztés, amelynél e veszteségek nem állhatnak elő, sokkal egyszerűbb és a követelményeknek megfelelő, viznek, légnak és gázoknak ellenálló silót feltételezve, kellő gondosság mellett teljesen biztos a jó eredmény. Gazdaságomban én is hideg erjesztés útján silóztam s bár első évi kísérletem volt, kitűnő eredményt értem el.

A hideg erjesztés lényege, hogy a silózásnál felmelegedés nélkül a levegőt a beraktározott zöldtakarmányból kiszorítjuk s ennek megtörténte után gondoskodunk arról, hogy a levegő újból hozzá ne juthasson.

Az a gazdaság, amelynek nincs silója, nem tudja kihasználni a nagy tömeget termő és holdankint a legmagasabb tápanyagegységet adó takarmányféléket és nem tudja kihasználni a takarmány elő- és utóveteményeket sem. Hogy milyen hatalmas takarmánymennyiségek nyerhetők az eddigi silány termékkel szemben a kettős takarmánytermelési rendszerrel, erre nézve felhozom, hogy például egy szárazságtól szenvedő rétterületet hiába ujtunk fel és trágyázunk, az két kaszással 20 q szénánál nem fog többet teremni holdankint. Ha ezt a rétet — mint azt gazdaságomban tettem — felszántjuk, megtrágyázzuk és összel rozsos őszi borsóval vetem el, amely április végén, legkésőbb május hó elején kaszálható s utána silótengerit vetek mint fő veteményt, ez esetben középtermés gyanánt nyerhetek 125 q rozsos borsó zöldtakarmányt és 300 q silótengeri takarmányt, amelyek táplálóanyag és pénz értéke összehasonlítva a rétet szénatermésével, a következő:

Megnevezés	Szárazanyag	Erősíthető fehérje	Keményítő-érték
	kilogramm		
I. 1 kat. hold szántó termése:			
125 q rozsos borsó	2650	175	1212
300 q silótengeri	7110	360	3720
Összesen:	9760	535	4932
II. 1 kat. hold rét termése:			
20 q középminőségű széna	1740	62	588
Ha a széna értékét per q 5 pengőbe vesszük fel, úgy a szénában 1 kg keményítőérték 17 fillér s egy hold széna termésének értéke			100 pengő
Ugyanezen az alapon értékelve a fent kimutatott rozsos borsó és silótengeri keményítőértéke, egy hold szántó takarmánytermésének értéke			838 pengő

A rozsos borsó és silótengeri keményítőegység értékét viszont szénaegységre átszámítva, egy hold termése egyenértékű 167 q szénatermésével.

Azonban e kettős takarmánytermelés csak az esetben használható ki anélkül, hogy az elővetemény a fővetemény terméshozamát károsan ne befolyásolja, ha az elővetemény a földről idejében letakarul. Ezt pedig közvetlen feletetéssel elérni nem lehet s itt jut ismét értékes szerep a silónak, amelybe az idejében meg nem etethető elővetemény bevermelhető s e silózott takarmány június-július havában, amidőn a legelők elsültek, lucerna és más herefélék a szárazság folytán nem fejlődnek, csalamádé pedig még nincs, kisegítő zöldtakarmányt szolgáltat. Ilyen módon a siló szeptember hó 15-ére, amidőn a tengeri silózása következik, ismét üresen áll.

Fehérjedus pillangósvirágú takarmánynövények fokozottabb termelése vele jár az okszerű silógazdálkodással, mert éppen a fehérje az a tápanyag, amelyben a legtöbb gazdasági takarmányféle szegény és amelyet rendszeren drágán kell vásárolnunk. Tengeri silótakarmány, lucerna vagy lóhereszénával etetve, nagyrészt nélkülözhetővé teszi a drága külföldi fehérjedus abrakanyagok etetését.

A fokozott állattartás lehetőségét biztosítja a silógazdálkodás, aminek eredménye a több és jobb minőségű trágya, amely magával hozza a talaj termékenységét és a termések emelkedését. A silótengeri és a pillangósvirágú takarmánynövények termelése a talaj kulturállapotát erősen javítja és különösen a gyomnövények irtását hathatósan elősegíti.

Takarmányhiány — amely szélsőséges klímánk alatt olyan gyakori — a helyes silógazdálkodás mellett elő nem fordulhat, mert sem az előveteményt vetett őszi keverék, sem a széles sorközökben vetett és fogatos erővel kapált silótengeri nincs olyan mértékben a szárazság hatásának kitéve, mint más takarmányfélések. Azonkívül a siló lehetővé teszi, hogy egyik év takarmányfelesége a másik évre raktározottassék anélkül, hogy a tápanyagokban veszteség állna elő.

A takarmányrépa termelését a tengeri silótakarmány teljesen feleslegessé teszi, mert a takarmányrépát nem csak pótolja, hanem annál kétszer nagyobb tápértékkel bír s a silózással konzervált sejtmedvek diétikus hatása előnyösebb a repánál, végül a munkamegosztás szempontjából előnyös, hogy a tengeri silótakarmány vetési ideje, vágása és silózása olyan időszakokra esik, amidőn a gazdaságban legkevésbébb a munka és napszámok is könnyen kaphatók.

Fontos Újdonság! A szeszgyártás kézikönyve
 Utd.: Dr. Hérics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal
 720 oldal, 143 ábra, 100 táblázat. Fűzve 32 P, kötéve 36 P.
 "Patria" r.-t. könyvnyomtatás, Budapest, IX., Üllői ut. 25. szám.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Winkler János.

Alkalmas-e a leghorn fajta a népies baromfianyag keresztezésére?

1928. évi június havában a Kiskunfélegyházi Gazdasági Egyesületnek kedvező alkalom kínálkozott a népies baromfianyag megjavítására olyan módon, hogy az egyesület 600 darab „leghorn” fajtájú kakast oszthatott volna ki egyszerű csere alakjában ugyanannyi közönséges kakasért, minden ráfizetés nélkül.

Mielőtt a gazdasági egyesület a cserébe véglegesen beleegyezett volna, az elnökség hozzám fordult tanácsért 1928. évi június hó második felében. Kiskunfélegyházi baromfiipiaci és tenyésztési tapasztalataim alapján nem javasoltam a cserét az esetben, ha az „leghorn” fajta kakasokkal történik.

Azonban nemcsak a Kiskunfélegyházi Gazdasági Egyesület jutott e nagyfontosságú kérdésben döntés elé, hanem több gazdasági testület is, sőt a jövőben is több gazdasági intézményünk fog ilyen elhatározó lépés elé kerülni. Már pedig ez a kérdés nem olyan egyszerű, mint első pillanatban látszik, s ez okból szükségesnek tartom, hogy ez a kérdés a „Köztelek” hasábjain is szerepeljen és vitát provokáljon, hogy ilyen módon a kérdésben olyan tisztázott álláspont lehessen elfoglalni, amely a köztenyésztés érdekének megfelelő.

A „leghorn” fajtát magam is olyan tenyészanyagként ismertem meg, amely nemcsak külföldön, hanem nálunk is kitűnő haszonbaromfinak bizonyult, azonban tapasztalásom szerint csakis tiszta vérben és gondos ápolás mellett. A „leghorn” fajta értékéből tehát semmit levonni nem akarok, a keresztezésnek azonban csakis úgy van gyakorlati értéke, ha e tenyészanyag révén a népies tenyészanyag valóban megjavul, illetve termelőképessége és jövedelmezősége emelkedik. E követelménynek pedig nem tudunk megfelelni a „leghorn” keresztezések által.

A háboru előtti keresztezések segítségével népies baromfianyagunk lényegesen megjavult. Ez a javulás nem abban mutatkozott, mintha a keresztezett népies baromfianyag tojóképesége lényegesen fokozódott volna, hanem inkább abban, hogy a bőr színe kedvezőbb lett, a test húsozabb jellegűt, a tojás súlya emelkedett és színe is változott a világpiaci követelményeknek megfelelően. Ez a keresztezett anyag, illetve a magyar félvér baromfi pedig az előbb leírt javulások folytán egyik legkedveltebb baromfianyagnak bizonyult a külföldi piacokon. Ez állításomnál mindazok a baromfikereskedők szakvéleményére támaszkodom, akik a Kiskunfélegyházi és magyarországi baromfikivitel lebonyolítják.

A háboru előtti üdvös állami és gazdatiszadalmi baromfitenyésztési akciók folytán tehát a népies baromfianyag már bizonyos mérvű helyzeti magaslathoz került. E helyzetben olyan jellegzetes javulás mutatkozott, amely a tárgyilagossá szemlélő részről le nem tagadható. Ez az oka annak, hogy a mai meglévő népies baromfianyagunk keresztezésénél már fokozott igényekkel kell fellépünk, ha gyakorlati értékű javulást óhajtunk elérni s azért nehéz és körültekintést igénylő kérdés ma már a népies anyagunk keresztezés útján történő javítása.

A „leghorn” keresztezés pedig olyan bizonyult, hogy a tojástermelést tagadhatatlanul igen jövedelmezően befolyásolja, de ezzel szemben nagy visszaesés mutatkozik a csirkeanyag értékesítési lehetőségében, mivel a leghorn keresztezések folytán a testtömeg nagy mértékben elszikárosodik s így piaci keresettsége és kedveltsége igen sokat veszít. Ez állapot bekövetkezését pedig megengedni nem szabad a baromfikivitelünk versenyképessége érdekében.

A gyümölcsfákat rögtön lombhullás után permetezzük

Dendrin vagy Neo-Dendrin

gyümölcsfakarbolicummal a rovarkártevők és

Amonil kénkészítménnyel a gombabetegségek ellen

Sotor hernyóenyv és **Pomrin** vértetükátrány

egésztik ki a permetezést

Gyártja: **KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. SZ.**
 KÉRJEN DÍJTALAN ISMERTETŐT! KÉRJEN DÍJTALAN ISMERTETŐT!

Az eddig leírt vezető elveket az alábbi tapasztalattal igazolom. Az 1927. év folyamán szemtanúja voltam a kiskunfélegyházi baromfi piacon annak, amikor a baromfikereskedők csak 1-20 P-t voltak hajlandók adni a leghornnal keresztezett csirkék párjáért, ugyanakkor pedig más fajtájú és hasonló koru csirkék párjáért nagy átlagban 2 P-t fizettek a kivételre dolgozó baromfikereskedők. Tehát egy pár csirkén 80 fillér keresztezési kár érte a gazdát az 1927. évi árak alapján. Azóta ez a károsodás még nagyobb, mivel a csirke ára lényegesen emelkedett az 1928. és 1929. évben.

A kereskedők „harismadár“ fajtájú csirkéknek neveztek el a leghornnal keresztezteteket, mert annyira szikárok, kis husuak. A kiskunfélegyházi gazdasági népiskola nagyon szép sikerrel tenyésztette több év óta a „leghorn“ fajtát és magas tojáshozamot ért el minden évben, azonban sem a tiszta vérű, sem a keresztezett csirkéket nem tudta értékesíteni, s csak a helyi fogyasztóknak tudták eladni nyomott áron, sőt a tisztavérűek a nyári idényben nem is keltek el, mert a husosabb anyaghoz szokott vidéken a leghorn csirkéket igen nehezen veszik meg. Ezen a bajon úgy segített némileg a kiskunfélegyházi gazdasági népiskola, hogy csirkéit utóbbi években csak ősszel hozta piacra, amikor azok már nagyobb testtömeget bírtak. Tehát az orpingtonnal vagy plimuttal keresztezett csirkeanyaggal egyáltalán nem vehetik fel a versenyt a leghornnal keresztezett csirkék.

Már pedig igen fontos a sikeres kivétel érdekében, hogy korai husos csirkékkel lássuk el egy hazai, mint a külföldi piacokat. Ebben a követelményben pedig sok zavart idéz elő a leghornnal való keresztezés. A csirke és a hizott baromfi értékesítése pedig nagyobb szerepet játszik a baromfikereskedelemben, mint a tojásforgalom. A csirke iránt emelkedő kereslet mutatkozik az utóbbi években, ezzel szemben a tojásforgalom nem mondható olyan élénknek, hogy ennek érdekében érdemes volna a meglévő népies anyagot leghornnal keresztezni. Az 1927. év folyamán a télegyházi piacon egy pár csirke ára 1-80-3-20 pengő volt, 1928. évben pedig 2-20-4-50 pengő, sőt 1929. évben még nagyobb volt az ára. Az 1928. év óta olyan nagy a csirke iránt a kereslet, hogy a helyi fogyasztók alig jutottak némi aruhoz, mert olyan élénk volt a kivétel a Kiskunságban. Ezzel szemben a tojás ára hanyatló irányt vett fel 1927. év óta.

A Kiskunságban átlagban 50 törzstyuk szokott lenni az 50 holdon aluli gazdaságokban, s a törzsalomány után átlagban évente 250 darab piacon értékesíthető csirkét nevelnek fel. E számból az elhullások és balesetek már le vannak vonva. A 60-100 holdas gazdaságokban pedig 80 törzstyuk szokott lenni, amely törzsalomány után üzemi átlagban évente 400 csirke kerül piacra. Tehát a leghornnal való keresztezés jelentékeny hátrányt idéz elő ilyen jelentékeny számú csirkeállományánál, mivel a meglévő népies anyag az orpington és plimut keresztezések folytán husos jellegű.

Ha alapul vesszük a leghorn tojásvitő hatását, úgy még mindig egy pengő károsodás mutatkozik évente egy-egy tyuk után a kiskunfélegyházi viszonyok között a leghorn keresztezés hátrányára. Ugyanis a Kiskunságban rendkívül élénk a csirke és husbaromfi forgalma. Hiszen például Kiskunfélegyházról egész éven át minden áldott nap 10-20 autósállomány viszi a csirkét és hizóbaromfit. Az igen nagyarányú baromfitenyésztés és hizálás folytán a tengeri Kiskunfélegyházán mindig drágább, mint a buza. Az autósállományokon kívül pedig minden nap még jelentékeny vonatállomány is viszi a csirkét és hizóbaromfit a Kiskunságból külföldre.

Nyilvánvaló tehát, hogy a hus, vagyis a csirke-értékesítés a jelentősebb tényező még ezidőszert a tyukállomány javítása terén. Ezzel nem azt aka-

rom mondani, hogy a tojáshozam kisebb jövedelmet ad, mint a csirkenevelés.

Aki tojáslarmot akar létesíteni, az tenyészte tiszta vérben a leghorn. Akik tehát a tojáserképesítésre vetik a fő súlyt, azoknak összeunk ki tiszta vérű és egészséges leghorn törzseket.

Tiszta vérben magam is kitűnő fajtának tartom a leghorn, de továbbra is vallom azt a meggyőződésemet, hogy a leghorn nem alkalmas keresztezésre, jobban mondva a meglévő népies baromfi-anyag javítására. Ugyanis a meglévő népies anyag a leghorn keresztezéssel csak vesztit jövedelmezőségéből, mivel az előbbi tenyészakciók folytán a népies anyag a testtömegeben már elért bizonyos javulási fokot. Tehát egyoldalú haszonképeségű fajtával, mint amilyen a leghorn, nem javítható a népies anyag, hanem csakis olyan fajtával, amely a husjelleg fenntartása mellett fokozza a tojáshozamot és annak piaci minőségét. Erre a célra elsősorban alkalmas az orpington, a plimut, továbbá a rhode island és a wyandotte.

A jelzett javító fajták keretén belül olyan tenyésztekekkel kell rendelkezni, ahol a tojóképességre nagy súlyt vetnek. Ennek folytán a tenyész kiválasztó munkának a törzskönyvelések alapján széles körben kell megindulnia. Tehát olyan orpington, plimut, rhode island, vagy wyandotte tenyésztekből kerüljenek ki a javító keresztezéshez szükséges kakasok, amelyekben a husjelleg mellett kifogástalan a tojóképesség. Kétségtelen, hogy népies tyukállományunk már nagyon rászorul a javításra és ezzel kapcsolatosan a vérfelfrissítésre is, mert már régen nem voltak nagyobb arányú tenyésztekek cserék. Így tehát tiszta vérű kakasok cseréje után való kiosztása nagyon szükséges és üdvös dolog lesz, de csak az említett javító fajták keretéből. Népies tenyészteinkben tömeges eredmény csakis a javító keresztezéssel érhető el s így a tiszta vérű kakasok kiosztását helyesnek kell minősíteni, mert a nehézkes közlekedési viszony alföldi tenyészrendszer mellett tömeges javítást alig lehet másként elképzelni.

Vitán felül áll, hogy legáldásosabb lenne magyar baromfi fajtánk javítása gondos tenyész kiválasztás által, mivel így kapnánk a legizletesebb husu és a legnagyobb tiszta jövedelmet adó tojó tyukfajtát. Ez azonban olyan munka, amely sok szakértelmet és gondos utána nézést igényel s alig remélhető, hogy anyai nemes magyar fajta tenyésztünk kifejlődjék aránylag rövid időn belül, hogy azokból kielégíthetnénk a tenyészcseréhez szükséges kakasokat. Mindenesetre a nemesített magyar fajta tenyésztekből kikerülő tenyésztekeknek a legelső helyet kell biztosítani a tenyésztekek cseréjekoránál.

Azonban szem előtt kell tartanunk azt a tényt is, hogy népies baromfi-anyagunk nemcsak javításra szorul, hanem vérfelfrissítésre is, mert hiszen a háború óta alig volt tömeges kakascseré. Már pedig az első évtizedben a nemesített magyar fajta tenyésztekek kis száma miatt a magyar fajta kakasok kiosztása rövid időn belül ha nem is közeli, de mindenesetre távoli rokontenyésztéshez vezetne, ha a nemesített magyar baromfi mellett más fajtát nem vennénk igénybe. Így a baromfiállomány ellenálló képessége a betegségekkel szemben sokat szenved akkor is, ha csak távoli vérrokonság jön létre. A betegség iránti fogékonyság pedig sokkal jobban veszélyezteti a baromfiállomány jövedelmezőségét, mint a gyenge hozamképesség. Nyilvánvaló tehát, hogy a nemes magyar fajta kakasok mellett igénybe kell venni az orpington, plimut, rhode island és wyandotte fajtákat is a tenyésztekek cseréjekoránál.

Nem szabad arról megfeledkezni, hogy Olasz- és Németországban kisebb terjedelműek a kiskunfélegyházi is s így a baromfi sem kóborol be annyira területet, mint nálunk az Alföldön. Ezenkívül az olasz és német kiskunfélegyházi már régi szokásánál fogva mégis csak több kész eleséget nyújt a baromfinak, mint a mi

alföldi kiskunfélegyházi. Így természetes, hogy Olasz- és Németországban a leghorn jó eredményeket ad. A mi Alföldünkön ellenben a leghornnal keresztezett baromfi a sok járkálás, szabadban való hálás és silányabb takarmányozás folytán lényegesen több tojást nem ad, testének szikársága pedig biztosan bekövetkezik. Így áll elő az a furcsa helyzet, hogy a már eddig bizonyos javulási fokot elért népies baromfi-anyagunk elvesziti egyik legjobb piaci értékét, a husos jellegét, s így mint csirkeanyag sokkal silányabb piaci áru lesz, mint volt ezelőtt.

Ez az oka annak, hogy nem vagyok híve a leghornnal való keresztezésnek a köztenyésztés terén, csupán annak tiszta vérben való tenyésztesét helyeslem ott, ahol a baromfi jövedelmezőségét a tojástermelésre alapítják határozott céltudatossággal.

Westsik Vilmos.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János dr.

A kendertermesztés jövedelmezősége a búzához viszonyítva.

Ha valamikor, úgy különösen napjainkban jövedelmező az ipari és kereskedelmi növények termesztése. Ugyanis a búzatermesztés világversenye folytán a legelőtebb jövő elé nézünk. Nem lehet vigasztaló ráknézve egyik képviselőnek választópolgárai előtt a nyár folyamán elhangzott az az optimista szózat sem, aki szerint a „Nagy véletlen“ jött segítségére a magyarnak, amikor rejtendő szárazsággal sújtotta Amerika végtelen búzatermésére és így azokon a tőzsdéken, ahol a buza árának sorsa eldőlt, kénytelenek voltak felvenni az árakat. Most, amikor e sorokat írom, Keleten Európában a legjobb búzáért s alig 20 P-t adnak a kereskedők. Ha tehát még ez az ár is a „Nagy véletlen“-nek köszönhető, kérdezzük, milyen áron tudjuk eladni jövő évben a búzánkat, amikor nem perzseli le a nagy forróság Kanada beláthatatlan rónáinak búzatermését s mi lesz akkor, ha a sors Amerikát bő terméssel szerencsésíti.

Egész Európa visszhangzik az ünelítés jelszavának hangoztatásától s ennek folytán Magyarország egymás után veszíti el a legjobb, különösen szomszédos buzavásárló államait. Legutóbb Olaszországból érkezett a lesújtó hír. Ugyanis ez az ország még nem is olyan régen 40 millió métermássa búzát termelt, amelyen felül importált még 25 millió métermássát. Az idén már 66 millió q volt az olasz búzatermés, mintegy 8 millió a beviteli szükséglet, amiből igen keveset kíván Magyarországon beszerezni.

A buza árzuhanásának szomorú következményeit mind jobban és jobban érzik nagy- és kiskunfélegyházi és ennek tulajdonítható, hogy minden állami akció nélkül a buza- és tengeritermesztés jelentékeny csökkenésével, egymásután térnek át egy-egy jövedelmezőbb és jobban értékesíthető növények termesztésére. Már találunk középbirtokot, ahol az ipari és kereskedelmi növények 75% terjedelemben vannak a vetésforgóba beállítva, elkészülve arra is, hogy a hiányzó szomszédos országoktól vétel útján szerzik majd be. A példa vonz s ha nem is ilyen arányban csökkentik mindenütt a búzatermesztést, de egészen bizonyos, hogy az ősz folyamán bevetett búzaterület nagyságáról kiadott statisztika meglepetést fog hozni.

Kisérleti gazdaságunk ebben az évben két célt szolgált. Az egyik az ipari növényeknek vidékünkön termesztésre ajánlott feleségeinek jövedelmezőség szempontjából való eibírálása, különösen a kiskunfélegyházi érdekében, a másik a különböző műtrá-

ALFA SEPARATOROK (hideg és melegített tej, savó stb. részére)
mindennemű gép és cikk tejgazdaságok és üzemek részére.

ASTRA tejgazdasági gépek, mesterséges hűtő-berendezések.
ALFA SEPARATOR R.-T., BUDAPEST, I., Csurgói-ut 15/a Telefon: Lá. 10-31
Városi üzlet: IX., Ráday-utca 12. szám. Telefon: Aut. 861-21

A MEZEIEGER (POCOK) LEGKEDVESEBB MÉRGEZETT ELEDELE A KUKORICATÖRMELEKKEL KESZITETT

ARVALIN
FOSZFOR-MÉREG 4-5 ÓRÁN BELÜL BIZTOSAN ÖL.
EGYEBB ÉGER ES PATKÁNYIRTÓ KESZITMENYEK:

CILLON MÉRGEZETT KESZITMENY.
MUROL SZTRICHNINES BUZA.
CHINOIN-ÚJPEST.

gyákkal végzett kísérlet eredményeinek megállapítása volt.

Előre bocsátom, hogy a kísérleti parcellákon nyert kendertermésünk nagy átlagban kat. holdankint, a mostani árakat véve alapul, 20 métermázsza buzának felelt meg.

A kísérletet a következőképpen végeztük: kenderkóró termesztéshez 3 kat. holdat állítottunk be, hat egyenkint 800 □-öles parcellákban. Az egész tábla 1926 őszén részesült jó erős, kat. holdankint 300 métermázsát meghaladó istállótrágyázásban. Az őszi trágyázás után 1927 tavaszán tengeri, majd ugyanez év őszén buza következett. A talaj gyommentesen került a kender alá, struktúrája is a legjobb volt, amennyiben 1928 október havában traktorral 25 cm-es őszi mély szántásban részesült. A műtrágyát a kijelölt parcellákon még a múlt év őszén szórjuk el, amelyet azután be is fogasoltunk. A különböző műtrágyáknak a talajba való egyenletes elosztását, illetve felszívódását a bekövetkezett bőséges esőzés és havazás nagy mértékben elősegítette. A hat parcella közül kettő műtrágyázatlan maradt, kettő Rhenánia-foszfátot és kettő egyéb foszforsavas műtrágyát kapott. Rhenánia-foszfátból 100 kg-ot, egyéb foszforsavas műtrágyákból pedig 150 kg-ot számítottunk kat. holdankint. A vetés egyidőben, még pedig április hó 10-én egyenlő vetőgéppelállítással történt s a vetőmagból 35 kg-ot adtunk kat. holdankint. Vetés előtt az egész táblát jó nehéz fogással megjárattuk, vetés után pedig, miután a vetőgép csoroszályai a magot egyenletesen és elég jól betakarva juttatták a földre, csupán könnyű hengert alkalmaztunk. A mag csakhamar kikelt és a kender meglehetősen gyors fejlődésnek indult. A gyors fejlődést elsősorban a kedvező időjárás segítette elő, amennyiben június közepéig gyakori esőzésben és a tavasz kezdetétől elég meleg időjárásban volt részünk.

Ami a fejlődést illeti, a kikélestől számítva a további növekedésig, a műtrágyázott parcellák vetései csakhamar elkerülték a műtrágyázatlan részeket. Kezdetben a különböző műtrágyával ellátott parcellákon a vetés egyenlő fejlődést mutatott, csupán a növekedés legvégén szakaszában kerülte el a két Rhenánia-foszfátos parcella a többi foszforsavas parcellát és pedig mintegy 20 cm-t kitevő magasságban, amit a Rhenánia-foszfát mész, káli és magnézium tartalmának lehet tulajdonítani. Az egész területen természetesen kender 200-300 cm magasságot ért el és pedig a műtrágyázatlan részen 200-230 cm, az egyéb foszforsavas műtrágyákkal ellátott parcellákon 260-280 cm, a Rhenánia-foszfátos parcellák kendervetése pedig 280-300 cm magasságu volt aratáskor.

A növény tenyészideje éppen négy hónapra terjedt, mert az aratás a kedvező időben már augusztus 6-án kezdetét vehette. A termést, mint levél-, gaz-, gyökér- és aljkender nélküli kenderkórót, első osztályúnak minősítették. A műtrágyázatlan parcellák átlagtermése kat. holdra átszámítva 48-5 métermázsza, az egyéb foszforsavas parcelláké 53, a Rhenánia-foszfáttal ellátott parcellák termése pedig 55 métermázsza volt.

A kendergyár, mint elsőosztályú kórót, 7 pengő 20 filléres áron váltotta be, ezenfelül prémium és termésetbeni járandóságok címen mintegy 80 fillért fizetett, tehát a kenderkóró métermázsankint átlag 8 pengővel értékesült.

Tekintve azt a körülményt, hogy vidékünkön ebben az évben a buzatermesztés helyzete nem csupán az alacsony árak, hanem a fekete rozsdá, kőd, stb. fellépése következtében elért 4-6 mázsás átlagtermés miatt is kétségbeesítő, a kenderkóró termesztése igen gazdaságosnak mutatkozott.

Battonya.

Kutas János.

Való az, hogy a buzatermesztés jövedelmezősége bizonytalan, amde ezen a bajon kevésbé segíthetünk azzal, hogy a kender és más ipari növények ter-

mesztését terjesszük ki nagyobb mértékben, mert ezzel a buzatermő terület lényegesen csökkenti nem lehet. Az ipari növénytermesztés ugyanis a gazdaság berendezettségéhez és a fogyasztási szükséglethez mérten korlátozott. Ahol a kendertermesztésre a kedvező feltételek megvannak, mindenesetre érdemes azt felkarolni, ahol azonban a helyi viszonyok kevésbé kedvezőek és a buza mellett vagyunk kénytelenek maradni, igyekeznünk kell okszerű termesztéssel nagyobb termésátlagok elérésére, mely esetben a termelési költség jobban eloszlik és kisebb árak mellett is jövedelmező lehet a buzatermesztés.

Rovatvezető.

182. sz. kép. Kenderkóró termés műtrágyázatlan földön.

KÖNYVISMERTETÉS.

Vadászati Utmutató az 1929-30. vadászati évről. (A Magyar Vadászat és Vadgazdaság Évkönyve.) VI. évfolyam. A m. kir. földművelésügyi és belügyminisztérium támogatásával szerkeszti és kiadja Nagy László.

Vadászati irodalmunk sajnos elég szegény. Bár az utóbbi években jelentek meg kiváló vadászati leírások, vadászati vonatkozású szépirodalmi művek, két jó szaklapunk is van, de olyan oktató szakkönyv, amely a vadnak, vadászatnak, a vadászgazda-

183. sz. kép. Kenderkóró termés Rhenánia-foszfáttal műtrágyázva.

tevékenységének minden vonatkozásban részletesebb ismertetését adná — bizony régen hagyta el a magyar sajtót.

Ezt a hiányt törekszik pótolni Nagy László, a „Hubertus” Országos Magyar Vadászati Védegylet igazgatója a Vadászati Utmutató kiadásával. Szerencsés kézzel oldotta meg kitűzött feladatát, mert az Utmutató minden évfolyama a vadászattal kapcsolatos különféle gyakorlati kérdéseket változatos tartalommal tárgyalja. Természetes tehát, hogy az egyik évfolyam mintegy kiegészítője a másiknak s az összes évfolyamok együttvéve a vadászimesterség olyan részletes, értékes tárházát nyújtják, amelyet minden vadásznak ismernie kell.

A Vadászati Utmutatónak eddig hat évfolyama jelent meg, amelyeknek tartalmából általános tájé-

koztatásul álljon itt a következő: A vadász havi tennivalói. Vadászterületek gondozása. Kisvad telepítésének (kieresztésének) módja. A kisvad elszaporodásának feltételei. Kell-e a vadat etetni? A teli időjárás hatása a vadállományra. Gyakorlati utmutatás a vad óvására, gondozására és etetésére. Utmutatás a fácán tenyésztésére. Uszómadaraink meghatározása. Tudnivalók a vizivadászatról. A ragadozók ellen való védekezés. Utmutatás a kártékonyak irtására. A lőtt vad, gerezne, trofea kezeléséről. A vizsláról. Vadászb. Vizslászat. Fegyverekről és töltevényekről. A vadászattal kapcsolatos jogszabályok (örvények és rendeletek). Joggyakorlat. Vadászterületek (ezek jogi alakulata, joggyakorlat) stb. mind olyan kérdések, amelyekről minden vadásznak tudnia kell.

Kétségtelen, hogy sok, nagy gyakorlattal, tudással, tapasztalattal bíró vadászunk van, de alig hihető, hogy legyen köztük olyan, aki más tapasztalatából valami újat ne halhatna, ne tanulhatna. Hasznos könyve tehát a Vadászati Utmutató a tapasztalt vadásznak is, de nélkülözhetetlen a kezdőknek s annak, akinek részletesebb szakismeretek szerzésére alkalma nem volt.

Az Utmutató közérdekű szolgálatát bizonyítja az is, hogy a földművelésügyi minisztérium a vadászközönségnek évről-évre figyelmébe ajánlja. Ára jó anyagban, tetszetős formában, díszesebb kötésben 7 pengő, egyszerűbb kötésben 6 pengő. Kapható a szerzőnél (Budapest, VIII., Szigony-utca 34. sz.) és a könyv- és lőszerekkereskedésekben. M. A. dr.

A gazdaközönség köréből.

A hitbizományi kérdés.

Mi idősebb és elfogulatlanul gondolkozó gazdák, akik félszázados élettapasztalatra tekinthetünk vissza, amint nagy aggodalommal fogadtuk annakidején a földbirtokreform tervezetét, nem kisebb aggodalommal tekintünk ma a hitbizományi reform megvalósítása elé, mert jól ismerjük a hitbizományok alapításának nemes, hazafias és nemzetfenntartó intencióját, de egyben tudatában vagyunk annak is, hogy mit köszönhetünk a hitbizományoknak és egyáltalában a nagybirtokoknak a gazdasági és szociális téren.

A mi tisztalátásunkat elhomályosítani és itélőképességünket megzavarni a legújabb kor káprázatai nem képesek. Eppen ez okból legnagyobb örömmel, élvezettel és jól eső megnyugvással olvastuk a „Köztelek” utóbbi számaiban „A hitbizományi kérdés gazdasági és szociális szempontjai” című, Eber Ernő dr. illusztris gazdasági írók által közölt mélyen szántó, a kérdés gyökeréig ható tanulmányát, amely tiszta világításba helyezi a hitbizományokat és eloszlatja a kérdés népszerűségének káprázatát. Ok- és okozatnyomozóan a legszigorubb tárgyilagossággal haugoztatja a hitbizományok létjogosultságát és fennmaradásuk szükségességét. Megvalljuk, régóta vártuk már ezt a bölcs kioktatást a hitbizományok megokolatlan reformjára vonatkozóan, az igaz és hamisíthatatlan gazdavélemény gerinces és nagytekintélyű szöcsövé-től, a „Köztelek”-től. De azért még mindig jókor jött arra nézve, hogy kiábrándulást idézzen elő a téves felfogásuk és megtévesztettek körében.

A kiváló szakértelemre valló tanulmány minden mondata, minden száma megcáfolhatatlan aranyigazság. Hogy a kérdéshez mégis hozzászólni bátorodom félszázados élettapasztalat alapján, ennek oka, hogy a hitbizományok tervbevetett reformjának következményeivel kívánok behatóbban foglalkozni. Nagyobb szabású iparvállalatokat pár ezer holdas birtokokon létesíteni és fenntartani nem lehet, ilyen iparvállalat pedig sok van a hitbizományi birtokon, sőt remélhetően lesznek még újak is, amint a gazdasági viszonyok konszolidálódnak. De, hogy konkrét eseteket hozunk fel, ha például az Esterházy hercegi és Fesztetich Tasziló hercegi hitbizományt fel-

MÉSZ

N

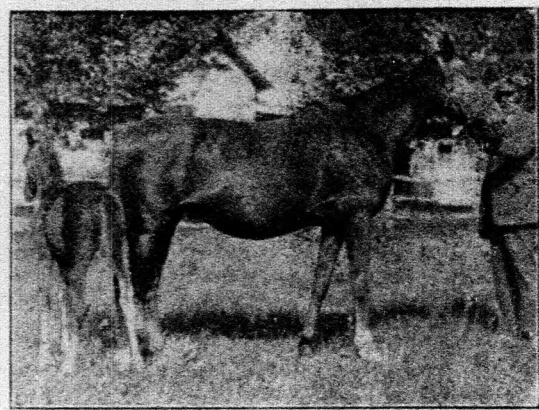
19-20% nitrogén- és kb. 60% mésztartalommal a legolcsóbb és hazánkban legjobban bevált nitrogénműtrágya.

NITRÓGÉN

„NITRÓGÉN” MŰTRÁGYA ES VEGYIPAR R.-T. * Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely! BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR I. SZAM.

darabolják, az azokon levő nagyobb szabású iparvállalatokat és gazdasági üzemeket kénytelenek lesznek bezúntatni. Így van ez több más hitbizományi uradalomban is. De menjünk tovább. Esterházy Ferenc gróf a tatai hitbizományi uradalomban az ifjú gróf lipizzai és arab lovakkól egy ménest létesített, amely a legutóbbi budapesti állatkiállításon a legelső díjakat nyerte el és világhírré tett szert. Már most ennek a ménesnek fenntartása nagy áldozatot követel. Kérdés most már, hogy a hitbizományi birtok feldarabolásával fenntartható lesz-e ez a világhírű ménes, amely büszkesége az országnak és amelynek esetleges felosztása nagy erkölcsi kárt jelentene. Ugyanebben a hitbizományban van hét község határára kiterjedő, legmodernebb kezelési tőgazdaság, nagy exporttal, nemcsak hizlalt és tenyészhalakban, de halivadékokban is. A birtok komplexumának megbolygatása által szűkebb körre szorul a tőgazdaság és a berubázásokra fordított nagy költség kicsinyben nem hozza meg a kamatokat és emellett csökken a termelés, a kivétel stb.

A hitbizományi nagybirtokokon rendszerint nagy kiterjedésű erdőterületek is vannak, amelyeket ha feldarabolnak és a szabad forgalomnak átadják, az azokon üzött racionális kezelés és vadászat megszűnik, nagy kárára közigazdaságunknak és kivételünknek. Így lesz ez a vadászat tekintetében az elszakított mezőgazdasági területeken is.

185. sz. kép. Alpenfee 17 éves kanca, St. Becan méntől való szopós csikójával.

A következetesség úgy hozza magával, hogy ha szükségesnek tartják a hitbizományokat reformálni és feldarabolni, úgy meg kell ezt tenni a magánkézben levő szabad rendelkezésű nagybirtokokkal is, mert: quid uni justum, alteri aequum. Ha a hitbizományi nagybirtokok ártalmára vannak és kerékköői az okszerű haladásnak és fejlődésnek, éppen így ártalmára kell hogy legyenek a szabad rendelkezésű nagybirtokok is.

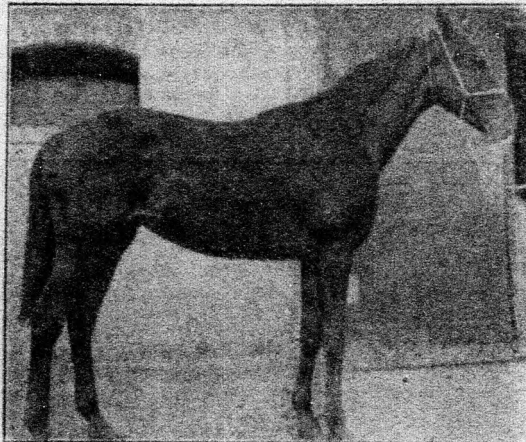
A földreform által kétségtelenül óriási kárt szenvedtek a nagybirtokosok, amikor egész pusztákat vesztettek el improduktívra vált épületekkel együtt. De tagadhatatlan kárt szenvedett ezáltal az ország is, termelés és állattenyésztés tekintetében, mert csökkent az ország termelése, a kisemberek kisebb átlagtermése miatt, de hanyatlott az állattenyésztés is különösen minőség tekintetében. Ezt megítélni csak a magamfajta idősebb gazdák képesek, akik ismerték félszázadra visszamenően a gazdasági viszonyokat és ismerik a jelent és ennek alapján a fejlődés és haladás menetét és ennek közigazdasági és szociális nagy jelentőségét, amelyet tisztán a nagybirtokosoknak köszönhetünk.

A hitbizomány népszerűvé vált eszméjének propagálói mindenesetre bölcsen cselekszenek, ha ez eszmecseré megvalósulásának következményeivel is számot vetnek, nehogy a süllyedőbe való ugrással helyrehozhatatlan kárt okozzanak az országnak.

Weninger Máttyás.

A dióspusztai angol telivér ménes.

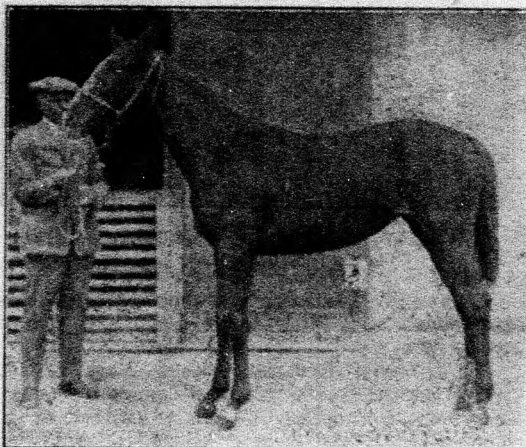
Az idei nyár folyamán Halász Béla, a Magyar Lótenyésztő R. T. ügyvezető igazgatójának szives meghívására Wellmann Oszkár dr. állatorvosi főiskolai tanár, Demkó Dezső, a Budapesti Takaré-

184. sz. kép. Egy éves méncsikó a dióspusztai ménesben. Anyja: Alpazrese, apja: St. Becan.

és Vásárpénztár R. T. vezérigazgatója, Konkoly Thege Sándor dr., az OMGE főtitkára, Szőke Béla dr. miniszteri osztálytanácsos, Zber Ernő dr. m. kir. gazdasági tanácsos és e sorok írója utazott le Dióspusztára, hogy az elért kiváló eredményekről és a nagy méreteiről már Európa szerte jól ismert dióspusztai angol telivér ménest megtekintse. A háborút követő években elsősorban a kiváló szakértői vezetés hatására és a jól sikerült angol importok folytán a dióspusztai ménes ugrásszerűen fejlődött úgy, hogy ma már Európa legnagyobb és legjobb angol telivér ménesei között emlegetik. A dióspusztai ménesnél is az a helyzet, ami igen sok nemzeti értékünknek, hogy talán a legkevésbé ismerten ismerik; ezért a dióspusztai tanulmányi kiránduláson szerzett tapasztalatok és megfigyelések bizonyára a gazdaközönség szélesebb körében is érdeklődésre tarthatnak számot.

A Magyar Lótenyésztő R. T. tulajdonában levő dióspusztai angol telivér ménes Tata városától há-

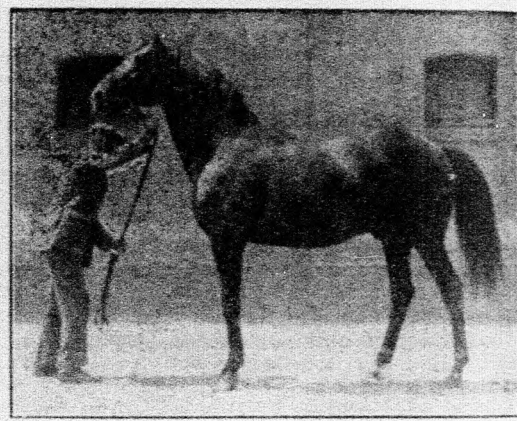
187. sz. kép. Egy éves kancacsikó a dióspusztai ménesben. Anyja: Alpenfee, apja: Sanskrit.

rom és fél kilométer távolságra fekszik a 238 kat. holdas diósvölgyi gazdaság keretében. A gazdaság talaja közepkötött vályogtalaj, helyenkint homokfoltokkal, terepe erősen dombos. Fekvése már abból a szempontból is kedvező, hogy a kisbéri m. kir. állami ménes közelében van és így a kisbéri telivér

ménekhez beosztott kancái lábán is könnyen eljutnak Kisbérre. A ménes célja egyrészt kiváló versenylovak előállítására, másrészt mint penzió-ménest tartásra idegen tenyésztők lovait is elvállalja a fedezetési időszakokra, de sok tenyésztő van, aki telivér lovait állandóan a dióspusztai ménesben tartja, ahol a hivatása magaslatán álló vezetés biztosítja a céltudatos tenyésztést és a gondos, okszerű felnevelést.

A ménes 200 darab ló befogadására alkalmas igen cöltszerűen megépített és berendezett istállókkal, továbbá megfelelő számú és kiterjedésű legelő-kifutóval és jártatópályával rendelkezik. A tenyészméneknek természetesen elkülönített kifutók vannak. A világos és levegős istállók villanyvilágítással és vízvezetékekkel vannak ellátva és általában az egész teleprek a berendezése a szakszerű és körültekintő vezetés nyomait viseli magán.

A Magyar Lótenyésztő R. T. 1913-ban létesítette a dióspusztai ménesét, amelynek alapját a gazdaság előző tulajdonosától, Jaross Sándor földbirtokostól átvett Falb (Matchbox apától és Phanthasie anyából) tenyészménrel és 25 db tenyészkanccal vette meg. Falb után a még most is ott álló Bony (Bona Vista apától és Fancy anyából), továbbá Good Morning (Galifard apától és Morning Light anyából), Fantome (Falb apától és Topaze anyából), a derbinyerő Haszai (Raeburn apától és Kikelet anyából), Romanelli (Maxim

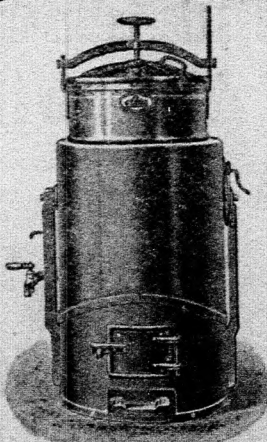

186. sz. kép. Viceroy, Angliából importált 13 éves mén. Anyja: The Tetrach, apja: Sweet Vernal.

apától), Simson (Sanskrit apától és Sister anyából) és Öreglak (Mac Donald II. apától és Crested Grebe anyából) tenyészmének szerepeltek a ménesben. Ezidőszakra a Bonyon kívül a Sigray Antal gróf Naplopója (Pázmán apától és Napkelet anyából), St. Becan (Hurry On apától és The Cyprian anyából), Sanskrit (St. Frusquin apától és La Sage anyából) Rothschild Alfons báró tulajdonában, végül az 1928 decemberében Angliából behozott Viceroy (The Tetrach apától és Sweet Vernal anyából) a dióspusztai ménes fedezőménjei.

A dióspusztai törzsmének nagyszerű versenyeredményeik, elsőrangú származásuk és amellyel tetszetős küllemük és jó oszontozatuk tekintetében is megfelelnek az igen értékes kancaanyag minőségi színvonalának és hivatottak a ménes további fejlesztésére.

A pej Bony több verseny nyertese, hatalmas keretű mén a jól ismert Borvirág és az Add ide kancák apja. Született 1909-ben. A Naplopó rövid de ragyogó szereplésére még mindnyájan emlékszünk. A nyári fekete St. Becan 1926-ban került Angliából Dióspusztára. Született 1922-ben. Elsőrangú származású, kifogástalan küllemű és tömeges testű mén. Apja: Hurry On 1918-ban Anglia champion apaméje volt. A nagyszerű vállak, a mellkas mélyeége és dongássága és a szabályos lábállás a legkiemelkedőbb pontjai. A sárga Sanskrit 1913-ban született, utódaiban az ország egyik legjobb telivér ménjének bizonyult. A neves Simson és a bécsi derbinyerő

"AKRA" billenő őrlemezű 60-660 liter őrletéssel

Átvettük a leghírnevesebb németországi speciális gépgyár, a **Kyffhäuserhütte** (Artern, Szászország) vezérképviseletét

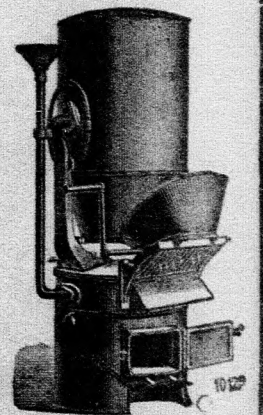
burgonya- és takarmányőrlemezű-készülékekben

melyeket különböző nagyságban raktárról azonnal szállíthatunk
Arajánlattal szives megkeresésre készséggel szolgálunk!

Braun és Ürményi
Budapest, V., Báthory-utca 7.

Honvéd-utca sarok

Telefon: Aut. 241-34

"REFORM" gyereőrlemezű őrlemezű 100-750 liter őrletéssel

Visegrád apja. A pej Viceroy 1916-ban született. Angliában kiváló utódokat hagyott hátra és mint értékes apamén az egész világon ismeretes. 1928-ban került Dióspusztára.

A kancák csoportjában a legjobb angol és magyarországi vérvonalak vannak képviselve. Igen szerencsések voltak az angol behozatok, amelyeknek során számos kiváló kanca és ezekkel több elsőrangú származású csikó került be Angliából. A *Newmarketi* árveréseken a dióspusztai ménes csaknem minden évben mint vevő jelent meg és messzemenő áldozatkészséggel évről-évre igen jó minőségű egyedeket sikerült megszereznie. Így 1923-ban a Himalaya, Lemma, Lily Water, Splendare, Neyma, Maycup, 1925-ben Orbyna, Thyme, Troutreel, 1926-ban Evening Star és 1928-ban Comfy és Herodini vemhéstelivér kancák gazdagították a ménes állományát.

Az angolországi kancákon kívül 1920-ban a *Meichlféle* tenyésztő nyolc kanca került Dióspusztára, amelyek mind a neves Blondine-családból származtak. Ezekon kívül a *Cella-féle* versenyálló három és a néhai *Fáy Béla* kisteleki ménesének 6 kancájával egészítették ki a dióspusztai ménest. A kisteleki kancák között volt a kiváló Princess of Tyre, anyja a neves Prince-ménnek, amely viszont a Vaditót adta telivér tenyésztésünknek.

Ezidőszert a ménesnek 28 saját kancája van. A kancákat a kiváló származáson és a szép versenyeredményeken kívül általában a tetszetős küllem, sok nemessége, a melles nagy mélysege és dongásága, a fejlett és hosszú mar és a száraz, acélos inulábak jellemzik. A szopós csikók között néhány jó Tamar csikó is feltűnt a St. Becan és Sanskrit utódok között.

A penzióménésnek jelenleg 82 drb kancája van. Itt csaknem valamennyi ismert angol telivér tenyésztőnk képviselve van kevesebb vagy több kancával, de néhány ausztriai tenyésztő is itt tartja lovait. A bécsi *Rotshild* bárónak 10 kancája, *Schiffer* Miksának 5 kancája, a *kisbéri m. kir. állami ménesnek* 6 kancája, *Andrássy Géza* grófnak 2 kancája, *Issekutz Gyulának* 3 kancája, *Sigray Antal* grófnak 6 kancája, *Blaskovich Aladárnak* 5 kancája, a *lesvári ménesnek* 4 kancája, *Harkányi Sándor* bárónak 3 kancája, *Wenckheim Dénes* grófnak 3 kancája, *Teleki József* grófnak 3 kancája, *Horváth Ákosnak* 5 kancája és ezeken kívül még vagy 20 tenyésztőnek egy-két, vagy három kancája áll a penzió-ménésben. Ezek a kancák is mind igen értékes egyedei telivér lötenyésztésünknek, közöttük több kiváló importált kanca van, különösen a Rothschild báró és Schiffer Miksa csoportjában.

A dióspusztai ménes előkelő törzsménei és kancái mellett különösen az éves csikók (yearling-ek) találkoznak nagy tetszéssel. Az 56 drb éves csikó közül 23 drb a Magyar Lótenyésztő R.-T. tulajdona, 32 drb pedig a penzió-ménéshez tartozik. A penzió-ménés éves csikói közül 8 drb Rothschild báró, 13 darab Schiffer Miksa és 8 drb Petanovits József tulajdonában van. Az éves csikók között is több igen jó, mult évben importált csikó van, de feltűnő, hogy ezek az Angolországból behozott csikók csoportját és testtömeg tekintetében is elmaradnak a magyar csikók mögött, amelyek a jövőre nézve is több növekedési energiát mutatnak. Az éves csikók általában fejlettség, jó csontalap és nagy testtömeg tekintetében minden várakozást felülmutatnak. A ól-tudatos tenyésztésen kívül itt különösen az okszerű takarmányozásnak és a gondos ápolásnak van nagy érdeme. A csikók a legtermészetesebb takarmányozásban részesülnek. A 7 kg-os napi zabdag mellett kora tavasztól késő őszig a lehetőség szerint minél több zöldtakarmányt kapnak. A zöldtakarmányozást tavasszal a korai őszi keverékek nyitják meg, de később legfontosabb takarmányuk a lucerna,

amellyel különösen a csontképződés tekintetében igen jó tapasztalatokat szereztek. A csontképződést ezenkívül még tejsavas mész adagolásával segítik elő. Az okszerű takarmányozás mellett a csikók nevelésénél fontos szerep jut a megfelelő mozgás biztosításának is. A csikók az 5-8 holdas legelő-kifutókban kedvük szerint mozoghatnak, de ezenkívül megfelelő időjárás esetén hetenkint kétszer a 800 m hosszú és 320 m széles vágta pályán 1600 méteren vágta munkát végeznek. Az okszerű munkától különösen feltűnően jó a csikók alkarja. A képen bemutatott egy éves ménesikó (St. Becan-Alpenrose) óriási méreteivel kifejtett ló benyomását kelti (164 cm. magas). Ugyancsak nagy fejlettséget mutat a bemutatott éves kancacsikó is (Sanskrit-Alpenfee), amelynek kiváló nemessége és gyönyörű elejű anyját St. Becantól származó szopós csikóival mutatjuk be. (Éber Ernő dr. felvételei.) A dióspusztai yearlingeknek a szereplése elé sok reménnyel és bizalommal tekinthetünk.

A dióspusztai angol telivér ménes fejlettségét és értékét a megtekintett loányagon kívül legkézzelfoghatóbban a verseny pályán és az alagi csikóárveréseken elért kiváló eredményei és sikerei igazolják.

A dióspusztai ménesből kikerült csikók a bécsi és budapesti verseny pályákon igen sok dícsőséget arattak. Az 1927. és 1928. években megnyert versenyekről híres ivadékok közül a következőket emeljük ki: Lavina (Craig an Eran-Himalaya) 12 versenyt, a Celliota (Viceroy-Lemma) 8 versenyt, a Brutus (Bony-Sophienblick) 4 versenyt, az Add Ide (Bony-Alpenrose) 7 versenyt, a Schönnai (Spion Kop-Lily Water) 6 versenyt, a Schönbrunn (Hapsburg-Splendare) 4 versenyt, a Felpere (Rascal-Alpenfee) 4 versenyt, az Alag (Oreglak-Alpenfee) 4 versenyt és a Harakiri (Rascal-Harmat) 3 versenyt nyert meg az 1927. és az 1928. évben.

Hasonló kiváló eredményeket ért el a dióspusztai ménes az alagi telivér csikóárveréseken is, amelyek igen megbízható fokmérőjei valamely telivértenyésztő minőségű színvonalának. Az 1926. évi alagi árverésen 23 drb dióspusztai yearling 5600 pengős átlagáron, 1927-ben 26 drb 6000 pengős feletti átlagáron, 1928-ban 19 drb 4100 pengős átlagáron és 1929-ben 17 drb 3000 pengős feletti átlagáron keltek el, de az utóbbi években beállott árcsökkenést a romlott gazdasági viszonyokra kell visszavezetni, amely az árverések átlagos árszínvonalát még nagyobb mértékben befolyásolta. Az elért átlagáraknál természetesen messze kiemelkedő egyedi árak szerepelnek, így 1928-ban a Tamar-Remény ménesikóért 17,000 pengőt fizettek.

Megemlítést érdemel végül a Dióspusztán látott okszerű legelő- és rétművelés, ami az angol telivér csikók eredményes felnevelésének egyik legfontosabb előfeltétele. A jókarban levő legelők fükeverése legnagyobb részben réti perjéből (50%), angol perjéből (20%) és lucernából (12%) áll.

A dióspusztai ménes ismertetésénél nem mulasztatom el, hogy teljes elismeréssel emlékezzem meg a ménes legfőbb irányítójáról, *Halász Béla* igazgatóról és európai hírű vezetőjéről, *Treisz János* ménesigazgatóról, akiknek nagy szakértelmét és lelkes odaadott munkásságát a kiváló sikerek ellérését biztosító ényezők között első helyen kell kiemelnem. Kedves kötelességemnek tartom továbbá, hogy a Magyar Lótenyésztő R.-T. igazgatóságának a Dióspusztán töltött kellemes napért és a tanulságos látogatásért a kiránduló társaság nevében ezen a helyen is meleg köszönetet mondjak. *Batta Pál.*

A zöldtrágya és alkalmazása

Írta: **GYÁRFÁS JÓZSEF**, gazdasági főtanácsos
kiszármazási főigazgató. ● **Ára 3 pengő** ●
„Patria” r.-i könyvcsatló. Budapest, IX., Üllői-ut 25 (Köztelek)

Bethlen Pál gróf felhívása.

Önkéntelenül Végvári költő sorai jutnak eszünkbe a felhívásra: „Nagy magyar téiben picike tüzek...” Az agrárválság sötét éjszakájába bevilágít utmutatóul egy szikrányi fény. Öszinte rokonérzéssel és örömmel kell üdvözölnie a gazdatársadalomnak ezt a spontán megmozdulást, amely jelszó nélkül, nagy dobverés nélkül egyszerűen oseekvére szólít ankétezés, tanácskozás, szakbizottsági ülések kizárásával. A tettek ideje jött el s a nagy akaratú elhatározás, amely ilyen egyszerű formában kiröppent a sajószögedi kis kastélyból, hisszük, hogy győzelemmel ér a célhoz. Csodákat nem várunk, az irány egészen természetesen, az eredmény egészen reális.

A gazdák megszervezése régi megoldatlan probléma. Míg az ipari és kereskedelmi érdekeltség kartelei és trösztjei, mint ellenszervezetekre a nagybirtokra és hitbizományokra mutatnak rá, addig mi jól tudjuk, hogy a nagybirtok majdnem oly védtelenül kiszolgáltatott fogyasztója az ipari és kereskedelmi termelésnek, mint az ország mintegy 80%-nyi kisebb gazdasága. Közös gazdafront megalakításáról, gazdakartellról, poolról, kooperációról annyi komoly szó esett már, oly sok ötlet bukkant fel, de alkalom és vezető nélkül utópia maradt mindannyi, kivéve a kamarák és gazdasági egyesületek, Országos Gazdavédelmi Bizottság szórványos, ad hoc szervezkedéseit, amelyeknek vigasztalan kísérője volt a részvétlenség. Nem érdektelen, hogy a tömörülés ezirányú első gondolata éppen a legkonzervatívabb birtokosság között öltött testet a felsőházban s alig egy éve Hunyady Ferenc gróf életrevaló eszmét ismertetett közös értékesítő és beszerző szerv felállításáról.

Bethlen Pál gróf rendkívül szerényen és óvatosan indul erre a kétségekkel fenyegetett útra. Az agrárválság szövevényes okai és okozatai között kevés van olyan, amellyel a gazda egyedül megbirkózik. A takarékoskodást, a termelési ágak esetleges átszervezését, hitelfelhasználását kiki ügyis saját legjobb belátása és viszonyai szerint intézi el, de a világpiacon konjunkturával s az ipari „hitbizományok” diktatúrájával szemben tehetetlen. A gazdasági válság nagy problémái közül Bethlen Pál gróf nem a legelsőket: a termelés szabályozását, nem a hitelügy megoldását, nem az állami beavatkozást kiforszírozását, sem az értékesítés megszervezését tűzi ki első feladatul, amint az kézenfekvőnek látszanék, ellenkezőben defenzív módon ott fogja meg a probléma gyökerét, ahol azt mások csak másodsorban gondolják napirendre tűzni; célja a gazdafogyasztás megszervezése.

Az elgondolás eredete valószínűleg onnan származik, hogy a végső helyzetbe került mezőgazdaság most már kénytelen védekezni minden irányban s amint a jelenlegi termelési válság a pár év előtti fogyasztási válságból szélesedett ki és mélyült el különösen hazánkban annyira súlyossá és elviselhetlenné, úgy nagyon résen kell lennünk, hogy a mostani árszínvonal mellett az őstermelési válság el ne hatalmasodjék az őstermelők fogyasztási válságává, különösen a termelési nyersanyagokat illetően, mert az a termelés lehetetlenségét vagy teljes extenzivitását vonná maga után.

Kétségtelen azonban, hogy a fogyasztás megszervezése — noha nem a közfogyasztásról, hanem csak egy foglalkozási ágban a felhívásban is hangsúlyozott nyersanyag fogyasztásáról van szó — a társadalmi gazdaságtan doktrínér elvei szerint rendkívül nehezen megoldható feladat. Ennek végső magyarázata talán leghelyesebben az emberi psziché különbözőségeiből vezethető le: az izlés megrendszabályozása esztétikai lehetetlenség, ebből kifolyóan a fogyasztás megszervezése közgazdasági abszurdum.

A világhírű

MERCEDES-BENZ

személy- és teherautók

és a Magyar királyi állami Vas-, Acél- és Gépgyárak által gyártott

MÁVAG-MERCEDES-BENZ

TEHERAUTÓK, AUTÓBUSZOK és különleges autók vezérképviselője és eladási központja:

MERCEDES-BENZ AUTOMOBIL R.-T., Budapest, IV., Váci-utca 24. szám.

RÉTI ZOLTÁN állatbizományos

BUDAPEST, IX. kerület, Sertésvásártér.

Levél cím: Réti Zoltán, Budapest, IX., Sertésvásártér. — Távirat cím: Réti Budapest Sertésvásártér.

Telefon: József 366-39, József 342-02

Lakastelefon: József 315-11

Foglalkozik: a ferencvárosi vásárokon sertés, bizományi eladásával. Hízott és sovány sertések, zsír, szalonna és hús adás-vételnek közvetítésével. — Kívánatra vásári jelentéseimet díjmentesen küldöm és szakzerű felvilágosítással szolgálok. 1129

A szükség és a gazdasági viszonyok kényszerítése azonban, mint minden emberi szükséglet kielégítésénél, a gazdaságokban is megnehezíti a fogyasztást kellő ellátását. Abban bizik Bethlen Pál gróf eddigi kisebb körben végzett eredményes kezdeményezései után, hogy a fogyasztás most már szélesebb kiterjedésben is egyöntetív tehető. Praktikus megnyilvánulásai alapján vizsgálva a fogyasztási teóriát, nyilvánvaló, hogy a gazdálkodás minden néven nevezendő üzemében és rendszerében szükségesekek manapság bizonyos egynemű, izlésnek és érdeknek alá nem vetett nyersanyagok, melyek a gazdaságok „közszükségleti” cikkei, mint például szén, vas, olaj, mész, műtrágya, vetőmag, stb. készítmények is: eszközök, vegyi szerek, építő anyagok stb.

Nemcsak az általános és az elsősorban gazdasági szükségleti cikkek egyöntetív vételéről vannak azonban a modern társadalmi gazdaságtannak példái, hanem a legkényesebb és a változó izlésnek leginkább alárendelt szükségleti cikkek minőségét, termelését és eladását egyszerűsítették ma már Amerikában, a tömegtermelés hazájában a vállalatok olcsóbb előállítás, egyszerűbb kezelés, racionalizálás végett. A női ruha a gyárak tömegtermelésében szinte teljesen egyforma anyagu, szabásu s némi kevés eltéréssel, diszítéssel, az arc stereotip kiegészítésének divatjával valóban elérték az amerikai nagyvállalatok azt, amire még a legmerészebb reformer sem mert gondolni, a női ruha uniformizálását. Az izlés és a fogyasztói szükséglet tehát különböző, de nevelhető és alakítható, gyakran egyirányban, a haszon és gazdasági célszerűség irányában. A rentabilitásra törekvő gazda is beláthatja azt, hogy közös szintre standardizált szükségletei együttesen olcsóbban elégíthetők ki, mintha mindig külön utakon jár s ebből önként következik az, hogy az igénytelen szervezkedés, amelynek Bethlen gróf külön nevet sem adott, kifejlődhetik a gazdák érdekszövetkezetévé, hogy helyet adjon majd — anélkül hogy ez célja lenne — az erkölcsi, egymást minden tekintetben segítő gazdaszövetkezetnek.

Az időpont a megalakulásra — sajnos — a legkedvezőbb. A bizalmatlanságot eloszlatja Bethlen gróf nemes egyéniségének közéleti súlya, egyéb kétélyekre nincs ok, mert még az adminisztrációt is legegyszerűbben maga a proklamáció kibocsátója vállalja. Ez a kezdeményezés csak 4-5 vármegye gazdához szól, de visszhangra talál az ország minden gazdájának mentalitásában, hiszen a sok különféle érdek és helyzet mind közös nevezőre hozható a jövdelemnek közös okokból előálló, veszélyes csökkenésében.

A gondabborult ég alatt őszi hervadás szele suhan el már a magyar tájak felett, a válság dermesztő tele közeledik. „Nagy magyar télben picike tüzek, a lángokban bizom... — álmódzik a költő — szeleid fények és szilaj vándorlángok, mit gondoltok; ha összefogódnátok!” A magyar társadalmi rend és gazdasági erő végváraiban, nagy majorokban, kis tanyákban, a zászló alá gazdák, gyülekeztek!

Berettyóújfalú.

Bernekker Béla.

Kovátsits Károly †

1878—1929.

Nehéz megállapítani, hogy a különböző országok gyakorlati gazdái közül melyeknek a feladatai igényelnek nagyobb munkateljesítményt és kiválóbb egyéni tulajdonságokat, de az a meggyőződésem, hogy ilyen összehasonlítás esetén a nagy uradalmakat és a belterjes középnyag gazdaságokat vezető magyar gazdák érdemlik meg ezt az elismerést.

Az amerikai farmer nagy területeken, fejlett géppüzemmel, de mégis tulnyomóan külterjesen dolgozik. A német gazda a mezőgazdasági tudomány összes elméleti és gyakorlati tapasztalataival felszerelve, belterjesen gazdálkodik, de nem kell olyan nagy küzdelmeket folytatnia a mostoha természeti viszonyokkal, főképpen a rossz időjárással, mint a magyar gazdának. A németországi gazdaságok területe is sokkal kisebb, mint a mi nagy uradalmainké, amelyeknek a németekével versenyző belterjes művelése a legkiválóbb szaktudást, tapasztalatot és egyéni értékeket igényli.

A belterjes közép és nagy gazdaságok vezetői a magyar mezőgazdasági kultúra alappillérei, egyúttal mezőgazdaságunk fejlesztésének ók a döntő tényezői, mert ők valósítják meg a gyakorlati életben az elméleti szakemberek arra alkalmas kutatásai eredményeit, egyúttal irányítják ezeket a tapasztalataikkal és bírálatukkal. Az, hogy a magyar mezőgazdaság nyugateurópai belterjes színvonalon áll, az ó

Kovátsits Károly †

munkájuk eredménye és mert a magyar közigazdaság fejlődése, ezzel kapcsolatosan nemzetünk vagyoni megerősödése a magyar mezőgazdasági termelés fejlettségén múlik, ez a munka a magyar nemzet megerősödésének a kulturális munkája.

Ezért nagy veszteség az, ha olyan munkás dől ki ebből a sorból, aki évtizedes tapasztalattal, a mai kor színvonalán álló szaktudással és egyéni kiválóságával ezt a nagy hivatást tökéletes mértékben teljesítette. Ilyen volt Kovátsits Károly, aki közel három évtizedes munkája folyamán, nemcsak az újabb tapasztalatok gyakorlati megvalósításával, hanem egyúttal önálló kezdeményezésével is olyan utód munkát végzett, amellyel a magyar mezőgazdasági termelést példaadóan fejlesztette. Sokoldalú, mélyreható és a kor színvonalán álló szaktudás, az adott viszonyok javítására alkalmas eljárások éleslátó felismerése és azok céltudatos végrehajtása jellemzi a munkáját, amellyel a feladatait sikeresen megvalósította.

Az Esterházy hercegi hitbizomány *eszterházi* uradalmában kezdte és fejezte be a pályafutását, amely a magyar gazdatiszt hűség és magas színvonalú kötelesség teljesítése volt.

Már mint fiatal intőző felismerte azt a nagy fejlődési lehetőséget, amely az uradalom 17,000 kat. hold

nagyságu tőzeges réterterületeinek okszerű telkesítésében rejlett. Ennek az okszerűtlen lecsapolás folytán részben terméketlenül vált, részben gyengén termő nagy területnek talajszelvényeit átvizsgálva, felismerte azok telkesítésének nagy horderejét.

Az erre irányuló terveit és javaslatait azonban csak később valósíthatta meg, amikor ennek az uradalomnak vezetője lett. Jellemző a munkájának alaposságára és céltudatosságára az, hogy azokat a területeket, amelyeket mások jobb, vagy rosszabb rétvagy legelőterületeknek tekintettek, aszerint alakította át szántóföldde vagy megjavított réterterületde, ahogyan azok arra a legalkalmasabbak voltak.

A 15-30 cm vastagságu tőzegréteggel borított és az alatt fekvő termékeny agyagtalaj között, az áradásokkal lerakódott vékony, legtöbbször 1-2 cm vastag homok- és mészrétegeket gőzekével felszántva, termótalajjává változtatta. A tőzegréteget gőzekék és cséplőgépek fűtésére használta fel. A 60-80 cm vastagságu tőzegréteggel borított területeket rigol gőzekével törte fel és ugyanilyen módon hasznosította. Ezekben az évtizedekben csak kevés és rossz, savanyu szénát termő területeken már a feltörést követő évben okszerű műtrágyázással kapcsolatosan cukorrépat termesztett.

A telkesített területek tőzegrétegeinek különböző vastagsága ezeknek a területeknek gyakran a szomszédos táblákon is különböző szintet adott, vagyis emiatt az egyik tábla mélyebb, a másik magasabb szintre jutott. *Kovátsits* céltudatos munkája az ebből eredő hátrányt már kezdetben megszüntette azzal, hogy csakis akkor kezdte újabb területek ilyen telkesítését, amikor azok megfelelő esatornázását előre elkészíthette.

Ezt a munkáját a legkiválóbb német és holland tőzegszakértők tanulmányozták, mert azzal olyan kérdéseket oldott meg, amelyet a külföldön nem sikerült megoldani.

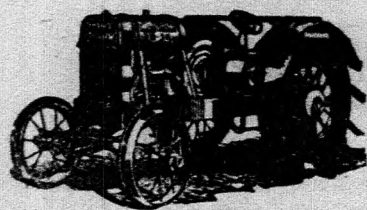
Ilyen módon hódított a gyengén termő hansági gyepterületekből évről-évre haladva, több ezer kat. hold területet. Így létesült az uradalom tőzegmajori kerülete olyan területen, ahol régebben a sás és nád hona volt. Ebben a majorban épült *Kovátsits* rendszere szerint Európa legnagyobb trágyatelepe. A nyárosi kerület kibővült a rossz hansági réterület rovására nagy kiterjedésű cukorrépat termő területekkel és belterjes, egyúttal jövdelemző mezőgazdasági kultúra foglalta el ezt a régebben talán költői hangulatot kelő, de alig termő nagy területet.

Sok olyan területünk van az országban, amelyeken ilyen kulturális munka lenne szükséges. A hansági szomszéd birtokosok követték *Kovátsits* példáját, de a szintén tőzeges területű somogyi Berek gazdái azt alig ismerik, még kevésbé hasznosítják azt. Az eszedi lap vidékén is hasznosan lehetne értékesíteni tapasztalatait.

Más végrehajtásban a homokvidékeinken fekvő uradalmak közül sokan követhetnék ezt a példát, amely abban mintaszerű, hogy kevés befektetéssel, fokozatosan haladva, hogyan lehet a magyar föld termőerejét a legjövdelemzőbb gazdálkodásra alkalmassá tenni. Homokvidékeink ezáltal a mezőgazdaságunk legértékesebb erőntényezőivé válhatnak.

Kovátsits az adott viszonyok megjavítására legalkalmasabb eljárások felismerésével és céltudatos hasznosításával érte el a kiváló eredményeit. Az ilyen munkára nagyon sok parlagterület vár a magyar ugarban. Ezért kell az ó munkáját példaadóként méltányolnunk.

A működése természetesen nemcsak a hansági tőzegrétegek hasznosításában érvényesült, hanem a 31,000 kat. hold terjedelmű uradalom belterjes és jövdelemző termelésének szervezésében és fejlesztésében. A szervező képessége az állattenyésztés

Kérje az 54. sz. árjegyzéket!

HART-PARR

a legerősebb traktor!

Kezelése a legegyszerűbb! — Élettartama a leghosszabb! — Üzeme a legolcsóbb!

A Földművelésügyi Minisztérium rendelete szerint a HART-PARR traktort 200 holdon aluli gazda 15%-os állami hozzájárulással vásárolhatja.

Árajánlattal, részletes ismertetéssel és referenciákkal szolgál a vezetőképviselet:

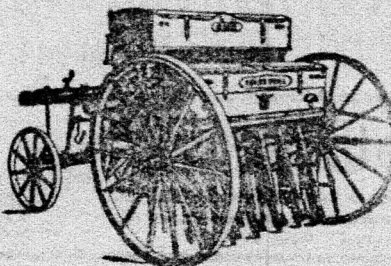
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 50.

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

Ujdonság!

„GLOBUS“

szabadalmazott műtrágyázó egysejtű merítőkanalas AGRARDRILL vetőgéppel.

Részletes ajánlattal készséggel szolgál!

Agroglóbus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Lipót-körut 12. szám.

Távirati cím: AGROBUS

Telefon: Aut. 233-49

5030

terén a szarvasmarhatenyésztés, tejgazdaság, továbbá a sertésenyésztés és hizlalás, a növénytermesztés terén az ipari növények, főképpen a repce és a cukorrépa-termesztés magas fokú kifejlesztésében érvényesült.

Az eszterházi növény-nemesítő munkálatok szintén Kovátsits kezdeményezése alapján létesültek. Ezek eredménye, hogy az eszterházi nemesített buza és repcefajták, megfelelő viszonyok között országsszerte javítják a növények terméseit. Ilyen eredményeket remélhetünk a többi ott nemesített növényfajták után, ha azok vetőmagja forgalomba juthat. Különösen a fű és a herefélék ottani nemesített fajtái után, mert azok nemesítésének magas színvonalát az uradalom nagy kiterjedésű füves területei is biztosítják.

Sok külföldi szakember és társas kirándulás az eszterházi uradalomnak főképpen ezeket a munkálatait tanulmányozta. 1924 évben az osztrák növény-nemesítő egyesülete *Fruwirth és Tschermak* vezetésével, ennek a munkának tanulmányozása céljából tartotta Győrött és Eszterházan a vándorgyűlést.

Kovátsits a mezőgazdasági szakirodalmunkat is nagyon értékes közleményekkel gazdagította. A hansági telkesítésekről írott, kiválóan becses műve még kiadatlan, mert azon évtizedeken át nagy gondossággal dolgozott. Ezért az kiadása esetén forrásmunka lesz. Magas színvonalú, kiválóan értékes gazda volt, a magyar föld és mezőgazdaság lelkes munkása, akinek munkáredményeit sokan eredményesen hasznosíthatják. Igazi emberszeretettel és szívóssággal egyesítette sok ember sorsát irányító hatáskörét.

A magyar mezőgazdaság egyik legkiválóbb munkása szállt vele sirba.*) Kiténtetésben, vagy hivatalos elismerésben nem részesült a munkája, de a kartársai ismerik annak nagy értékét és az utókor hasznosítani fogja azt a magyar mezőgazdaság fejlesztése terén.

Tegyük le a hálás elismerés cserfalombját munkás életének befejeztével a koporsójára.

VEGYESEK.

Vay László báró

a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara új elnöke.

A debreceni mezőgazdasági kamara elnöki széke *Kállay Miklós* szabolicsmegeyi főispán, a kamara elnökének kereskedelemügyi államtitkárrá történt kinevezése folytán megüresedett. A kamara a napokban tartotta elnökválasztó gyűlést, amelyen az eddigi elnököt örökös tiszteletbeli elnöké választották, majd egyhangú lelkesedéssel vajai Vay László báró földbirtokost, a Felsőház tagját választották meg elnöké. Az így megüresedett egyik alelnöki székre *Beszterczey Gábor* jószágigazgatót választották meg. Vay László báró elnöki beköszöntőjében kifejtette, hogy felelősségteljes tisztségét legjobb tudása és lelkiismerete szerint kívánja betölteni. Vázolta a kamara eddigi munkásságát, majd rámutatott a jövő célkitűzéseire. Hangoztatta, hogy a siker érdekében össze kell fogni a gazdatársadalom minden rétegének a nagy nemzetépítő munkára. *Kállay Miklós* volt elnök búcsúzó szavai után *Hoyos Miksa* gróf, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke hívta fel a gazdákat arra, hogy támogassák a gazdavezéreket az agrárérdekek szolgálatában kifejtett munkájukban.

Vajai Vay László báró 1890-ben született Tiszalókon, (Szabolcs vármegye) ósrégi magyar családból. Gazdasági tanulmányait a hallei és berlini gazdasági főiskolákon végezte, majd mint tartalékos huszártiszt végigküzdötte a háborút és számos kiténtetésben részesült. A háború után az erdélyi

*) *Kovátsits* Károly munkásságát és életrajzi adatait 25 éves szolgálati évfordulója alkalmával a „Köztelek” 1924. évfolyamának 569. oldalán ismertettük. Szerk.

családi birtokok ügyeinek rendezésével foglalkozott, majd 1928-ban visszatért Magyarországra és átvette székely (Bihar megye) birtoka kezelését. Azóta élénk részt vesz Bihar vármegye törvényhatósági és társadalmi életében. 1927-ben lett a Felsőház tagja, ahol különösen a költségvetések tárgyalása során mondott agrárpolitikai beszédei nagy figyelmet keltettek. Vay László báró, mint az OMGE igazgatóválasztmányának tagja is élénk részt vesz az országos gazdákgyűlések intőzéseiben, neve a „Köztelek” olvasói előtt is ismert és méltányolt.

A buzakrizis megoldatlansága.

A napilapok minduntalan tele vannak a buzakrizis megoldására vonatkozó különféle tanácsokkal. Tudományos üléseken, ankétokon tárgyalják ezt a nagy és egész országot érdeklő kérdést, csak egy egyszerű intézkedés hiányzik még, amellyel lelket lehetne önteni a kritikus helyzetben levő mezőgazdaságba. Ez pedig az, hogy máról holnapra sürgősen tegye lehetővé a kormány, hogy a szeptember 30-ig a hitelszövetkezeteknél kapható buzaelőlegekhez a gazdák továbbra is hozzájuthassanak. Kapjon tehát a gazda egy-két hónaposi lélekzetet ahhoz, hogy a mai nyomott áron ne legyen kénytelen elpredálni termését, az adók fizetése miatt. Ez olyan segítséget jelentene a gazdaközönségnek, ami feltétlen kibátással lenne egy a belföldi gabonaárak jótékony alakulására, mint a gazdák fizetőképességének emelkedésére. A sok gondolkodás és anketőzés végeredményben gyümölcsöt csak később teremtheti meg, a mezőgazdasági krízis pedig tovább dul és alig jótétehető nyomot hagy mezőgazdasági életünkben. Ezzel az injekcióval kellene segíteni a gazdákon, nehogy a mai nyomott áron legyenek kénytelenek termésüket elpredálni.

A francia gabonaválság.

Franciaországban jelenleg a gabona szokatlanul alacsony áralakulása egyike a legidősebb problémáknak. Különösen augusztus hó folyamán estek erősen az árak, sokszor egyes departementokban egyik napról a másikra 20–30 frankkal is mázánkint. Szeptember elején kis árjavulás következett, de ma sem kapnak a termelők gabonájukért vidéken többet, mint 137–142 frankot (1 frank körülbelül 22 1/2 fillér), amit egyáltalában nem találunk kielégítőnek. A gazdák helyzetüket azért is pesszimistikusan ítélik meg, mert illetékes helyen panaszok és reklamációik semmiféle visszhangra nem találta. A hivatalos gazdasági körök az alacsony árakat teljesen megokoltak mondják a kiadós termés miatt és a helyzetet sem látják olyan súlyosnak. Hogy az ellentétes vélemények ennek folytán sok surlódásra vezetnek, az az előbb mondottak után érthető. Hogy a túlterhelt piacon a bessz lesz urrá, az valóban elfogadható érvelés. A gazdák azonban azt mondják, hogy a kedvezőtlen áralakulás nem csupán a rendkívül kedvező terméseredmények következménye és hangoztatják, hogy a jelenlegi árak termelési költségeiket sem fedezik. És valóban, ha figyelembe vesszük, hogy a télvégi fagyok jelentősen emelték a költségeket, akkor ez a panasz jogosnak látszik annál inkább, mert a gazdák előzetes termelési kalkulációkat az előző három gazdasági év 156-40, 161-43 és 191-09 frankos átlagos gabonaár alapján végezték.

Az alacsony áralakulás okait a francia gazdák mással magyarázzák és a túl kedvezően hangzó előzetes terméscélségeket okolják az áracsuszásért. Emlékeztet, hogy ez év derekán a „Köztelek” is ismételt szavátette azt, hogy a túl kedvező hangu hivatalos terméscélségeket is, hogy kifelé az ország hitelképességét javítsák, a hivatalos becslések 95, 100, sőt 125 millió mázsás terméseredményekről szóltak, ami idegesítően hatott a terményüzőkre. Tény, hogy az ország középső és nyugati részén igen kedvezőek voltak a terméskilátások, de keleten és északon a nagy fagyok miatt már kezdetben sem lehetett

rekordtermésről beszélni. Jóhiszemű tévedésről hivatalos becslésnél talán mégsem lehet szó a francia gazdák most a kormányt okolják bajukért.

A gabonatermelők szindikátusa mindenesetre megkezdte már ellenpropagandáját és ennek eredményeképpen bizonyos árjavulást értek el. Az árak azonban még most is annyira elmaradnak az előző évekhez képest, hogy a fenyegető gabonakrizis veszedelme még közel sem múlt el. Ha a közeljövőben jelentősebb árjavulás következik, úgy a válság még aránylag könnyen megszüntethető lesz, mert a francia gazdáknak már régebb ideje szélesebb hitelkeret áll rendelkezésükre, amelynek birtokában ideig-óráig kivárthatják az idők és árak jobbrafordulását.

Szegény francia gazdák! — sóhajthatja a magyar gazda ösztönözésével. — 30 pengő körüli gabonaáraknál, jó hitellel támogatva nem találják meg a számításukat, bezeg mi 14%-os pénz és 20 pengős gabonaárak mellett összeüthetjük a bokánkat! (Hr.)

Eljegyzés. *Tschurl Ernő* (Eneze) és *Korn Etelka* (Győr) jegyesek.

Cimadományozások. A kormányzó a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Horváth István* hetei lakos, földbirtokosnak a magyar királyi gazdasági főtanácsosi, továbbá *K. Horváth János* orosházi lakos és *Morvay Mihály* békési lakos, földbirtokosoknak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül a magyar királyi gazdasági tanácsosi címet adományozta.

Miniszteri elismerés. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Erdős Bálint* bárándi gazdálkodónak a mezőgazdaság terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerését fejezte ki.

Az Országos Mezőgazdasági Szövetség harmadik országos tejtermékbírálatát. Az Országos Mezőgazdasági Szövetség ez évi tejtermékbírálatát december hó 5-én rendezi, amelyre a jelentkezésre szóló felhívást az egyes tejipari vállalatoknak és tejfeldolgozó gazdaságoknak már elküldte. Örömmel üdvözöljük, hogy az O. T. Sz. ez évben is megrendezi tejtermékbírálatát, amely a tejtermékek minőségének a javítását a szakszerű bírálat és a nemes verseny által is fejleszteni törekszik. Ez évben a tejtermékbírálatnak még az előző években rendezettekénél is nagyobb a jelentősége. Az előző években a tejtermékbírálat célja, a minőség javításán kívül, elsősorban az volt, hogy a hazai termékek a magyar közönség előtt a külföldi áruval szemben elismerést találjanak. Most, hogy tejtermékkivitelünk örvendően emelkedik és a magyar termékek a külföldi piacokon is szerepelnek, fokozottan szükség van a minőség javítására és a még mindig elég nagy számban előforduló hibák megismerésére és kiküszöbölésére. Az előző években sajnos, viszonylag kis érdeklődés mutatkozott a bírálat iránt, különösen a termékek készítésével foglalkozó gazdaságok részéről, pedig a további folytonos fejlődés csak a más hasonló termékekkel való összehasonlítás útján lehetséges. Ezért fontos, hogy a résztvevők a bírálatra beküldött termékeikről szakszerű és pártatlan véleményt haljanak, mert ez előmozdítja az esetleges hibák kiküszöbölését. A bírálatot az eddigi gyakorlatnak megfelelően a legkiválóbb szakemberekből alakult bíráló bizottság úgy fogja megejteni, hogy a termékek származási helyét nem ismeri. A díjat nyert termelők elismerésére a bíráló bizottságnak több értékes tiszteletdíj áll rendelkezésére, köztük az OMGE által felajánlott díj is. Azoknak, akik bármilyen okból kifolyóan a versenyre való jelentkezéshez szükséges nyomtatványokat nem kapták meg és azon részt szándékoznak venni, kérésükre az OMGE titkári hivatala ezeket a nyomtatványokat szívesen megküldi.

A Magyar Statisztikai Társaság folyó hó 19-én előadó gyűlést tartott *Balás Karoly* alelnök elnöklése alatt. *Thirring Gusztáv* dr. elnök előadásában rövid áttekintést nyújtott a Nemzetközi Statisztikai Intőzetnek augusztusi, Varsóban tartott XVIII. ülés-

A TRAKTORPIAC LEGUJABB KREÁCIÓJA, AMELYRE MINDEN GAZDA FIGYELMÉT FELHIVJUK!

SKODA Mezőgazdasági TRAKTOR

30 HP 4 hengeres, lassu fordulatu motor, felülvezérelt szelepekkel.

Gazdaságos üzemanyagfogyasztás. Petróleumüzem. Nagy vonóhorogteljesítmény. Nagy erőtartalék. Olcsó ár és kedvező fizetési feltételek!

Gyári lerakati

AUTÓ SKODA Részvénytársaság, Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

TELEFON: AUTOMATA 208-14

OLCSÓ ALKATRÉSZPÓTLÁSI

KIVÁNATRA PRÓBASZÁNTÁS!

A MAGYAR VISZONYOKNAK MINDENBEN MEGFELELŐ, KELLŐ ÁTGONDOLÁSSAL MEGKONSTRUÁLT TRAKTOR

A SKODA név teljes garancia.

0225

szakáról. Ezután Kovács Alajos a varsói gyűlésen tárgyalt demográfiai kérdéseket ismertette, majd Dobrovits Sándor ugyan e kongresszusnak a konjunkturakutatás tekintetében elfoglalt álláspontjáról beszélt. A kongresszus a statisztikát nem tartja még elég erős alapnak a kutatásokhoz. Előadó foglalkozott még többek között a munkásbaleseti statisztikák nemzetközi összehasonlításának kérdésével.

Elit törzskönyvi bíráló Mezőhegyesen. Az Országos Törzskönyvelő Bizottság központi bírálóbizottsága november hó 16-án a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok telivér szimmentáli tenyésztésében elit törzskönyvi bírálót tartott, amelyen az elit törzskönyv kivánalmainak egyébként megfelelő teheneket küllemi minőségben részesítette. A mezőhegyesi elit törzskönyvi bírálón résztvettek az Országos Törzskönyvelő Bizottság részéről Wellmann Oszkár dr. alelnök, Békessy Jenő miniszteri tanácsos, Konkoly Thege Sándor dr., az OMGE főtitkára és Batta Pál, az OMGE segédtitkára, a csanádmezei tejlést ellenőrző körzet részéről Pavlicsek Adorján szarvasmarhatenyésztő egyesületi igazgató, továbbá megjelentek a ménésbirtok tisztikara részéről Batta Sándor m. kir. gazd. főigazgató, Sárközy Aladár m. kir. jószágigazgató, Czeglédy Akos m. kir. jószágfelügyelő, Deák Gyula és Bolla Pál m. kir. gazdasági főintézők, Thiringer Vilmos, Bőszörményi Andor és Mayer Kálmán m. kir. gazdasági ellenőrök. A bíráló bizottság teljes elismeréssel állapította meg, hogy a mezőhegyesi telivér szimmentáli tenyésztés úgy küllem és nemesség, mint a termelőképesség tekintetében örvendően fejlődik. Az előző években még a 4000 kg-os évi tejhozamu tehenek is ritkák voltak és jelenleg már több 6000 kg-on felüli, sőt 8000 kg-os évi tejhozamu tehenet is fel tud mutatni a ménésbirtok. A fejési átlag két tehenészetében 15-16 kg között van és több tehen napi tejhozama eléri a 35 kg-ot. November hó 1-ével a ménésbirtok szimmentáli tenyésztése is részben hivatalos tejléstellenőrzés alá került, így az elért tejlélesi eredmények a jövőben a nagy nyilvánosság elé kerülnek. Az utolsó négy év jól sikerült svájci bikabehozatalai a tenyésztés fejlődésénél már nagy mértékben éreztetik kedvező hatásukat, különösen a nemes fajtajelleg fokozásában. A bíráló bizottság megtekintette az idén behozott elsőrangú svájci bikákat, valamint a jövő évi tenyészállatkialakításra kijelölt bikákat is, amelyek a legteljesebb elismerést érdemelték ki. A bíráló eredményeként a ménésbirtok telivér szimmentáli tenyészétől 54 drb tehen került az elit törzskönyvbe, amelyek körül 6 drb A.I. és 14 drb A.II. küllemi osztályzatot kaptak.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya e hó 18-án Egerben Borhy György elnöke alatt gyűlést tartott. Örömmel vette tudomásul az Egerben f. hó 8-10. napján rendezett első felsőmagyarországi baromfi-, galamb- és házinyulkiállítás szép sikerét s örök üdvözlőjára a földművelésügyi miniszternek, Szemcsényi Lajos dr. egri érseknek, a kiállítás fővédnökének, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamarának, a közhatóságoknak, testületeknek és magánosoknak köszönetet szavazott. Örömmel értesült a prémnyul akció terjedéséről, a téli szakeladások és háziipari tanfolyamok előkészítő munkájáról. A vármegye erdős vidékeinek háziipari fejlesztésére fafaragási tanfolyam felállítását határozta el, amelynek keretében az újabb időben erősen fellendült mátrai turistaforgalom számos emléktárgyakkal való háziipari ellátásának reméli alapsját megvetni. Örömmel üdvözölték a hízalási kölcson. A Gyöngyösön épülő egyesületi székház fedél alá került, a székházépítési bizottság a decemberi közgyűlés elé részletes jelentést terjeszt. A számvizsgáló bizottság újjaalakítása, GEOSZ-tagok kiküldése és több folyó ügy tárgyalása után elhatározták, hogy a legközelebbi gyűlést december 28-án Gyöngyösön tartják, ezt követően pedig ugyancsak aznap délelőtt a rendes őszi közgyűlést.

Új megállapodás a lentermelésre és a len átvételi árára vonatkozóan. A Lentermelést Irányító Bizottság a gyárak képviselivel az 1929/30. gazdasági évre szerződő lentermelők számára a lenkoróer, valamint a lenmagért fizetendő minimális árakra és egyéb feltételekre nézve megállapodást kötött. Eszerint *rostra való termelésnél* 4 kat. hold területnél nagyobb területen termelőknél az I. oszt. lenért 12, a II. oszt. lenért 10, a III. oszt. lenért 7 pengő, 4 kat. holdnál kisebb területen termelőknél pedig az I. oszt. lenért 11.50, a II. oszt. lenért 9, a III. oszt. lenért 7 pengőt fognak az átvevő gyárak fizetni. A len I. osztályu, ha 75 cm-nél hosszabb, II. osztályu, ha 60-75 cm-es, III. osztályu, ha 45-60 cm-es. Ha a beváltásra kerülő lenkoró legalább 50%-a első osztályu, e mennyiség után a gyár még külön 15%-ig terjedő felárt is köteles fizetni akkor, ha a keleti államokból eredő tilott lenek (Schwanenburger, BKKO, Werro, Petschura és Oberkurisch) átlagos ára a termelési év július 1-től a termelést követő év június 30-ig terjedő időben a 70 angol font fölé emelkedik és pedig olyképp, hogy minden angol font emelkedés után 1% térítés jár mindaddig, amíg ez az átlagos ár a 85 angol fontot eléri, vagy e fölé emelkedik. A 4 kat. holdnál nagyobb területen termelőket ezenkívül a gyár a 85 angol fontos árjegyzésen felüli átlagárak esetén a konjunkturális haszonban is részesíteni tartozik 50% erejéig a vetőmagot az átvevő gyár adja métermázsánként 50 pengős árban. Ha a termelő külön kívánására a gyár külföldi vetőmagot ad, ugy ezért 5 pengővel többet számíthat fel. *Lenmagra való termelésnél:* a lenmag átvételi árának megállapítására a termés feladásának napján Hamburgban jegyzett új termésű La Plata lenmag ára szolgál irányadóul. Ehhez az árhoz még 10% hozzáadandó, azonban ez mársánként 4 pengőt meg nem haladhat. Az ilyenképpen megállapított ár az átvevő gyár értendő. A lenmag természetébe szükséges vetőmagot az átvevő gyár bocsátja a termelő rendelkezésére és pedig a Lentermelést Irányító Bizottság által igazolt, illetve elfogadott áron számlázva az átvevő gyár. A vetőmag értéke a termelő által leszállítandó termésmennyiség értékéből kerül levonásra. *Abraktakarmánykedvezmény.* A termelő igényt tarthat az általa leszállított mennyiséghez viszonyítva annak 50%-át kivétől súlyú lenmagpogácsára, vagyis 100 kg lenmag után 50 kg lenmagpogácsára. A lenmagpogácsa ára az elszámolás alapjául szolgáló lenmag árának 60%-a és a pogácsa ellenértéke a lenmag elszámolása alkalmával levonásra hozatik. A kapott takarmányt a termelő csak a saját gazdaságában használhatja fel, azt el nem adhatja, nem másnak át nem engedheti. *Termelési előlegek.* A folyósítható termelési előleg rostra való termelésnél kat. holdanként 120 pengő, a vetőmag árával együtt, a magra való termelésnél pedig kat. holdanként 100 pengő, ugyancsak a vetőmag árával együtt.

Az 1930. évi ausztriai exportvásárok. A budapesti osztrak követtség az idén is megküldte az OMGE-nek az Ausztriában jövő évben rendezendő fontosabb exportvásárokról készült összeállítást. A vásárok iránt érdeklődők a kimutatást megtekinthetik az OMGE titkári hivatalában.

A csehországi német gazdák mozgalma. Figyelemreméltó gazdamozgalomról számolnak be a csehszlovákiai lapok. A szilveszteri gazdaságvetés ideje közgyűlésén ugyanis érdekes deklarációt olvastak fel a szövetség nevében, amely szerint minden mezőgazdasági szükségleti cikk, munkabér, valamint adó a békebeli áraknak 10-14 szeresére emelkedett. Ezzel szemben a buza ára 140 cK (23.80 P), a rozs 110 cK (18.70 P), az árpa 110-120 cK (18.70-20.40 P), a zab 100 cK (17 P), míg a háború előtt egy métermázs buza a mai értékben 310 cK-ba (52.70 P), a rozs 210 cK (35.70 P), az árpa 198 cK (33.66 P), a zab 184 cK-ba (31.28 P) került. Ezzel szemben a mezőgazdasági cikkek mai alacsony árai egyáltalán

nem olesőbbítják a fogyasztók élelmiszerellátását, mivel a kenyérrak a mai 230 cK-ás (39.10 P) és 400 cK-ás (23.80 P) buzaár alapján vannak megállapítva. Míg a burgonya a városokban 80-100 cseh fillérbe kerül (14-17 f), a gazda csak 20 cseh fillért (3.4 f) kap érte. Ugyanilyen spánung mutatkozik a bor, a zöldség és a gyümölcsáraknál is. A szilveszteri gazdák követelik a kormánytól a belföldi gabona-termesztés és állattenyésztés fokozottabb védelmét és felhívják a szövetséget tagjait, hogy mindaddig semminemű iparcikkeket ne vásároljanak, amíg a mezőgazdaság rentabilitását az összes társadalmi osztályok közreműködésével helyre nem állítják.

Hibaigazítás. A „Köztelek” f. évi 92. számának növény-nemesítési és vetőmagtermesztési rovatában közölt cikkéből nyomdatechnikai (törlelési) hiba folytán kimaradt az 1929. oldal harmadik hasábján, harmadik bekezdéséhez fűzött rovatvezető megjegyzés (14) egy része. Ez következőképpen hangzik: „Ismert dolog, hogy a *formakerekek* (Formonzeis) az anyafajtától teljesen eltérő új növényfajta létesíthet. Nagy különbség van abban, ha a növény-nemesítő maga végez keresztezést és abból tenyészt ki új fajtákat, vagy a mások által végzett keresztezésből az anyafajta nemesít-jének engedélye nélkül, attól eltérő jellegű új fajtát létesít. Ez most még törvényesen szabályozva nincs, de a törvényes szabályozás nemzetközi megegyezéssel előkészítés alatt van. Azok a buza-fajtáink, amelyek az cikkben említ, teljesen ön-álló növény-nemesítő munka eredményei és a szilveszteri tölkeletesen, vagyis minden tulajdonságaikban eltérő.”

Álláskeresés. Szesz-, keményítő-, doxtrin- és szörpgyártásban jár as, szeszfőző tanfolyamot végzett géplakatos, állásban levő helyettes gyárvezető 7 éves gyakorlattal január 1-re állást keres. Címe a szerkesztőségben megduháto.

Kálmán és László cég arról értesíti a t. gazdaközön-séget, hogy megszerezte Európa egyik legnagyobb alkatrészt gyár képviseletét és amerikai, valamint német alkatrészt lerakatok mintájára bővítette ki üzletét. Raktáron tartja az összes amerikai és európai gépek-hez szükséges *fűkaszó- és aratógép alkatrészeket* és mindenkor szavatoltan megbízható kivitelű árukkal, előnyös árak mellett áll a gazdaközönység rendelkezésére.

Burgonya nagyobb tételben kerestetik. Ajánlatokat kér: *Párizser Mezőgazdasági Aratórgépi Iroda, Budapest, V., Honvéd-utca 38. szám. Telefon: Lipót 968-24.*

A szájon és garaton át a szervezetbe hatoló fertőző csirákot a Panflavin-pesztillák elpusztítják és hatóságos védelmet nyújtanak a fertőző betegségek ellen.

Ha *proteindus abrak* takarmány- és mindenféle olajpogácsa-, valamint szárított répaszelet- és melasse-szükségletét úgy azonnali, mint egész évi szállításra, a beltartalom kezességével fedezni óhajtja, úgy forduljon *Zwebner Jacques* céghez, Budapest, V., Nádor-utca 28. Telefon: Automata 140-72

NYILTTÉR.

(E reválban foglalkozni nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Patkányt, egeret, szarvasgagut, csodányt, rusznit, henyét, **RATINOL** és **RUSSIN** rit gyökerecsül Má állatra, emberre veszélytelen! Napi árban szállítja: **RATINOL LABORATÓRIUM**, Budapest, VII. kerület, Múzeum-utca 33. 0420

Tablaüveg **RIEGER KÁROLY**
táblaüveg-
nygykereskedés
Budapest, VIII.,
Tavaszmező-utca 18. sz.
Telefon: József 525-34

Thomassalakiszt

Csillag

védjegy

tartósan leghatásosabb, tehát legolesőbb foszforsavas trágya

rétek-, herések- és legelőkhöz

ismét kapható.

Felvilágosítással szolgál:

Verein der Thomasmehlerzeuger, Berlin W. 35.

Budapest 72, postafiók 46

Figyelmeztetés!

Felhívjuk az igen t. állattartó Gazdaközönség figyelmét arra, hogy a napokban küldöttük széjjel a

PEKK

D-vitamin-készítményünk

gyakorlati alkalmazásának eredményeiről szóló beszámolókat. Kérjük az igen t. Gazdaközönséget, hogy ezen beszámolót már annál is inkább megkülönböztetett figyelemmel átolvasni sziveskedjék, mivel a leközölt esetek nem egyes állatoknál, hanem többszáz darab állatból álló falkáknál adódott eredményeket ismerteti.

Aki véletlenül nem kapta volna meg „Beszámoló”-füzetünket, úgy annak felszólításra azt szívesen meg fogjuk küldeni.

CHINOIN
gyógyszer és vegyszeti termékek gyára r.-t.
UJPEST

5 1/2 kg.-os sinek

a meglévő apró hevederekkel, sinszegekkel, csavarokkal és váltókészülékkel, továbbá 10 darab 600 mm. nyomtávu vas- és faszerezetű kocsi, azonnal eladó. Felvilágosítással szolgál: Márer Benő és Társa Faipari és F kereskedelmi R.-T., Budapest, IV., Harisköz 3.

Felhívás!

Tisztelettel értesítjük t. vevőinket és üzletfeleinket, hogy üzemünket, mintatermünket és irodánkat

VII., Thököly-ut 60.

szám alatti házukba helyeztük át.

GMEHLING HERMANN R.-T.

ülőbutorgyár 6564

Megjelent a

Köztelek Zsebnaptár

1930. évre
36-ik évfolyam

Szerkesztik:

Szilassy Zoltán

az OMGE ny. igazgatója és

Buday Barna

az OMGE igazgatója

Ára ajánlott bérmentes
küldéssel 4.50 pengő

Megrendelésnél kérjük az összeget előre beküldeni a „PÁTRIA” r.-t. könyvosztályának, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

KEMNA J.

VEZÉRKÉPVISELETE:

GRESKOVICH és SCHACKE

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZAR-UT 51.

TELEFON: AUTOMATA 291-21

Budapesti raktárról kapható:

Szavatoltan

eredeti német KEMNA GÖZEKEALKATRÉSZEK

Újfajta szab. tűzembiztos és tartós

GÖZEKEKÖTELEK

Szerelő

MINDENFAJTA KAZÁNUNKAHOZ

és bármilyen gyártmányu

GÖZEKEMOZDONYHENGERT FURÁSÁHOZ

a helyszínen speciális hengerfurógéppel, jutányos árban.

Minden kívánt szakmabeli felvilágosítással postafordultával díjtalanul szolgálunk.

Vetőburgonyatermelés

Írta: K. Takács Gyula — Ára 5 pengő
„PÁTRIA” R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

Bérlevél

44. sz. ára darabonként 5 fill. — 100 drb. 4.80 Pengő

47. sz. Elbocsájtó bizonyítvány
ára darabonként ———— 4 fillér

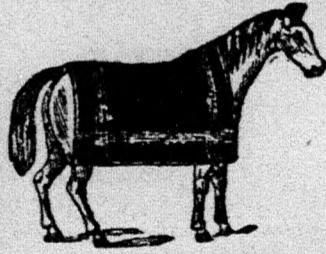
48. sz. Szegődségi főkönyv
a bérlevél rovataival, félvászonkötésben:

50 lapos	5.50 pengő,
100 " "	7.50 " "
200 " "	11. " "
300 " "	14. " "

Minden egyéb gazdasági nyomtatványból állandóan nagy készlet.

Árjegyzékét kívánatra díjmentesen küldünk

„PÁTRIA” Irod. Váll. és Nyomdai Részvénytársaság nyomtatványosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

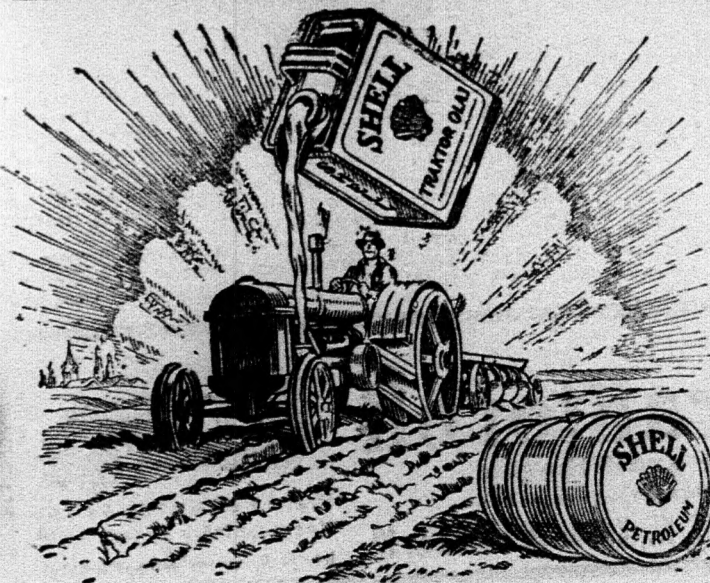
LOPOKROCOK

7/4 kb. 135x190 cm. méretben Kék csikkal!

Gazdasági MONTÁN	2 kg. darab P 11.50
MONTÁN	2 1/2 kg. darab P 14.60
Prima MONTÁN	3 1/4 kg. darab P 15.90
Extra nehéz MONTÁN	3 3/4 kg. darab P 17.80
Vizhatlan ponyvaszővethévonat	darab P 12.—

szakszerűen elkészítve, bármelyik minőségű lópokroca.

Ingyen csomagolás! Forgalmiadómentes! Postán utánvétellel!
HAMVAS ERVIN műszaki cég BUDAPEST, V. Telefon: L. 965-60 CSÁNY-UTCA 34.

Télen-nyáron olcsón és biztosan szánt SHELL

traktorolajjal és petróleummal
ingyenes műszaki segédkezés!

Lerakatok az országban mindenütt.

Shell Kőolaj R.-T.
Budapest, V., Alkotmány-utca 16. sz.

Levélcim: Budapest 62. Postafiók 146. Sürgőnycim: Angolpetrol Budapest
Telefon: 214-87, 214-88 és 214-89

„FUTURA“
 A Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársasága
BUDAPEST, IV., Bécsi-utca 2. sz.
 Sürgőnycim: „FUTURA“ Budapest
 A legelőnyösebb feltételek mellett

vásárol gabonát és terményneműeket

fix-árban és a szállítás idejében való ármegállapítás a

hitelt folyósít
 téli és tavaszi szállításu
tengerire.

Késedelmes vevő terhére **Schillinger Ferenc, Budapest, VI., Bulcsu-utca 13. szám** alatti telepen

1 darab 20 HP „Cormick“ traktor

és 1 darab 3-vasu 10-os „Cormick“ eke

folyó hó 28-án délelőtt 1/2 10 óra-
 kor elérvereztetik. Adók és illetékek vevőt terhelik.

TŐZSDE Kereskedelem.

A gabona- és terménypiac átalakulása.

A gabonavilágpiac az irányzat kialakulását illetően az irányító agrárállamok a legnagyobb bizonytalanságban vannak, ugyanez a fogyasztó országok még mindig makacsul erőltetik az önállós politikáját. Az ipari államok a mai általános elismert igen alacsony gabonárák mellett is csak a legszükségesebb mennyiségű kenyérmagvat vásárolják. Ez az állásfoglalás, amely a mezőgazdasági válságot növeli, súlyosan meg is bosszulhatja magát. Vitan felül van, hogy a jelentős mennyiségű kenyérmagimportra szoruló országok most a mérsékelt árak ellenére sem fedezték szükségletüket, amit bizonyára akkor fognak pótolni, ha valamely nem várt esemény a gabonaművek ár-szintjét jelentősen emelni fogja.

A Federal Farm Board vezetősége, amely tisztában láthatja a kenyérmagtermesztés és fogyasztás eseményeit, mint mi európaiak — felelőssége teljes tudatában —, dörességnek tartja a mostani átmeneti időpontban a termelők részéről a kenyérmagvak értékesítését. Mint már legutóbbi számunkban közöltük, ha nem is meghatározott időre, de a buzaárak jelentősen emelkedését várják a tengerentúli gazdaságzövetségek. Az abszolút reális alapokra fektetett következtetés, mintha máris bevált volna,

mert mult hét óta a tengerentúl és a kontinensen is mérsékeltlen, de fokozatosan javultak a buzaárak. Az 50—80 pengős vagononkinti áremelkedés még csak a kezdet; a mult gyakorlataira támaszkodva azt remélhetjük, hogy az árak emelkedésével a kereslet is javulni fog.

A gabona belföldi forgalma ezen a héten máris meglehetősen élénk volt. A budapesti nagymalmok és a vidéki gécepontok exportra termelő malmi állandó vevők voltak ugyszólván minden felajánlott buzaételre és a forgalom az egyes tőzsdénapon meghaladta a 150 vagon is. A magyar liszt jó hírneve mindinkább öregbedik és a nagy őrlőüzemek újabb ismét jelentős mennyiségű fehérlisztet adtak el külföldre. Az őrlési kapacitás hosszabb biztosítása a nagymalmok részére, ami természetesen az amerikai áremelkedések és az élénkebb belföldi kereslet hatására javuló buzaárakat eredményezte.

A buza kivitelüi üzlet még mindig nem javult, miután Ausztria és Csehszlovákia is csak kis tételekben vásárol gabonát.

A távolabbi országokban, így Svájcban erős versenyre talál még mindig a magyar buza, mivel a nagy kikötővárosokból (Antwerpen, Rotterdam) a „másodkéz“ még néhány tétel olcsó amerikai buzával rendelkezik és ezt áron alul kínálja a piacon. Mihelyt azonban ezek a kényszereladások megszűnnek, a magyar buza ismét keresett cikk lesz a nyugati államokban. Olaszország részéről, különösen a felső-italiai malmok máris élénkebb érdeklődést tanúsítanak dunántúli jó buzákat iránt és a téli hónapok javuló forgalmat ígérnek.

A rozspiacon meglehetősen kis forgalom volt e héten. Osztrák számlára csak néhány tételt kötöttek le a legutóbbi napokban és miután más vevő nem volt a piacon, a forgalom igen kis keretek között mozgott. A rozs áralakulása egyébként a héten a buza irányzatához igazodott és mult hét óta ugyancsak 60 pengő vagononkinti áremelkedést ért el anélkül, hogy a forgalom emelkedett volna.

A gabonaművek e heti és ugyanez időszaki tavalyi átlagárainak összehasonlítása a következő:

A gabonaművek megnevezése	Átlagár a pesti paritásban P	
	1929	1928
	november harmadik hetében	
Tiszai buza 80 kg-os	29.90	26.30
Dunántúli buza	22.15	26.10
Rozs	15.00	23.55
Árpa I.	18.00	26.10
Árpa II.	15.40	25.85
Sórárpa	20.25	28.50
Tengeri	13.85	31.35
Zab I.	15.00	28.00
Zab II.	13.90	25.50
Köles	11.75	25.50
Repce	53.50	47.00

Határidőbizlet:

Buza 76 kg-os III.	23.60	27.36
„ V.	24.30	28.26
Rozs III.	16.70	25.60
Tengeri V.	16.65	29.06

Az árpaszület a tulajdonképpeni kampány befejezése után már egészen jelentéktelen. Az aránylag olcsó árak mellett egyébként sem mutatkozik kínálat a termelők részéről. A piacra kerülő kevés árpátétel az exportörök vásárolják. Sórárpában az a helyzet, hogy a komoly gazdaságok részéről szép árut ajánlanak fel eladásra, akkor a tőzsdéi hivatalos árnál magasabb egységet is fizetnek a gyárak.

Tengeriben igen élénk kereslet mellett indult meg az üzlet, a bizalmas és a belföldi piac részére élénken vásárolják a prompt és december—januári szállítástu tengerit. Az árak irányzata emelkedő és a későbbi terminusokra természetesen magasabb pénzájánlatot tesznek a vevők. A száritott tengeri december—januára 150 pengővel ér többet vagononkint, mint a prompt áru.

A zabpiacra elsősorú minőségű áru iránt alig volt érdeklődés és napokon át a tőzsdéid alatt egyetlen vagon prima zab sem kelt el. Az ára majdnem ugyanaz, mint már két hete. Szokványminőségű zabot a helyi piac részére keresnek ugyan, de miután ebben a kínálat is meglehetősen nagy, az árak az utóbbi napokban inkább lefelé tendáltak.

Állatvásári szemle.

A budapesti vágómarha vásárok az előző heti lanyaha üzletmenet folytatódott. A felhajtások a mult héthez viszonyítva emelkedtek. A mult heti két vásár felhajtását 80 darabbal haladta túl az e heti kínálat. Ez a többlet majd-

nem teljesen e hétfői vásárra esett, ami a vásár üzletmenetén is érezhető volt. Ezen a vásáron is, mint a mult héten, a bikák iránt volt érdeklődés és ezeknek az ára még tovább fejlődött. A csütörtöki vásárra már valamivel több bikát hoztak fel, ezért a többi minőségekkel együtt ezeknek az ára lanyaha irányzat mellett 2—4 fillérrel csökkent. Szilárdan tartották áraikat a legkiválóbb minőségek, amelyekből ezúttal is kevés volt a piacon. A wieni vásáron a nyílt vásári felhajtás a mult héthez hasonló volt, de a vesztegvásáron olyan nagy mértékben növekedett meg a kínálat, hogy a felhajtás így közel 500 darabbal haladta túl az előző hetet. Ez az árakon is éreztette hatását és az összes minőségek 10—15 garassal az előző vásár árai alatt esereltek gazdát. A vesztegvásári árak további 5—10 garassal voltak a mult heti jegyzés alatt. A prágai vásáron a felhajtás az előző heti színvonalon volt. A kiváló minőségek ára, amely már a mult héten is győzöngön tartott volt, 75 cseh fillérrel, a bikák és növendékek ára 50 cseh fillérrel olcsóbbodott.

A budapesti sertésvásárok az előző hetek forgalma mellett zajlottak le és kisebb ingadozásoktól eltekintve, az árakban sem változtak lényegesen. A felhajtások nagy része ezúttal is könnyű szedett sertés volt. A vásárok hétfőn és félrezes felhajtással indultak és a vásár üzletmenetére kedvezőtlen, rossz idő mellett is 4100 darab talált vevőre. Nagy felhajtás mellett zajlottak le a hét további vásárai is, de az alacsony árak mellett az értékesítés nem ötközött nehézségekbe. A forgalom élénksége kissé alábbhagyott a csütörtöki vásáron, az árak lényegesen változása nélkül. A 4171 darabos felhajtásból így is mindössze 686 drb maradt eladatlannal. A wieni vásáron a magyarországi kínálat a négy hét előtti felhajtási rekordját is túlszárnyalta, mert ezen a héten 5755 darabig emelkedett. A kínálatot azonban a többi külföldi államok is fokozták úgy, hogy végeredményben 14 és fél ezer darab volt a felhajtás. Magyarországon veti részt a legnagyobb felhajtással, mint a mult héten is. A nagy kínálat az árak csökkenését eredményezte. A prima zsirsertések ára változott legkisebb mértékben, bár élénk forgalom mellett ezeknek az ára is csökkent 5 garassal, míg a többi zsirsertés minőségek az előző vásárról 10 garassal olcsóbban esereltek gazdát. Hussertésből 2200 darabbal volt nagyobb a felhajtás, mint a mult héten és ez az árakban 10—20 garasos árcsökkenést eredményezett. A prágai vásáron a felhajtás nagymértékű csökkenése sem tudott az árak kialakulására kedvező hatást gyakorolni és csak a hussertések ára maradt változatlan, míg a zsirsertések ára újabb 25 cseh fillérrel csökkent.

Az árak részletes alakulását vásári jelentéseinkben közöljük.

Termény- és takarmányfélék.

Gabona- és terménytőzsde. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1929 november 21. Árak budapesti paritásban 100 kg-kint. Készárúüzlet: Buza, 77 kg-os, tiszavideki 23.95—23.35, felsőtiszavideki 22.35—22.65, fejezmegyei, egyéb dunántúli, pestvidéki és bácskai 21.40—21.65, 80 kg-os, tiszavideki 23.80—24.05, felsőtiszavideki 22.85—23.10, fejezmegyei 22.20—22.20, egyéb dunántúli 21.90—22.20, pestvidéki és bácskai 22.00—22.20, rozs, pestvidéki és más származású 14.85—15.00, takarmányárpa, I. r. 15.80—16.50, takarmányárpa, középminőségű 15.30—15.75, sórárpa, felsőmagyarországi 19.50—21.00, sórárpa, egyéb 17.50—19.00, zab, I. r. 14.50—15.50, zab középminőségű 13.50—14.00, tengeri tiszántúli állomásokról 14.00—14.15, egyéb állomásokról 13.75—14.00, köles 11.00—12.50, káposztarepce 53.00—54.00, buzakorpa 9.60—9.90, lucerna 1928. évi 140.00—175.00, lóhere, nagy arankamentes 100.00—120.00, lóhere nagy arankás 75.00—85.00. P. Határidőüzleti záróárfolyamok: Buza, márciusra 23.47—23.48, májusra 24.18—24.19, rosz márciusra 16.53—16.59, tengeri, májusra 16.54—16.53, transitó tengeri 16.18—16.20 P.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyágyának jelentése.) 1929 november 21-én a chikagói tőzsdéről jelentett alacsonyabb árak a buza és rozs irányzatának kialakulására lanyahtóan hatottak és minthogy a vételkedv is gyengébb volt, a buza ára 20, a rozs ára pedig 15—20 fillérrel csökkent. A takarmánytermékek piacán a forgalom alig számottevő és az árak általánosságban változatlanok maradtak. A határidőüzleti piacon lanyaha irányzat jutott érvényre és zárlatkor az összes árakat és pedig a buzát márciusra 24, májusra 28—29, a rozst márciusra 21, a tengerit májusra 12—13, a transitó tengerit pedig 16—17 fillérrel alacsonyabban jegyezték.

Liszt- és őrlémennyiac. Budapest, 1929 november 21. Liszt-árak: Budapesti és vidéki nagymalmok árai november—december hóra skontóval: dupliánulias 41.40, nullás 41.00, 1-es 40.00, 2-es 39.00, 4-es 35.00, 5-ös 30.50, 6-os 27.00, 8-as 13.50, rozsliszt, nullás 33.00, 1-es 28.00; vidéki kismalmok árai skontó nélkül, készpénzért, promptra: dupliánulias 35.75, nullás 35.25, 2-es 31.75, 4-es 28.75, 5-ös 21.25, 6-os 20.25, 8-as 12.50, rozsliszt nullás 27.50, 1-es 21.50 P q-kint.

Budapesti abraktakarmányiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyágyának jelentése.) 1929 november 22. Árak q-kint Budapest: Árpakorpa 12.00, buzakonkoly 10.25—10.50, buzakorpa 10.00—10.25, buzatakarmányliszt 13.00—13.25, cirok ab állomás 7.75—8.00, konkolydara 10.50—10.75, lenmagpogácsa 30.00—31.00, napraforgópogácsa 20.75—21.00, repaszület, száritott 13.50—13.75, rosz konkoly 10.25—10.50, rozskorpa 10.25—10.50, rozstakarmanyliszt 13.00, szójabab pogácsaliszt 32.00 P.

Vetőmagvak. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése.) 1929 november 21. Baltacímű. Csak lengyel transitó árban volt üzlet, míg hazai árúból

Uj típusu

Fordson traktorok

budapesti raktárunkról már szállíthatók

AJÁNLATTAL SZOLGÁL A LEGREGÉIBB AUTORIZÁLT KÉPVISELET!

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI, BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 12.

Fiók: Székesfehérvár
 Magyar Király Szálló épület.
 Kérje 4. számú prospektusunkat!

az aránylag alacsony árak mellett nem volt jelentősebb kínálat. A budapesti paritásban 40-42 pengős baranyavideki árura alig jelentkeztek vevők. *Tavaszi búkköny.* Hanyatló irányzatban még mindig nem állott be semmi fordulat. Szakkörökben azt tartják, hogy az eddig pangó kereslet megélénkülésére csak újév tőjén kerülhet sor. *Viktória-borsó.* A kampány megindulásakor nemcsak nálunk, hanem az összes külföldi magpiacon csak átmenetinek tartották a borsó lanya irányzatát. Az alacsony jegyzések következtében hetek óta nincs is kínálat az ottani piacon, miután az uradalmak inkább későbbi terminusra értékessé készleteiket, mert így többet vének árújukért elérni. *Köles.* Tejes üzlettelenség uralkodik a piacon, miután sem árúinál, sem kereslet nincs. Az árak estek. *Lóheremag.* Amikor a piac az árak és az ezzel kapcsolatos exportforgalom javulására számított, ugyanakkor a beállott néhez külföldi értékesítési viszonyok és a belföldi üzlettelenség a legkedvezőtlenebbül befolyásolta a forgalmat. A meglehetősen jó termés mellett, a nagyon alacsony árak ellenére is kötnek ugyan üzleteket, de azok szinte kivétel nélkül kis mennyiségre szorítkoznak. *Lucernamag.* A nyugati államok piacairól érkező tudósítások szerint a francia és olasz származású lucernamag mérsékelt árnívójával szemben a helyi exportörök kénytelenek voltak a szorványosan gyenge kínálat és az árutulajdonosok magas árkövetelése miatt exportrelációs árakat felemleni. Ezzel szemben az importállamok kereskedői, akik a helyzetet nem látják tisztán, a magasabb árkövetelések következtében a vásárlástól visszavonultak. Tekintettel azonban arra, hogy vannak olyan helyi exportörök, akik ha mindjárt óvatos formában is, még fedezésre szoruló eladásokat előre eszközöltek, viszont honi származású áruban elenyészően csekély a kínálat, emélfogva az árak jelentékeny visszaesése nem valószínű. *Mik.* Jó kereslet folytán az árak budapesti paritásban 128 pengőig emelkedtek. *Nyulzapukamag.* Cseh- és Lengyelország nagy foku lanyaasága nyomán a piac most már elérkezettnek látja szükséglete fedezését, amit a lengyel árak kiváló minősége és az alacsony jegyzés nagyban elő mozdít. Árak nyersáruért 100 kg-kint budapesti paritásban, minőség szerint: Bab, fehér 58-60, bab, tarka 35-37, baltacimtag 42-45, borsó, Viktória 20-30, búkköny, tavaszi 22-24, csillagfürtmag 12-14, fehérheremag 130-160, kendermag 34-36, köles, fehér 20-25, köles, vörös 13-14, köles, tarka, hantólás céljaira 1150-1250, lenmag 46-52, lóheremag, nagy arankás, minőség szerint 85-100, lóheremag, kis arankás, minőség szerint 105-120, lucernamag, gyommagvas és nagy arankás 140-150, lucernamag, kis arankás, minőség szerint 160-180, mák 125-128, muharmag 18-20, mustármag 45-50, napraforgó, fehér 24-26, nyulzapukamag 50-60, pohánkamag 15-18 P.

Burgonya. (A Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezetének jelentése.) A mai felhozatal a budapesti vásárcsarnokba 24 vasúti kocsi burgonya volt. Árak nagyban, métermázsánkat a következők: nyári rózsaburgonya 7-8, őszi rózsaburgonya 5-6, Élla burgonya 5-6 pengő. Az irányzat valamivel élénkebb.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november 19. Árak métermázsánkat pengőben: réti széna I. r., 6-9, réti széna II. r., 6-25-750, réti széna, III. r. csomagolásra 5-6, muharszéna 950-1150, lucernaszéna 1150, lucerna és szénaeverék 8-9, zabosbúkkönyzéna 8-9, alomszalma I. r. 4-5 P.

Külföldi terményfőzsdék. *Uvidék,* november 21. A terménypiacon a forgalom ünnep miatt szűnött. *Pozsony,* november 21. Neha külföldről lanyhább irányzatot jelentettek, az árak tartottak maradtak. Jegyzések 100 kilónkint egyébké megjelölés híján feladállomásról: 78-79 kilós buza 150-152, 76 kilós 145-147 magyar buza 129-136, bácskai bánáti 133-134, jugoszláv alsóliszai 133-134, felvidéki nagyszemű tengeri 110-113, december-januárra 110-112, magyar szobi paritásban december-januárra 90-92 cseh korona. (1 cseh korona = 0.17 P.) A többi jegyzés változatlan. *Wien,* november 16. A forgalom az olcsóbb budapesti jegyzések hatása alatt nyugodt volt. Magyar buza 78-79 kilós 32.75, 79-80 kilós 33.50, magyar rozs és pestvidéki rozs 24.75 schilling. Cseh rozs 92-96 cseh korona, Böhm, Maehrisch rozs 88-92 cseh korona tranzit határállomás, ujtengeri 22 schilling. Magyar zab 22-23.75 schilling. A hivatalos jegyzések változatlanok maradtak. *Hamburg,* november 21. Az irányzat nyugodt volt. Buza és rozs alig változott. A forgalom szűk keretek között mozgott. Tengeri és árpa nyugodtan tendált, de nagyobbára változatlan maradt. Jegyzések tonnáknkat: buza franko Hamburg 248, ab Mecklenburg Hollstein 232-234, rozs franko Hamburg 187-188, ab Mecklenburg Hollstein 173-175, takarmányárpa belföldi feladállomásról 182-184, sórárpa 180-212, dunai 150-152, zab franko Hamburg 180-182, ab Mecklenburg Hollstein 166-168, tengeri eredetűnek megjelölése nélkül elvámolatlanul franko Hamburg 152-154 márká. (1 márká = 1/36 P.) Külföldi gabona cif jegyzései: Ia Manitoba buza novemberre 14, IIa 13.75, IIIa 13.45, Rosafé novemberre 11.67 1/2, Barussó novemberre 11.60, Hardwinter decemberre 12.25, dunai délorsos árpa novemberre 8.50, La Plata novemberre 8.30, La Plata tengeri novemberre 8.50, november-decemberre 8.55, un clipped Plata zab novemberre 7.65 hfl. (1 hollandi forint = 2.30 P.) Brahn buzakorpa hajóuton 112 schilling. *Liverpool,* november 21. Zárleti árfolyamok penyben és librában. (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 8.11 (8 8/16), márciusra 9.7 (9 7/16), májusra 9.10 (9 7/16). (1 shilling = 12 pence = 1/39 P. 1 libra = 0.45 kg.) *Chicago,* november 21. A buzasizit irányzata igen szilárdan indult. A drágulást az értéktőzsdéről jelentett hosszmozgalmak, továbbá az a körülmény okozta, hogy Liverpoolból és délamerikai piacokról szintén árválásokat jelentettek. Zárlat felé realizációkra kissé gyengült az irányzat, így is azonban a zárójegyzéseken átlag 2 1/2 centes (métermázsánkat 54 filléres) drágulás mutatkozott. A tengeripiac irányzatában nem volt lényeges változás és az árfolyamok is csaknem teljesen változatlanok maradtak. Zárleti árfolyamok centben és bushelben: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 123.75 (121.25), márciusra 130.50 (128.125), májusra 34.50 (132.-). Tengeri decemberre 89.50 (89.75), márciusra

94.- (84.125), májusra 96.- (85.875). Zab decemberre 46.875 (46.50), márciusra 49.375 (48.875), májusra 50.75 (50.50). Rozs decemberre 100.75 (99.375), márciusra 103.75 (102.25), májusra 104.75 (102.75). (1 dollár = 5.71 P. 1 bushel buza = 272 kg.) *Winnipeg,* november 21. Zárleti árfolyamok: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 135.625 (133.375), májusra 143.25 (140.75), júliusra 144.125 (141.875). (1 kanadai dollár = 5.71 P.)

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavasár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november hó 21-én felhajtott bika I. r. 14, II. r. 65, III. r. 35, ökör I. r. 16, II. r. 145, III. r. 15, tehén I. r. 15, II. r. 246, III. r. 94, Bivaly III. r. 2- összesen 647 és 8 rugott. A vásár irányzata lanya volt, a prima marhák árai változatlanok maradtak, a többi minőségek kilogrammonkint 2-4 fillérel estek. Eladatlannal visszamaradt 44 darab. Jegyzett árak: Bika, magyar, II. r. 70-, III. r. 54-, bika, tarka, I. r. 108-120, kivételesen 124, II. r. 92, 108, III. r. 70-90, ökör, magyar, II. r. 74-112, III. r. 45-72, ökör, tarka, I. r. 106-120 kivételesen 135, II. r. 72-104, III. r. 56-70, tehén, magyar, II. r. 72-90, III. r. 44-70, tehén, tarka, I. r. 96-116, kivételesen 124, II. r. 62-94, III. r. 40-60, bivaly, magyar -46-70, növendék (éves) -84-1-, kicsontozni való -24-40, rugott borjú -78-1- pengő kilogrammonkint.

Budapesti szarumarhavasár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november 19. Felhajtás 275 darab élő, belföldi szopos borjú. A vásár irányzata élénk volt, az árak kg-kint 10-12 fillérel emelkedtek. Jegyzett árak: Élő borjúk, belföldi szopós, I. r. 160-180, kivételesen 182, II. r. 143-154 P kg-kint.

Budapesti juhvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november 19. Felhajtás 200 drb kiverő juh. A vásár irányzata lanya volt. Jegyzett árak: kg-kint élősúlyban kiverő és anyajuh -40 pengő.

Tenyészmárhák és jármosökrök. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R.-T. jelentése.) 1929 november 21. Árak: I. rendű belföldi jármosökrök (tarka) -96-1-, I. rendű belföldi jármosökrök (fehér) -96-1-, 1 1/2-2 éves ösök 1-104, 1 1/2-2 éves tinók 1-104, fiatal friss fejős tehén 140-150 pengő kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése.) 1929 november 22. A csütörtöki ferencvárosi nyit és zárt vásárra a felhajtás 4171 darab volt, ebből angol 209 darab, eladatlannal visszamaradt 688 darab, ebből angol 21 darab. Vonatott irányzat mellett a következő árakat jegyezték: Prima urasági 146-148, prima szedett: 126-130, közép 118-124, könnyű, jobb 108-116, könnyű, silány 1-108, öreg, urasági 126-130, öreg, szedett 118-122, angol sonkamalac 136-160, hus 176-184, zsir 170-174, szalonna 148-154, szalámihus 180, hasított felsértés 150-170. A téli beállítani való soványserítés pránkint 120-160 kg-ig 140-145 P. A pénteki vásárra a felhajtás körülbelül 1500 darab volt. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte huzalásra sertéseket elfogad és olcsó előleget biztosít.)

Wien vágómarhavasár. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R.-T. jelentése.) A f. hó 18-i, hétfői marhavasár felhajtása: belföldi 513, magyarországi 811, csehszlóvakiai 78, jugoszláviai 291, romániai 313, vesztegar alatti 1092, összesen 3098 darab. Az irányzat lanya volt, az extrém és prima minőségek ára 10 garassal, egyéb minőségeké 15 garassal olcsóbbodott, a bika pedig gyöngén tartott volt. Jegyzések: ökör, extrém 220-230, I. r. 190-220, II. r. 140-150, III. r. 110-130, bika, extrém 160-170, I. r. 150-160, II. r. 135-145, III. r. 120-130, kicsontozni való -80-90, tehén, extrém 170-180, I. r. 130-140, II. r. 110-120, III. r. 1-110 schilling. A csütörtöki pótvásár felhajtása 436 darab volt, lanya irányzat mellett.

Wien sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R.-T. jelentése.) A folyó hó 19-i, keddi fővásár felhajtása: belföldi hussértés 141, zsirsértés 7, magyarországi hussértés 1867, zsirsértés 3888, lengyelországi hussértés 4050, romániai hussértés 1045, zsirsértés 101, jugoszláviai hussértés 870, zsirsértés 2450, összesen hussértés 7973, zsirsértés 6446 darab. Az irányzat mind hussértésben, mind zsirsértésben közepes volt. Jegyzések: prima zsirsértés 190-195, öreg zsirsértés 175-180, szedett zsirsértés 175-195, kivételesen 2-, keresztezett 190-220, hussértés 180-265 schilling kg-kint. A csütörtöki pótvásár felhajtása 977 darab volt (636 darab zsirsértés) közepes irányzat mellett.

Csehországi állattárak. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R.-T. jelentése.) A november hó 18-i marhavasár felhajtása 1243 drb volt, lanya irányzat mellett. Sertésfelhajtás 6765 darab (1243 darab zsirsértés), az irányzat mind hussértésben, mind zsirsértésben lanya volt. Árak: ökör, I. r. 850-10-, II. r. 7-840, tehén I. r. 680-8-, II. r. 540-650, bika, I. r. 640-750, II. r. 550-640, növendék, I. r. 450-6-, hussértés I. r. 1120-1180, II. r. 1050-1110, zsirsértés, I. r. 975-1050, II. r. 930-970 cseh korona kilogrammonkint.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) A vásárcsarnokban 1929 november 10-16-ig jegyzett árak pengőben. Teljes tej literje -36-40, lefölözött tej literje -16-18, habtejszín literje 280-360, tejfel literje 180-240, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 480-680, nagyban 440-5-, szedett vaj kg-ja kicsinyben 380-4-, tehénturó kg-ja kicsinyben 1-120, juhturó kg-ja kicsinyben 3-360, trappista sajt kg-ja kicsinyben 280-420, emmentáli sajt kg-ja kicsinyben 480-6- P.

Tejplac. (A Budapesti Központi Általános Tejcarnok R.-T. jelentése.) 1929 november 19. Árusító fiókjainkban a kannatej fogyasztói ára változatlanul 40 fillér.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) A vásárcsarnokban 1929 november 10-16-ig jegyzett árak pengőben: Csirke, élő, darabja 130-350, tyúk, élő, darabja 3-450, pulyka, élő, darabja 4-6-, ruca, élő, darabja 3-4-, hizott, leölt ruca, kg-ja 220-280, hizott, leölt pulyka, kg-ja 2-260, libamáj kg-ja 4-10-, ludzsir kg-ja 240-5-, tojás darabja -13-18 P.

Gyapju. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése.) 1929. november 22. A most folyó londoni gyapjuaukción

amely november 19-én kezdődött, nyitáskor az utolsó londoni aukció áraival szemben 5-10%-os javulás mutatkozott. Ennek megfelelően a hazai piacon a hangulat és az irányzat kedvezőbb lett. A forgalom azonban továbbra is szűk keretek között mozog és az árak nem változtak. Az árak a következők: homokos vagy gyengébb gyapju 130-150. középminőségű fésűs- vagy szövet gyapju 150-160, jó minőségű szövetgyapju 160-190, finom minőségű szövetgyapju 180-2- pengő kg-kint.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiacon utolsó jelentésünk óta az árak nem változtak. Árak: marhabőr, magyar 105, marhabőr, tarka 115, borjubőr 210-220, juhbőr -75-80 P kg-kint.

Különfélék.

Paprika. (A m. kir. földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló Növényvédelmi és Növényforgalmi Iroda jelentése.) Budapest, 1929 november 20. Termelői árak Szegeden: Édesnemes paprika kg-kint 285-310, félédes paprika kg-kint 220-250, rózsá paprika kg-kint 180-210, II. r. paprika kg-kint -80-120, III. r. paprika kg-kint -30-50 P. *Kalocsán:* Édesnemes paprika kg-kint 260-280, rózsá paprika kg-kint 160-170, II. r. paprika kg-kint 1-140, III. r. paprika kg-kint -50-80, P.

Lenmagplac. A hamburgi tőzsdén november 16-18-ig a következő lenmagárakat jegyezték: *La Plata olajlenmag-ért* fizettek január-februári szállításra új termésből q-kint XI/18-án 22- és XI/18-án 22.40 hollandi forintot; *Bombay olajlenmag-ért* november-decemberi szállításra tonnáknkat XI/16-án 23.5, XI/18-án 23.76 font sterling. (1 hollandi forint = 2.30 pengő, 1 font sterling = 27.85 P.)

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) A vásárcsarnokban 1929 november 10-16-ig jegyzett árak pengőben: Sárgarépa kilogrammja -10-26, petrezselyem kg-ja -10-30, zeller darabja -28-40, karalábé kg-ja -16-20, karfiol kg-ja -40-80, vöröshagyma kg-ja -08-14, fokhagyma kg-ja 1-160, cékla kg-ja -14-30, fejeskáposzta kg-ja -08-16, keikáposzta kg-ja -10-26, vöröskáposzta kg-ja -18-32, fejes saláta drb-ja -08-20, torma kg-ja -50-2-, rózsaburgonya kicsinyben kg-ja -10-14, nagyban q-kint 7-10-, közönséges burgonya kicsinyben kg-ja -07-09, nagyban q-kint 4.50-5.50, kifiburgonya kicsinyben kg-ja -10-26, nagyban q-kint 14-16-, champion gomba 2-5-5- fekete retek kg-ja -14-26, zöldpaprika kg-ja -16-60, tök kg-ja -16-24, vajbáb kg-ja 120-2-, zöldborsó, hüvelyes kg-ja 120-180, óska kg-ja -30-80, spenót kg-ja -26-40, alma kg-ja -30-140, birsalma kg-ja -35-1-, körte kg-ja -40-2-, napolya -50-120, áfonya kg-ja 1-140, zölös kg-ja -40-1-, gesztenye -40-70 P.

Budapesti vadplac. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) A vásárcsarnokban 1929 november 10-16-ig jegyzett árak pengőben: szarvas egészben kg-ja 3-4-, 6z egészben kg-ja 3.50-4-, vaddisznó egészben kg-ja 3-, nyul bőrbén drb-ja 4-6.50, fácán drb-ja 5-, fogoly drb-ja 2.60-3- P.

Budapesti halplac. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) A vásárcsarnokban 1929 november 10-16-ig jegyzett árak pengőben: ponty, élő, kicsinyben, nagyság szerint 2-3-, nagyban 160-230, ponty, jegelt, kicsinyben, nagyság szerint 160-2-, nagyban 120-160, harcsa, élő, kicsinyben, nagyság szerint 4.50-6-, nagyban 4-, harcsa, jegelt, kicsinyben, nagyság szerint 3-5-, nagyban 3- P kg-kint.

Borpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének borértékesítő osztályának jelentése.) 1929 november 21. A borpiac változatlanul szilárd. Külföldre, főleg Ausztriába állandóan szállítanak zöld-fehér, de csak jobb minőségű bort. Zöld-fehér urasági borokért 11 Malligandfokúért 26-30 pengőt, 12 Malligandfokúért 32-36 pengőt, magasabb foku, különösen jó áruért 40-50 pengőt fizetnek. Kistermelői kadarka áruért hektoliter és Malligandfokkonként 170-240 pengőt fizetnek minőség szerint.

Szesz és szeszestátok. A kereslet élénkebb és a forgalom az előző évnél e hónapjával szemben valamivel gyézebb. Az összes szeszkatégoriákban az árak a nagyban üzletben változatlanul jegyeznek. A *detailforgalomban* finomított és denaturált szeszben volt forgalom a legutóbb közötti áron. *Gyümölcspálinka.* Gyümölcspálinkafélékben törköly és szilvórium iránt volt nagyobb érdeklődés, főleg la minőségű áru iránt, amely a legutóbb jegyzet árban kelt el. *Borpiac.* 4.30-4.40 pengőig jegyezték ab termelő állomás +2% forgalmi adó.

Cukor. (M. T. I. jelentése.) London, 1929 november 21. Cukortőzsdézárlat. „B” típusú fehér cukor londoni szabadraktárból novemberre 10 3/4-10/3, decemberre 10 2/4-10 3/4, januárra 10 3/4-10 6/8 shilling per cwt. (1 shilling = 12 pence = 1/39 P. 1 cwt = 50.8 kg.) Az irányzat nyugodt, a forgalom élénk.

Fapiac. A hosszantartó üzlettelenség és a fokozódó kínálat az építési célokra szolgáló alacsonyabbrendű választékoknál az áraknak köbméterenként 1-2 pengővel való csökkenését eredményezte, míg a jobb lucanyag ára változatlan. *Tüzifában* az üzletmenet kielégítő, a belföldi száraz búkkhasábfá ára ab vagon feladállomás 227-260 pengő között mozog, míg importfá 245-280 pengő ab magyar határ. *Keményfában* feltűnően gyenge a kereslet, az árak nyomottak. *Faszében* a forgalom normális, retortafaszén magyar határállomásról 900-920 pengő 10,000 kg-ként.

Országos állatvásárok. 1929. november 25-től december 2-ig. November 25. Siklós, Győr, Komárom, Igal, Cséköly, Paks, Felsőseged, Felsőöreg, Nagycsákány, Vásárosmiske, Egervár, Kerta, Szentgál, Vámospécs, Karcag, Kalocsa, Tiszatárján, Mezőkövesd, Diósjenő, Szécsény, Balatonlelle. November 26. Mihályi, Szombathely, Törökkoppány, Szentgál. November 27. Dombóvár, Szentantalfa, Nyírmada, Mány, Oslaszka, November 28. Dég, Tiszalök, Nagyálló, Bodrogkeresztúr. November 29. Bánokszentgyörgy, Szentcs, Veszprém. November 30. Abony, Tápósztele, Belpátfalva, Apátfalva, Baboosa. December 1. Baja, Turkeve, Fülöpszállás. December 2. Harkány, Sellye, Pécs, Dunapentele, Csákvár, Eger, Szany, Fertőszentmiklós, Bonyhád, Sárvár, Zalaegerszeg, Kőtegyháza, Békéscsaba (2 nap), Jászapati, Mándok, Nyiregyháza, Sajószentpéter, Tiszaörs, Nagyorosi, Szirák.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

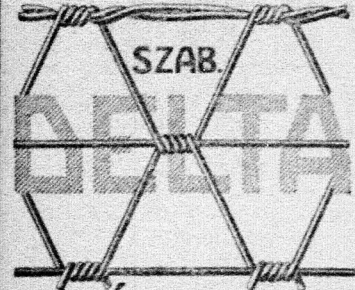
R. K. Berettyóújfalú. A Dörner-féle könyvben leírt rétygaly mérete lehet 150 cm széles és 2-2,20 méter hosszú. Minél durvábban van készítve, annál jobb, mert 4 ökör alapos munkát tud vele végezni. Amit én Erdélyben készítettem, az primitív eszköz volt, 4 ember emelte a szekérre és 4 kemény ökör tudta csak húzni. Az egyes gyaluk alsó szélére vaslemez is jó, mert ha bokor vagy fagyókérbe botlik, akkor nem pattan el mint az acél, hanem csak meghajlik. Az utolsó (legalsó) gyalu vasalásához jó az aratógép csipkés kaszája, amely a talajt megszagattja, mintha megfogasolták vagy scarifikátorral meghasogatták volna. Ha falusi bognár ismeri a rétygaly munkáját, akkor a könyvben levő rajzból kioldoshatja és a maga primitív módján meg is tudja csinálni, ha pedig nem ismeri, akkor el kell küldeni egy gépyárba vagy gépraktárba, hogy ott nézzen meg egy gyári (tehát filigrán) rétygalyt.

M. Ó. A sertések a marhavért nyers állapotban azért értékesítik jobban, mert a főzés által a vérben lévő fehérjék emészthetősége némiképpen csökken. Mindazonáltal rendszerint főzött állapotban szokták a vért etetni, mert a főzés biztosíték arra nézve, hogy a vérben esetleg jelenlévő káros mikroorganizmusok tönkremennek, másrészt a főzés által a vérhez konzerváló anyag gyanánt esetleg hozzáadott formalin is eltávozik. Mind a főtt, mind a nyers marhavér sertés részére igen jó étrendi hatású takarmány, természetesen más fehérjében szegény takarmányokkal (darával) keverten kell azt etetni. Ha a vér ragályos betegségbe esett állatoktól származik, így az etetésre nem alkalmas még főzött állapotban sem, mert a főzés nem minden esetben teszi tönkre a kórokozó spórákat. Ennek elkerülésére ismételt főzés volna szükséges, ami viszont tönkre tenné a fehérjék emészthetőségét. A vér 1 kg-jának táplálékértéke az abban foglalt 170-220 g fehérjének tulajdonítható, amelyeknek kerekén 94%-a emészthető, ha a vért főztük, míg a nyers vér fehérjéinek emészthetősége 100%-nak vehető fel.

Haidekker-Hungária drótfonat kitűnő

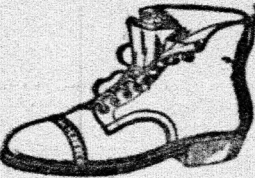
HAIDEKKER SÁNDOR R.-T.
Budapest, CIGI-ut 40/A. Póki VIII., Flanel-ut 2.

DROTFONAT
A LEGJOBB KERITÉSANYAG.
KOLLERICH PÁL ÉS FIAI
BUDAPEST, IV. FERENC-JÓZSEF RAKP. 21.

Cipők és csizmák a legelősebb gyári árban

Férfi sárga vagy fekete **TEHÉNBŐR-BAKANOS**, tiszta bőranyag P 11-50, 12-50
Férfi sárga **STRAPACIPIÓ**, amerikai forma P 13-50
Férfi fekete **BOX EGÉSZCIPIÓ**, szép kivitel P 18-50
Férfi sárga vagy fekete **STRAPACSIZMA**, puha- vagy keményszaru P 32-
VADÁSZ- és SPORTCIPIÓK la kivitelben P 22-30, 26-30-
Finom, kézimunka **BOX-CSIZMA** 50-P

Férfi sárga és fekete **HALINACSIZMA**, magas tehénbőr bőrzéssel P 28-30, P 32-
Levélben megrendeléseket pontosan teljesít, három pár rendelésnél postadíjat nem számít.

Kiss H. cipőnagykereskedő
Budapest, VII. Miksa-utca 13. Dehánymező-sorok 6328

EZT AZ ÚJ TRAKTORKÖNYVET MINDEN GAZDÁNAK EL KELL OLVASNIA. A traktorok jelentősége a mezőgazdaságban

(A gépmunka helyzete és jövője)
122 oldal, sok ábrával. Ára 7 pengő
Írta: **Rothmeyer Imre**
"Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. (Köztelek)

Új szakkönyvek!

Köztelek Zsebnaptár 1930.	Pengő
Borászati Zsebnaptár 1930.	4-50
Sigmund E.: Mezőgazd., növények termelési tényezői	4-50
Schuriger R.: Cserjék és birtalok	1-20
Csáky A.: A XX. század szakaszművelésének lexikonja	23-00
Bittora Miklós: Répatermelés	3-20
Hauszner-Holzinger: Jövedelmző baromfi-tenyésztés	7-50
Grabner Emil: A szőlő trágyázása	5-50
Az ideális családi ház	6-00
Horváth A.: A cukorrépatermelés Klein-Wanzlebenben	2-00
Urbanek L.: Takarmányozás tabellái	4-00
Treitz Péter: Ásványtan és talajismeret	12-00
Csonka-Magyarország termőtalaja	3-00
Radnóti I.: Magyar gazda könyve 1930	4-00
Gróf Révy: Gazdasági növénytan	7-50
Növénykörtán	7-50
Felix Endre: A vadászás és vésztés	2-40
József Ákos: A kó-örök vadászat	5-00
Ihrig Károly: A busz ára és az Állam	1-50
Zimmermann: A lovasszobrok loval	1-00
Wassner K.: Magyarország 10-nyezetése	5-00
Mahász Mátyas: A földművelés- és állattenyésztés 251 ábrával	25-00
Berátsky K.: Traktorok üzemeltetése és ártékeltése	4-00
Lehner Ö.: Ósalkarszék termése és károsítása	3-00
Quányi Károly: Lithon és a nagyvilágban. II. rész	8-00
Ejry L.: Formázás és vegytani alapismeretek	3-00
Rajczy G.: A tengeri gazdasági jelentősége és termelése	6-00
Csabai Kálmán: A kisgazda szemlétele	6-00
Kadocsa Gyula: Gazdasági Állattan	6-00
Bornátsky: Bevezetés a növénykörtán elméletbe	4-40
Ihrig Károly: Szövetkezések	1-00
Kotisz Endre dr.: Gazdasági foglalkozások tervezési	7-00
Perneczky Béla dr.: Gazdasági jog	8-00
K. Horváth E.: Mai traktoraink és a gépészet	10-00
Westik Vilmos: Okozó növénytermelés	2-20
Rothmeyer I.: A traktorok jelentősége a mezőgazdaságban	7-00
Gárdonyi-Kovács: A gazdaságnozni dolga	6-00
Gyárfás József: A szőlőtrágya és alkalmazása	3-00
Villax Ö. A léggazdálkodás alapelvei	3-00
Dörner Béla: Háték és legelők művelése. 2. kiadás	14-00
Szilassy-Grábner: Széles takarmányrendvények term. 3. kiad.	14-00
Villax Ö.: A esztendőföldi kísérletek gyakorlati	5-00
Gyárfás József: Mű trágyázás gyakorlata	3-50
Kreybig L.: Az istállótrágya nemese eljövetele	2-00
A talaj öleto, javítása és trágyázása	20-00

Salgótarjáni Kalor és Perpetuum
folytonégő kályhák

ALFA zománcozott takaréktűzhelyek
házi szénrel való tüzelésre kiválóan alkalmasak.
Budapest-Salgótarjáni Gőpyár és Vasöntő R.-T.
Budapest, VI. Andrássy-ut 29. szám. Telefonszám: 245-63
Kapható minden vaskereskedésben. 0448

Állandóan készleten ábra szerinti és egyéb kivitelű

Szivattyúk javítását vállaljuk

Mindenmü szivattyú bármely célra és üzemre

Kézi-és erőüzemű **TRÁGYALÉSZIVATTYÚK**
Győző Béla és Társa
szivattyú és fogószerszám specializálók
Budapest, V. Bőr-utca 11a
Telefon: Automatiz 242-77.

TRÁGYALÉ-ÉS VIZHORDÓK, TRÁGYALÖSTÖK
ÁLLANDÓAN KÉSZLETEN.

A legkülönfélébb fogatos- és traktorekéket eredeti Sack-gyártmányt

Állandóan készleten tartja és ezeket kipróbálásra is készségesen bocsátja rendelkezésre a

Propper Samu R.T.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 52. szám

Raktáron vannak **Deering amerikai darálógépek** is, melyek mindeféle magvak és csövestengeri, valamint olajpogácsa megőrlésére is kiválóan alkalmasak.

LÓTT ELŐ VADAT

minden mennyiségben mindenkor átveszünk a legmagasabb napi árakon és minden mennyiségben szállítunk.

Szállítóinknak kívánatra óvadékokat nyújtunk! A szállítmányok értékét az átvétel után azonnal kiegyenlítjük.

MAGYAR VADKIVITELI VÁLLALAT
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, IX., Tóth Kalmán-utca 8-10. (Nütház)

Sürgönyoim: VADHUS Budapest

TELEFON: 6984

I. 371-44, továbbá 454-62, 454-63, 454-64

Petróleumgáz

a legolcsóbb és legtekélyesebb világítás!

KRONOS ASZTALI LÁMPA

Kapható a Kronos égő külön is, felszerelhető minden meglevő 11, 15, 20 és 30-as lámpára.

A legegyszerűbb kezelés, üzembiztos és kevés petróleumfogyasztás.

Kronos asztali lámpa, teljesen felszerelve P 25
Kronos égő izzóval és üveggel P 16
Tartalékizzó P 1
Tartaléküveg P 1
11, 20, 30 kisebbítő, vagy nagyobbító csavar P 80

Nagyfénnyűgázlámpák

POLAR vihar- és szélálló HASAG

Üzletek, vendéglők, műhelyek, gazd. épületek, irodák, utak stb. világítására.

Petróleumfogyasztás 12 óra alatt 1 liter.

200/300 Hasaglámpa P 45
300/400 Hasaglámpa P 60
200/300 Polárlámpa P 70
300/400 Polárlámpa P 90
600/800 Polárlámpa P 120

ab raktár Budapest, a csomagolás önköltségét áron.
METEOR VILÁGÍTÁSI ÉS OLAJKERESKEDELMI R. T.
Budapest, Rákóczi-ut 73. szám. — Telefon: József 354-81

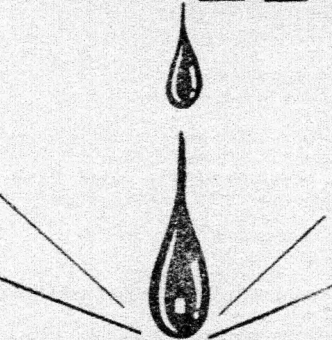
Minőséget jelent minden csepp

A traktor üzemszervei a lehető leg-súlyosabbak és gyakran a teljesítőképesség legszélsőbb határáig igénybeveszik azt. Csakis magasértékű tüzelőanyag használata biztosíthat ilyen követelmények mellett tökéletes üzembiztonságot.

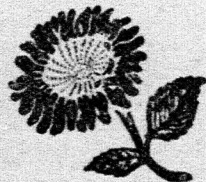
Mindig Sunflower petróleumot töltsen!

A Sunflower petróleum mindazon tulajdonságokkal rendelkezik, melyeket Ön a jó tüzelőanyagotól megkövetelhet. Mindenütt és bármely időben beszerezhető. Sunflower petróleum használata mellett egészen bizonyosan meg lesz Ön elégedve traktora teljesítőképességével.

A helyes kemésre - Gargoyle Mobiloil-t!

SUNFLOWER PETROLEUM

VACUUM OIL COMPANY R. T. BUDAPEST

MINDENÜTT SEGIT

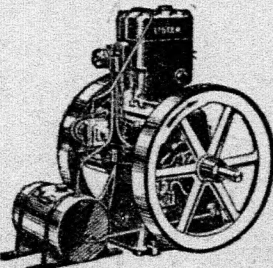
a csekély üzemköltségű, feltétlen megbízható, hosszú élettartamu **LISTER MOTOR.**

15-25 lóerős angol **LISTER MOTOR** van üzemben.

Magyarországon 20 év óta 1000 darab **LISTER MOTOR** van üzemben.

Vezérképviselet:
Südfeld Gábor
okl. gépészmérnök.

Budapest, VI., Szondy-u. II. szám.
9317 Telefon: Aut. 246-11

Halasi Kereskedelmi Bank kötényi bérgezasága bérlet lejártá folytán

kb. 1.000 hold jó legelőt

április 1-ig kiad. Hócsés idejére széna, szalma, tengeriszár, istálló rendelkezésre áll. 6563

Farkas és Társa R.-T.

lakatosárú- és vaszerkesztő gyár
Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Telefon: Lipót 908-62

Kovácsolt-, idomvas-, magtár-, istálló-, pinca- és tefelablakok, rácsos kapuk, rácsos kerítések raktárhoz azonnal szállíthatók. 6544

STEFANITS JÁNOS

CIPÉZMESTER

ANGOL LOVAGLÓCSIZMA SPECIALISTA

Díszmagyar-, angol lovagló-, Polocsi-, abszolút vízhatlan vadász-, cipők, vadászcsizmák, szaloncipők, sportcipők készítése

mérték után. 5712
ELSŐRENDE KIVITEL * MÉRSÉKELT ÁRAK.

Speciális angol bőranyagok állandóan raktáron.

Budapest, IX., Öllői-ut 85.
TELEFON: JÓZSEF 410-24

A daralók között több mint 30 év óta tartja urakodó helyét a felülmúlhatatlan

EREDETI „MONARCH“

Ne tévesszék meg a hasonló hangzású elnevezések, hanem forduljon bizalommal egyenesen a gyári lerakathoz: 6150b

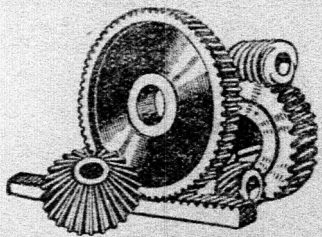
KEMÉNY MANÓ

Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Kérje író- és irodaszerek nagy képes árjegyzékét, díjmentesen küldjük!

“Patria” Irod. Váll. és Nyomdai R.-T.
Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: Aut. 863-25

ÁLLAMI ELISMERŐ OKLEVÉL.
ARANY ÉREM EZÜST ÉREM
ALAPÍTÁSTOTT: 1909.

WEISZ A. FOGASKERÉSGYÁR

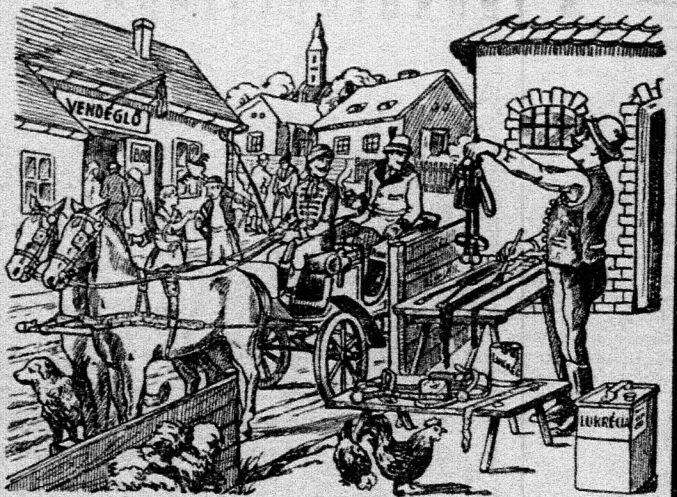
FOGASKEREK
AUTÓALKATRÉSZEK
GÉPGYÁRTÁS

6520

BUDAPEST, VIII., NACYTEMPLOM-U. 34.

TELEFON: JÓZSEF 398-05 és 455-85

Nincs többé kifakult, repedezett lószerszám ott, ahol a „LUKRECIA” lószerszámfestő és impregnáló használják

Azonnal hozasson Tekintetes ur „LUKRECIA”-t, milliókat takarít meg

Esős időben nélkülözhetetlen! 6399

Gyártja és szállítja: Vad és Takács vegyi- és olajipartelepe,
Budapest, VII., Bácska-u. 9. Telefon: József 422-19

M. Kir. Földművelésügyi Miniszter.

103.240/1929. — V. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. kiseri állami ménesben az 1930. évi fedeztetési évben felállítandó törzsmének jegyzékét, valamint azokhoz küldendő kancák fedeztetési és tartási díjára vonatkozó megállapításokat a következőkben teszem közzé.

TÖRZSMÉNEK:

- 1. Kokoro,** belföldön nevelt angol tellivér mén. Apja: Raeburn, anyja: Juliska. Fedeztetési díja Csonka-Magyarországon lakó magyar honpolgár kancája számára ..... 360 P
- 2. Oslan,** Franciaországban nevelt angol tellivér mén. Apja: Le Sagittaire, anyja: Gretna-Green. Fedeztetési díja Csonka-Magyarországon lakó magyar állampolgár kancája számára ..... 400 P
külföldi tulajdonos kancája számára ..... 640 „
- 3. Torlojsk,** Angliában nevelt angol tellivér mén. Apja: Gallinule, anyja: Jongleuse. Fedeztetési díja bel- és külföldi tulajdonos kancája számára ..... 500 P

Kokoro és Oslan ménekhez csak 20-20 kanca fogadtatik el. A bejelentéseknél a magyar állampolgár kancái a külföldiek részéről bejelentett kancákat sorban megelőzik.

A bejelentések a ménesvezetőséghez folyó évi december hó 31-ig küldendők be. Ezen határon túl a kancák, tekintet nélkül a tulajdonos honosságára, a bejelentés időrendjében fogadtatnak el.

Tuljegyzés esetén a bejelentés elfogadása felett való döntést magamnak tartom fenn.

Állandóan nyitott kancák csak kivételesen, kiöregedő, 20 éven felüliek és azok a kancák sem fogadtatnak el, melyek gyógyíthatatlan ivarszervi bajban betegek.

A bejelentéseknek a következő adatokat kell tartalmazniok:

A kanca tulajdonosának neve és állampolgársága, az óhajtott mén neve, a kanca neve, kora, származása, mult évben melyik mén fedezte, mikor kapta az utolsó ugrást, hogy a kanca ápolását és felügyeletét a tulajdonosa a ménes közegére óhajtja-e bízni, vagy saját személyzetét óhajtja-e mellé alkalmazni és végre, hogy a kanca mallein szempróbának való alávetéséhez hozzájárul.

Figyelmeztetem a kancatulajdonosokat, hogy kancájuk bejelentése alkalmával a vonatkozó adatokat pontosan sorolják fel, mivel utólagos felszámítások figyelembe nem vétetnek.

A tartásra elfogadott kancák beszállítása előtt a tulajdonosok kötelesek igazolni, hogy otthon a kanca tartózkodási helyén fertőző betegség hat hét óta nem jelentkezett és hogy a kanca egészséges és ha fertőző betegségben beteg volt, abból meggyógyulván legalább hat hét óta a betegség jeleit nem mutatja.

Hasas kancák vételésére vonatkozólag a tulajdonos köteles a szállítás előtt igazolni, hogy az elvetelt magzat és magzatburok az állatorvosi főiskola járványtani intézetében, vagy más állami bakteriológiai intézetben megvizsgáltatott s az intézet fertőző elvetelést nem állapított meg és kétes esetekben az elvetelt kanca vérvizsgálata is megtörtént s a vérvizsgálat a fertőzés fennforgását nem állapította meg. Fertőző elvetelés esetén sem az elvetelt kanca, sem pedig a vele egy helyen tartózkodó, tehát a fertőzésnek kitétt vemhes kancák a ménesbe nem küldhetők, ha pedig a vizsgálat fertőzöttséget nem állapított meg, úgy a kanca csak akkor szállítható a ménesbe, ha nemzöszervében a hurutos állapot vagy kifolyás a hüvelyből megszűnt.

Nem fertőző elvetelés fennállása esetén a beszállítás csakis akkor eszközölhető, ha a beküldendő és a vételés nem járványos voltát igazoló bizonyítvány alapján a ménesvezetőség a tulajdonost a kanca befogadásáról értesíti.

A kancáknak a beérkezés után mallein szempróbának való alávetése átvételi követelmény.

A kancák vasuton való szállításuk alkalmával 80%-os fuvardíj-kedvezményben részesülhetnek akkor, ha a Magyar Lovaregylet (Budapest, IV., Semmelweis-utca 17. szám) által kiállított tenyészigazolvánnyal kerülnek feladásra. A visszazállításához szükséges ily igazolványokról még az elküldés előtt ugyancsak a kancatulajdonosok tartoznak gondoskodni.

A fedeztetés végett küldött lovak ellátásáért és ápolásáért a következő díjak fognak felszámíthatni:

Fedezőménért naponta	5 P 30 f.
Meddő kancáért naponta	2 „ 40 „
Vemhes kancáért naponta	2 „ 50 „
Fias kancáért naponta	3 „ 40 „
Választott csikóért naponta	2 „ 40 „
Egyéves csikóért naponta	2 „ 60 „

A kancatulajdonos saját közegét alkalmazhatja lova mellett, de a fenti ellátási költségek ezáltal nem változnak. Fenntartom magamnak a jogot, hogy a gazdasági helyzet esetleges változásával a tartásdíjakat megfelelően megváltoztathassam.

A fedeztetési és ellátási díjakon kívül és egész időnyre átalányképen minden fedező ménért, kancáért, illetve választott csikó után orvoslás, körmözés és vasalás címén 12 pengő, a legénység részére 15 pengő fog felszámíthatni.

Az etetési adagok a következők:

Fedező mén adagja	6 kg. zab
Meddő kanca adagja	3 „ „
Vemhes kanca adagja	4 „ „
Fias kanca csikájával együtt	6 „ „
Választott csikó adagja	5.5 „ „
Egyéves csikó adagja	6.6 „ „

A fedeztetési és tartásdíjak kiegyenlítésére nézve a következők veendőek figyelembe:

Ugy a tartási, mint a fedeztetési díjak a ménesvezetőség által havonként számláztatnak. A számlázott összeg értékének a számla keltétől számított két héten belül a ménesvezetőség pénztárába be kell folynia.

A késedelmes fizetők havi 1 százalékos késedelmi kamatot fizetnek. A kancák elszállítása alkalmával az összes hátralékos fedeztetési és tartási díjak kiegyenlítendők. Ennek elmulasztása esetén a ménesvezetőségnek jogában áll a lovakat zálogképpen visszatartani.

Minden kanca után annak beküldése alkalmával 40 pengő fizetendő be költségelőleg címén a ménes pénztárába, mely az utolsó havi számlában kerül elszámolásra.

A bejelentett és elfogadott kancák után a fedeztetési díjak akkor is fizetendők, ha a kancatulajdonos a választott ménről lemond.

Méncsere esetén annak a ménnek fedeztetési díja fizetendő, melynek fedeztetési díja magasabb.

Minden egyéb felvilágosítással a ménesvezetőség szolgál.

Budapest, 1929. évi november hó 12-én.

6579

Magyar Királyi Földművelésügyi Miniszter.

Nagy olaj- és tüzelőanyagmegtakarítás.
Vásároljon TEVES duattyugórukéket!
Nagy rakár traktórméretekben javítási méretekben nagy választék.
BALOGH ARTHUR okl. gépészmérnök
Budapest, V., Lipót-kört 27. szám
Telefon: Automata 295-39 8385

Tejet, tejszint veszünk
VITAMIN Tejipari Vállalat
Budapest, VIII., Kálvária-utca 23. szám 6487
TELEFON: J. 323-40 TELEFON: J. 323-40

Szénsalakat
feltöltésekhez, kisvasutak karbantartásához, utak javításához vagontelepeken, téli hónapokban, **ingyen** szállít:
Tignum Fa- és Építőanyagkereskedelmi R.-T.
Budapest, VI., Szent László-ut 18.
Telefon: L. 906-70 6545b

FŐZ VILÁGIT FŰT
PHOEBUS
nappal FŰT FŐZ este VILÁGIT
FALUN, TANYÁN
POTOLJA A VILÁGVT!
1 órára 2 fillér 3⁰⁰ gyertyafény
Tökéletes! Szagtalan! Bél nélkül ég!
Kellemessé teszi estéit!
16-20 óráig világít 1 liter közönséges petróleummal.
Kérjen ismertetőt! Vezér-képviselet **Árdó József** Budapest VI., Vilmos császár-ut 43. Fizetési könnyítések

Levelpapirost és borítékot
cimnyomással
a legújabbabb árban készült a "PÁRIA" nyomda r.-t. BUDAPEST, IX. ker. Fűzfő-ut 95. sz. (Központok)

LEGJOBB
A HATSCHKEK FÉLE
Éternit
PALA és CSŐ
CSAK „Éternit” VÉDSZÓVAL JELÖLT PALA ÉS CSŐ VALÓDI.
ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFÁLU.

MARABU Kazánok és radiátorok központi fűtésekhöz. Gőzfűző-, gőzmosó- és fertőtlenítő-berendezések. Oranier, Ichor és Marabu folytonógó kályhák.
MAGYAR RADIATORGYÁR R.-T., Budapest
SZEB Cementipari gépek és formák, teljes berendezések cementárnyak és, műkőgyárak részére. Építkezési gépek, keverők, talvonók. **SZANTO és BECK** mérnök speciális gépgyára, Budapest
Kazánok és radiátorok központi fűtésekhöz. Gőzfűző-, gőzmosó- és fertőtlenítő-berendezések. Oranier, Ichor és Marabu folytonógó kályhák.
6182
Gyömrői-ut 76-78.
József 350-88
József 390-34
Telefon: József 390-34

Rendkívüli árajánlat!
Míg a készlet tart, szabadalmazott **patentlakat**
minta szerinti kivitelben kapható utánvét mellett: esiszolva darabonként -80 fillér.
Legkisebb rendelés 12 db.
50 darab vételnél 5% engedmény.
Darvas Imre
Budapest, II., Szász Károly-utca 1.
Telefon: Automata 627-41 6575

NINCS SAVANYU TEJE, NINCS LEVONÁSA, NINCS ROMLOTT ÁRUJA,
ha a hűtést a világhírű **AHLBORN-FÉLE HŰTŐGÉPPEL** végzi.
Szállítható szénsavas és ammoniákos rendszerben. További előnyök: Versenyen felüli minőség, gyors szállítás, kedvező árak, előnyös fizetés.
Ajánlat kötelezettség nélkül díjmentesen.
MAGYARORSZÁGI KÉPVISELŐ:
STANGA JÓZSEF, BUDAPEST, IX., RÁDAY-UTCA 26/K. SZ.
TELEFON: AUTOMATA 857-43 6198 TELEFON: AUTOMATA 857-43

ELADÁS

Venni akar valami gazdasági gépet alkalmi áron? Forduljon bizalommal Braun és Urmányi céphez...

EKEALKATRÉSZEKET bármily gyártmányú fogatos eke- hez, ugyisintén szántóvasakat, kormánylemezeket gőz- és motortekchéz, elsősorú acél- anyagból, versenyáron szál- litanak Braun és Urmányi, Budapest, V., Báthory-utca 7.

SZECSKAVÁGÓK, repavágók, daralók, használt, renovált álla- potban olcsón Braun és Ur- mányinél, Budapest, V., Bá- thory-utca 7.

„FASALI” nagyteljesítményű tengermorzsoló, HSCS-gyárt- mány, kifogástalan karban, alkalmi áron kapható. Braun és Urmányinél, Budapest, V., Báthory-u. 7.

KUKORICAMORZSOLÓ H-S-C-S-féle KPN-jegyű, tel- jesen renoválva olcsón kap- ható Braun és Urmányinél. Budapest, V., Báthory-utca 7.

BURGONYASZÁLYOZÓ- GÉPEK, modern konstrukció, a burgonyát nem sérti. Napi teljesítménye kb. 2 vagon. Braun és Urmányinél, Budapest V., Báthory-utca 7.

BURGONYAFÜLLESZTŐK, használtak és újak, elsősorú gyártmányok, Braun és Ur- mányinél, Budapest, V., Bá- thory-utca 7.

ÁLLATOK eladás-vételre fog- lalkozó gazdaságak nékiüzé- sében tevékenykedő Hutyra Ferenc dr. Tervezési alkalmi állat- orvostan című könyve, mely 12 pengőért kapható a „Patria” r.-t. könyvostályaiban, Buda- pest, IX., Üllői-ut 25.

ALKALMI vételként szerzett és Budapesten ártól há- táról el, kedvelő gazdasági gépeimet előnyösen kiárthatom. Valamint bevált használt trak- toraim, cseplőgépek, elvátorok, berejtőgépek stb. használt gépek jutányosan beszereshetők csomagcserezárlatúlag. L. Lukács Vilmos gépnyárikeres- kedőnél, Nyiregyháza. 2/88

FÜKASZÁLÓ- és aratógépekár- tések az összes európai és amerikai gyártmányokhoz, szav- totolt minőségben, raktárról kaphatók. Kálmán és László műszaki üzlet, Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. 4102

GYŰMÖLCSFAPRÉMETEZŐ, meszlő és fertőtlenítőgép, egye- temes, tökéletes, elpusztítha- tatlan szerkezettel raktárról szállít Kálmán és László mű- szaki üzlet, Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. 4103

BÜCKER féltábil lokomobilok ötven és hatvan lóerejűek, gyárilag javítottan olcsón rész- letfizetésre kaphatók. Seifried Hugónál Budapest, Forgách- utca 14. 3276

BENZINLOKOMOBILOK nyolc- cas Oberurseli, hatos Worthing- ton, gyárilag javítva olcsón részletfizetésre kaphatók Seif- fried Hugónál Budapest, For- gách-utca 14. 3277

NEMES fűzessző, 4 hold, szál- viminális, eladó az öreg- vajjal gazdaságban, u. p. Tolna. 4278

SZÁZHOLDAS birtok Gyoma határában kedvező fizetési fel- tételekkel eladó. Átvethető rajta levő 45.000 pengő 7 1/2%-os hosszlejáratú kölcsön. Érdeklő- dődni Gyoma Endrődi Lap szerkesztőségében, Gyoma. 4321

PEUGEOT 45 lovas francia autómobil két karosszériával, egy ágy és csukott Limousine; egy nyári Roi de Belges kaross- zériával. Mindkettő Kőlber kiállított gyártmánya, amerikai bivalybőr mottó behuzásokkal, nagy kényelmű 6-6 ülés- sel, egyike volt Budapest leg- szebb kocsijának. Alig használt. Egész háború és forradalmi időkben használaton kívül, ma is kitűnő karban, 6 darab majdnem új, kettő egész új 935-135 Michelin-gumival, kofferral, eladó csakély 5000 pengőért. Kipróbálható Maar Zoltánnál, Alattyanon, posta, táviró, tele- fon. 4348

UDONSÁG! Dr. Urbanek László: Takarmányozási ta- bellák és útmutató. A zseb- alakú könyvecske a mai nehéz gazdasági viszonyok között megtanítja az állattartót a helyes takarmányozási adagol- lásra és az állati szervezet vita- minuszükségletének megállapí- tására. 50 fillér beküldése elle- nében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t., Budapest IX., Üllői-ut 25. szám.

BÁLOGH Tihamér ur szent- kormai gazdaságában eladó kb. 300 mázsa szépen fejlett, libát- lan olasz soprókrokakáll és 550 mázsa mag. Érdeklődők forduljanak tulajdonoshoz, u. p. Berettyóújfalun. 4349

RITUNÓ boroshordók és szőlő- szeti felszerelések, Ford teher- autó, melegágyi ablakok olcsón eladók. Dunamenti Kertgazon- sági R. T., Csepel, Mező-u. 23. 4375

BUDAPESTHEZ 18 kilométerre, Gyalpuszta állomásnál „Kin- csesligeten”, uradalomból 300 hold részletekben is eladó. „Mindenre alkalmas 4376” jel- lőre a kiadóhivatalba. 4376

COCKTAILEK, filpek, punchok receptkönyve. Összeállította: Schürger Rezső. Ára 120 P. 300 előszóval kiegészített recept- magánháztartások részére. „Patria” r.-t. könyvostálya, Buda- pest, IX., Üllői-ut 25.

NE vásároljon drága követő- zőszegét. Amikor olcsó dolog- ló, fasszon köteleit a Kon- kordia szalmakötőgéppel. Teljesítménye napi 3-4000 darab. Kállal Lajos motor- és gépgyára, Budapest, VI., Lomb- utca 29. sz. 4404

ELADÓ egy Clayton-Shuttle- worth 8 lóerőjű gőzép és hozzá- való Máv. cseplőszekrény, mind- kettő használt, de jó állapotban van. Farkas Kálmán, Felső- bagod, u. p. Alsóbagod. 4406

ÉPÍTSE meg saját családi házát! Az első lépés ehhez, hogy meg- rendelje „Az ideális családi ház” című tervalbumot, melyben ideális, praktikus, minden igénynek megfelelő terveket kap. Homlokzat, alaprajz, mé- ret. Ára 6 pengő. „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ELADÓ elsőrendű szerszám- fának alkalmas, még labonáló, nagyobb mennyiségű akác- rónk. Farkas Kálmán, Felső- bagod, u. p. Alsóbagod. 4406

NAGY téglagyár szabad földön eladó, 3 gőzös kemence, több épület, kőszalma, országút mel- lett 12.000 P. ügynök kizárva. Padisák Ignác, Csintovány, u. p. Aszódk. 4407

SZIVÓGÉZMOTOR használt, 10/12 HP gyárilag javítva, garanciával eladó. Kálmán és László műszaki cég, Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. 4408

A KONYHAKERT különleges terményeinek termesztését és felhasználását tárgyalja Sávo- ly Sámuel most megjelent könyvé- ben. Több mint 100-féle olyan hasznos főzelék- és fűszert- növényről ír le, mely eddig kert- jünkben alig volt ismeretes. Ára 250 pengő. „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

HÓNAPRÓL-hónapra a mező- gazdaság minden ágában mi a munka és a teendő? Erre ki- merítő tájékoztatást nyújtó nál Kodolányi Antal úrúve, melyet 20 pengő ellenében bérmentve küld a „Patria” r.-t. könyv- ostálya, Budapest, IX., Üllői- ut 25.

Fattlinger és Társa R.-I. Budapest, Vágóhid-u. 10/14 Sörgőncym: Glatin Budapest Telefon: J. 318-75

állati tápszergyár világhírű gyártmányai:

Universal sertéstartar- mány. Ia baromfielédél, Ia fűszereledél, Ia kenyérelédél, Ia verítéledél, Ia húsliszt, Ia speciális halliszt, Ia szemes és pehely- szerű gődész- (Dorsch)-liszt, Ia osztrigahéjára, Ia fosszforvasztakar- mánymez.

VEZÉRKÉPVISELŐ: ZWEBNER JACQUES műtrágya és erőtakaromány cég Budapest, V., Nádor-u. 28. Sörgőncym: Zwebner Budapest Telefon: Aut. 140-72

Szónat és szalmát

présele vagy lazán. teljes vagonrakományokban szál- lit legolcsóbb napi áron:

Böhm Arnold takarmány- és terménynyágykereskedő Budapest VII., Vörösmarty-utca 20. Telefon: József 841-81 6882

Törzskönyvezett mangalica tenyészkatok és tenyészkocák másfél évesek, átvezelték eladók 6255 CSOBAI GYULA gazdaságában, CSOBAJ Szabolcs m. Posta, telefon helyben, v. á. Tarcál.

TRÁGYÁT: komposztrozott fekált, sertés- trágyát tőzeggel vegyített fo- kálialat, valamint szénalakat legazoldabbban szállít Mittel- mann Géza, Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2/A. Telefon: József 924-28. 2593

Minden gazdaság nélkülözhetetlen! SCHANDL JÓZSEF dr. kö. g. egy. nyilv. r. tanár

Állattenyésztés tan

olmú házzapóttó művelői eddig megjelentek: I. kötet: Az Állattenyésztés biológiája. Általános tenyész- tési elvek. 288 oldal, 48 képpel — 10 P II. kötet: A szárazmarha és a bivaly tenyésztése. 288 ol- dal, 87 képpel — 10 P III. kötet: A juh és kecske tenyésztése. 188 oldal, 57 képpel — 6 P IV. kötet: A sertés tenyésztése. 142 oldal, 46 képpel 5 P „Patria” r.-t. könyvostálya Budapest, IX., Üllői-ut 25.

VÉTEL Eladni akar valami gazdasági gépet? Forduljon bizalommal Braun és Urmányi céphez Budapest, V., Báthory-utca 7. 1861

TEJET, tejszint veszek kőtétre legmagasabb áron. Alfréd Tej- termék, Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 17. 4018

VIZTARTÁNY, 50-60 hekto- literest, keresték. Részletes leírát és ajánlatokat kérünk: Intézőség, Zalavár. 4351

BÉRLET BÉRLET Somogy megyében, 4 km fővonalától, 800 kat. hold. Bővebbet dr. Zánkaynál, Ka- posvár, Fő-utca 16. 4155

BAROMFI-FARMAN, tehén- szetre alkalmas 20 holdas bér- letet keresek város környé- tén közelben, azonnali átvetelre. Részletes ajánlatokat Gál Jenő- höz, Bakonyecsernyére. 4377

Svábhegyen 26 holdas gazdaság felszereléssel, házakkal, körül dróthálókerítéssel, tőkeerdei gazdának bérbeadó. Baromfitenyésztésre alkalmas. Felvilágosítás: Goldschmied, Budapest, VI., Lázár-utca 3. 6578

Vajeladási hirdetmény.

A „Felsőszakonyi Tejszövetkezet” az 1930. évi egész vajtermését eladja. Venni szándékozók felkértemek, hogy áraján- latukat a Központi Vásárcsarnok „Hivatalos árjegyzés”-ében feltüntetett kicsinybeni (tömb) eladás legmagasabb árának megfelelően tegyék meg és a f. évi november hó 30-ig a Felsőszakonyi Tejszö- vetkezet címére, Szakony, Sopron megye küldjék meg. Bizto- sítók letendő. Havi vajtermés 10-20 mm. Eladási feltételek bővebben Szabó Lajos tejszövetkezeti elnököl tudhatók meg. Az igazgatóság. 6574

Hirdetmény. A ceglédi lovassági laktanyában elhelyezve levő ala- kulatok mintegy 400 lóva után

trágyahozam

1930. évi január hó 1-től egy évi időtartamra árverés útján a legtöbbet ígérőknek eladatik. Irásbéli ajánlatok 1929. évi december hó 1-én déli 12 óráig a „Laktanyaparancsnokság Cegléd” címre adhatók be.

Ajánlatok lovankinti és naponkinti egységárral teendőek meg. (Pl. lovankint és naponkint ..... fillér.) A trágya Cegléd ab laktanya átadva értenőd. Bónatpénzül az ajánlathoz 500 P köszpénz vagy óvadékképes értékpapír csatolandó, melyet vállalatnyertes ajánlattevő ajánlatának elfogadása utáni 10 nap alatt 2000 P óvadékra kiegészíteni tartozik. Esetleges érdeklődésre alulírott parancsnokság bővebb felvilá- gosítást nyújt. Cegléd, 1929. november 15. Laktanyaparancsnokság. 6577

Gazdasági magvak és gabonafélék /// elhelyezését /// fix és bizományi számlára legjutányosabban eszközli: Földes Győző Mag- és Terményhereskedelmi R.-I. Budapest, V., Zrinyi-u. 14. Telefon: Automata 141-10 és 141-46 Táviratcim: Földesur, Budapest

Herrefélék, hüvelyesek és egyéb magvak ólomzárolását, illetve selectálását legelőnyösebben vállaljuk!

Gőzekebárszántást Őszi és tavaszi szántást, gyéptörést, szőlőtelepek, faiskolák, erdősítések mély rigolirozását elvállalja Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld 6363 Telefon: LA 13-52 Sörgőncym: Wolffeke Budapest

Tejszállítók részére TEJHÜTŐKET bármely nagyságban, kütviz-, jég- és kompresszoros hűtőre gyorsan és olcsón szállít! STANGA JÓZSEF tejjgazdasági gépüzleti vállalata Budapest, IX., Ráday-utca 26. sz.

GŐZEKE-részleteket mindenféle gyártmányú gőzekéhez készít és szállít precíz élyvitelben, acél fogaskerekeket, fémcspágyakat, tűszek- rőnyeket, ekevasakat stb. SODRONYKÓTELEKET SZILÁGYI és DISKANT gépgyára MISKOLCON. Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. Ford-autók. Fordson-traktorok képviselője.

Autó- és szántómotor FŐTENGELYEK és HENGEREK CSISZOLÁSA és minden e szakmába vágó alkatrészek készítése 6491 DEDICS TESTVÉREK Budapest, VIII., Thák Endre-utca 16. Telefon: J. 303-45 Alapítva 1903

Amerika legkiválóbb traktora azért a 17-28 HP

TWIN CITY

TRAKTOR

MERT:

Középkötött talajon 8" szántási mélységnél,
fogyaszt magyar holdankint: kb. 4'5 kg. petróleumot,

óránként felszánt: kb. 2 magyar holdat,
vonóhorogteljesítménye 17 HP

Alkatrészszükséglete a legminimálisabb.

Üzemzavarok nem fordulhatnak elő.

Üzembiztonsága tökéletes.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

Ujdonság!

Gyümölcsstermesztés és értékesítés

Írta: **Mahács Mátyás**

418 oldal, 251 eredeti ábrával

Ára **25 P**

"Patria" R.T. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Mezőgazdák
„Zuhatag” kutja
a legegyszerűbb és legjobb!
Feltétlen hygienikus!
Sok ezer darab évtizedek óta üzemben!
Kedvező fizetési feltételek!
Kizárólag szállítja a
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V., Aikotmány-utca 29.

Eladó juhászati Tényezőirány változtatás miatt eladó a következő postagyorsított (AA) állomány:
161 darab vasműves anya,
11 darab vasműves anya,
32 darab íves anya,
60 darab jekkbárány,
29 darab árá,
40 darab úrtűbárány,
9 darab 1 éves kos.
6558
Cím: Csibráki gazdaság (Tolna megye). Posta: Kurd.

Évi kötés mellett

vajat és uradalmi tejet

átvesz legmagasabb napi áron **Sanus Tej-Üzem R.-T.**, Budapest, VIII., Karpfenstein-a. 13.
Telefon: József 458-52 6289

Most jelent meg!
Gróf Béla dr. és Révy Dezső
gazd. akad. tanulmányok
szerkesztésében

Növénykerttan

49 ábrával P 750

Gazdasági növénytan

73 ábrával P 750

"Patria" R.T. könyvostálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

50 évesek a
FREUND-nyergek, lószerszámok
nyereg- és istállószerkek

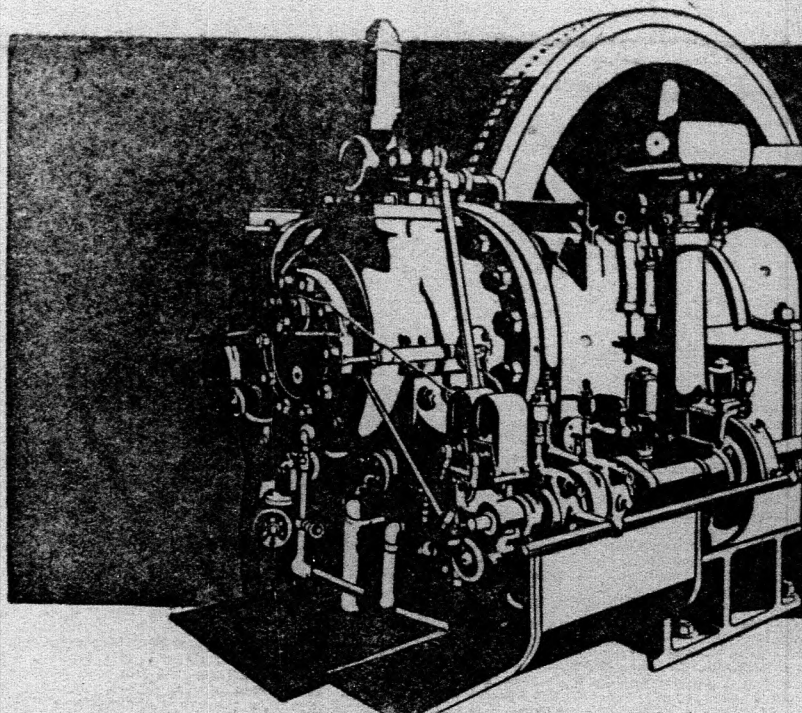
KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA!
ALAPITVA 1848-BAN

FREUNDA. ÉS FIA
BUDAPEST, VIII., KÖFARAGÓ-UTCA 8.
Telefon: József 312-18 6447 Telefon: József 312-19

HAZAI GÉPKERESKEDELMI RT.

V. VILMOS CSÁSZÁR UT 76 - GANZ ÉS TÁRSA DANUBIUS

GÉP-WAGGON-ÉS HAJÓGYÁR RÉSZTÁRS.
VEZÉRKÉPVISELETE.

SZIVÓGÁZ
FÖLDGÁZ
DIESEL
BENZIN
PETROLEUM

MOTORK

TELEFON: 908-90. 908-91
SÜRGÖNYCÍM: MASINA.